

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond

LASTE HEAOLU EDENDAVATE VABAÜHENDUSTE KOMMUNIKATSIOON

Bakalaureusetöö

Telvi Tonsiver
Juhendaja: Maie Kiisel, MA

Tartu 2007

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
LASTE SOTSIAALNE HEAOLU JA TEOREETILISED ALUSED	6
1. Laste heaolu	6
2. Laste heaolu edendavad osapooled	8
3. Kolmanda sektori organisatsioonid.....	10
4. Kommunikatsioonivõimalused kolmanda sektori organisatsioonides.....	15
4.1. Teised kolmanda sektori organisatsioonid.....	15
4.2. Erasektori sponsorlus, erasektoriga koostöö probleemid.....	17
4.3. Avalik sektor	18
4.3.1. Ministeeriumid	18
4.3.2. Omavalitsused.....	19
4.3.3. Riigikogu ja Euroopa Liit	19
4.4. Meediasündmused ja pressiteated.....	20
4.5. Suhtlus sisemiste sihtrühmadega	21
4.6. Sihtgrupid.....	23
4.7. Avalikkus ja kogukond	24
METOODIKA	27
VALIM	29
TULEMUSED	31
1. Organisatsioonide iseloomustus.....	31
2. Suhtlus teiste kolmanda sektori organisatsioonidega	32
3. Suhtlus erasektoriga	39
4. Suhtlus kohaliku omavalitsusega.....	42
5. Riigikogu ja Euroopa Liit	45
6. Suhtlus meediaga	47
7. Sisemine suhtlus ja kaasamine.....	51
KOKKUVÕTE	60
VIIDATUD ALLIKAD	63
Lisa 1. Küsimustik laste heaolu edendavatele kolmanda sektori organisatsioonidele.	65
Lisa 2. Kolmanda sektori sisesed koostöövormid.....	71
Lisa 3. Suhtlus sponsoritega	72

Lisa 4. Suhtlus meediaga	73
Lisa 5. Sisemine suhtlus.....	74
Lisa 6. Intervjuu. ENL kommunikatsioonijuht Veronika Madalvee	75
Lisa 7. Intervjuu. Lastekaitse Liidu juhataja Alar Tamm	84
Lisa 8. Intervjuu. Lastevanemate Liidu juhataja Enn Kirsman	94
Lisa 9. Intervjuu Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse juhataja Maarika	101
ZUSAMMENFASSUNG	107

SISSEJUHATUS

2006. aasta uuringud kinnitavad jätkuvat trendi, mille järgi vaesuses elavate laste arv on endiselt kõrge. Viimase kümne aasta jooksul on absoluutse vaesuse osakaal laste seas olnud kõrgem kui vaesus leibkondade ning kõigi isikute lõikes. Allpool absoluutset vaesuspiiri elab Eestis veerand lastest. Kuigi poliitikas ollakse sageli motiveeritud perepoliitikaga tegelema just väheneva sündimuse tõttu, pole vaid reproduktiivse käitumise mõjutamine kaasaegses individualistlikus ühiskonnas mõttekas. Perepoliitika eesmärgiks ei saa olla ainult laste arvu suurendamine riigis, vaid see peab põhinema arusaamisel, et lastele tuleb tagada ka arenguks soodne kasvukeskkond. Eelkõige peavad lapsevanemad nii majanduslikult kui psühholoogiliselt olema valmis lapse kasvatamiseks, kuid ka riiklik perepoliitika toetab vanemaid laste kasvatamisel. Selgelt ilmneb see näiteks rahaliste peretoetuste maksmisel, sest laps suurendab oluliselt pere väljaminekuid ning ka vaesusriski.

Kuna riigi ressursid on piiratud, kujuneb peredele suunatud poliitika valikutest. Üldiste peretoetustega seonduvalt otsustab Riigikogu toetusliigid, -saajad ning toetuste suurused. Lisanduvad veel kohaliku omavalitsuse rahaline ning mitterahaline abi. Ühtegi poliitikat, eriti kui see mõjutab kogu rahvastikku hõlmavaid protsesse, ei saa riik töötada välja üksi ja edukalt rakendada inimeste ükskõiksuse või teadmatus korral. Kommunikatsioon on probleemide lahendamise oluline osa. Laste heaolu edendavate kolmanda sektori organisatsioonide liikmed puutuvad abivajajatega vahetult kokku ning on seega võimelised kõige adekvaatsemalt nii kohaliku omavalitsuse, riigi kui kogu ühiskonna tasandil teavitama laste probleemides ning mõjutama poliitilisi otsuseid. Oskuslik kommunikatsioonijuhtimine on seetõttu kolmandas sektoris väga olulise tähtsusega.

Enamus kolmanda sektori organisatsioonide liikmetest on vabatahtlikud aktivistid, mistõttu abivajajatega tegeletakse südamega, nõudmata riigilt suuri ressursse. Laste heaolu edendamine ilma kolmanda sektorita on võimatu ette kujutada, sest nemad

kaasavad sektorisse lisaks inimressursile rahalisi annetajaid ning läbi projektide Euroopa Liidu toetusrahasid. Edukus eeldab esialgu lobitööd eriti kohalikus omavalitsuses, et kujundada partnerlussuhe ja saada vajalikke vahendeid ruumide, sisustuse või rahalise toetuse näol. Lisaks avalikule sektorile vaadeldakse kolmanda sektori kommunikatsioonil osapooltena teisi kolmanda sektori organisatsioone, sponsoreid, meediat, lapsevanemaid ja noori endid.

Antud töös on vaatluse all laste heaolu edendavate kolmanda sektori organisatsioonide kommunikatsioon Eestis. Sellele eelnevalt antakse ülevaade laste heaolust ja probleemidest tänases Eestis, kolmanda sektori struktuurist ning organisatsioonide suhtlusest erinevate osapooltega. Kuna autor on teinud vabatahtlikku tööd Tartu Laste Turvakodus, on sellest tekkinud sügavam huvi laste probleemide ning võimalike lahenduste vastu kolmanda sektori abil. Bakalaureusetöö eesmärgiks on kommunikatsioonitegevuste kaardistamine ning pakkuda välja võimalused, kuidas täiustada kolmanda sektori organisatsioonide kommunikatsiooni-juhtimist erinevate osapooltega. Selleks saadeti laste heaoluga tegelevatele organisatsioonidele laiali küsimustikud ning viidi läbi neli ekspertintervjuud katusorganisatsioonide esindajatega.

LASTE SOTSIAALNE HEAOLU JA TEOREETILISED ALUSED

1. Laste heaolu

Laste ja lastega perede heaolu määratlemisel arvestatakse, et lapsed vajavad eluaset, toitu, riideid ja tarbeesemeid. Füüsilistele vajadustele lisanduvad turvaline ja stabiilne keskkond, usaldusväärsed suhted ja armastus, mis võimaldavad lapsel eeldustele vastavalt areneda. Lapse õiguste konventsiooni kohaselt (Lapse õiguste...2006) on lapsele esmatähtis kasvada üles oma bioloogiliste vanemate juures, sest mida noorema lapsega on tegemist, seda õrnem ja tundlikum on ta iga mõjutuse suhtes. Imikueas kogetu paneb aluse hilisemale suhtumisele iseendasse ning inimestesse enda ümber.

Lapse õiguste konventsiooni, millega Eesti liitus 1991. aastal, peaesmärk on aidata kaasa sellele, et igale lapsele oleks tagatud võimalus igakülgseks arenguks ja heaoluks (Lapse õiguste...2006). Lapse huvid ja vajadused on situatsioonist ja asjaoludest sõltuvalt erinevad ning seetõttu ei ole lapse huvid üheski õigusaktis definitsioonina avatud. See tähendab, et lapse huvid ja vajadused tuleb igal juhtumil eraldi välja selgitada ja nendega alati arvestada (Henberg 2003).

Paljud lapsed ei saa siiski piisavalt emotsionaalset tuge ja nende arendamisega ei tegeleta piisaval. Eestis on ka paljudes peredes majanduslikult raske olukorra tõttu piiratud mitmete hüvede tarbimine. Materiaalses ebakindluses on vanematel sageli soodumus muutuda vägivaldseks (Lefebvre, Merrigan 2003). Kestva materiaalse kitsikuse tõttu võib pingestuda kodune õhkkond, tekkida stress ja masendus. Samuti on vanemate alkoholism tihti kestva stressi tulemus. Mida kitsamad on pere majanduslikud olud, seda rohkem võib tulla ette tülisid ja konflikte (Kaskla 2003). Kuid just perekonnas omandab laps sotsiaalse suhtlemise normid ning kujundab oma hilisemat käitumist. Lapse kasvatamine ja tema võimete arendamine on hädavajalik

selleks, et valmistuda kooliks, kus on vajalikud nii vaimsed võimed kui sotsiaalsed oskused.

Erinevad tegurid nagu puudulikud vanemlikud oskused või madal haridustase soodustavad peresiseste pingete teket ja negatiivset mõju lapsele. Lastega leibkonnad on alati suuremas ohus kui lastetud leibkonnad, sest ka töötuks jäämise ning mittepiisava sissetuleku tagajärjel kannatavad enam puudust just lastega leibkonnad. Ennetamaks lapsevanemate sattumist toimetulekuraskustesse peab pidevalt jälgima nende heaolu ning pakkuma abi kohe, kui esinevad esimesed ohumärgid, et laste eest ei suudeta piisavalt hästi hoolitseda.

Kui vanemad ei suuda tagada lapsele täisväärtuslikku arenguks vajalikku kasvukeskkonda, aitavad sotsiaaltöötajad parandada pere majanduslikku olukorda, püüavad suurendada vanemate teadmisi ja vastutust lapse ees, et pakkuda lapsele paremat elukvaliteeti. See on oluline osa, et vältida lapse eraldamist vanematest (Social Work 2002). Oluliselt efektiivsem on kasutada ennetavaid meetmeid ja pakkuda peredele nõustamisteenust esimeste riskide ilmnemisel. Sotsiaaltöötaja saab teha kindlaks, millist abi on perele vaja. Samuti on sotsiaaltöötajate kohus anda makro- ja mesotasandil teada, millised toetused on vajalikud lapse heaolu tagamiseks ning kirjeldada võimalikke tagajärgi, kui ei rakendata piisavalt vahendeid (Social Work 2002).

Vaesumäära arvutamiseks kasutatakse nii absoluutset kui suhtelist vaesust. Absoluutseks vaesuspiiriks Eestis on 1250 krooni tarbimisühiku kohta, mis korrutatakse igal aastal tarbijahinnaindeksiga. Suhteline vaesus tähendab sissetulekut, mis on väiksem kui 60% antud riigi sissetulekute mediaanist. Eestis elas absoluutses vaesuses 2004. aastal 25% lapsi, kogu elanikkonna seas oli vaeseid 17% (Tiit 2006). Vaesusest veel suuremaks ohuks Eesti lastele on 2000. aasta küsitluse tulemuste järgi emotsionaalne väärkohtlemine, mida oli tajunud 75% põhikooli lõpuklasside õpilastest ning 35% oli kogenud hooletussejätmist (Soo 2002).

2. Laste heaolu edendavad osapooled

Olenemata perekonnaseisust ja sellest, kas elatakse lapsega koos või temast lahus, on peamine vastutus lapse materiaalse ja vaimse heaolu eest tema vanematel. Pere on enamasti lapse kasvamiseks kõige loomulikum ja kasulikum keskkond. Vanemad peavad rahuldama lapse emotsionaalseid ja majanduslikke vajadusi ning neid kaitsma, samuti lasub neil vastutus lapse sotsialiseerimiseks ja väärtushinnangute kujundamiseks. Perekond on lapsele esmatähtis. Üldiselt jagatakse Eestis ka seisukohta, et lapse täiskasvanuks saamiseni lasub mõlemal vanemal kasvatamise eest võrdne kohustus. Siiski on normist kõrvalekaldumist suhteliselt tugev, sest 38% eestlastest ei tauni seda, kui ühe vanema lahkumisel pere juurest nõrgenevad ka tema vanemlikud kohustused ning näevad peamist vastutust lapse emal. Selline enesekeskne ja laste huvidest mittelähtuv suhtumine on eriti levinud 15-24 aastaste keskhariidusega meeste seas, 46% meestest on seisukohal, et elatusraha väljamaksmine on maksja asi ning sinna ei tohi riik sekkuda (Lapsed ja Eesti 2006). Laste hoidmisse isade poolt suhtutakse meeste seas positiivselt ja emade roll hinnatakse radikaalselt olulisemaks vaid beebieas.

Riigi roll perepoliitika kujundamisel tekitab vastakaid seisukohti. Ühelt poolt peaks laste saamine ning nende edasine kasvatamine olema vaid lapsevanemate otsustada. Teisalt õigustavad demograafiline olukord ja laste vaesus ning väärkohtlemine riigi sekkumist erasfääri. Aktiivne perepoliitika iseloomustab kõiki arenenud maid ning jõukamates riikides on partnerlus peredega olulisem kui arenguriikides. Eestis on „Laste- ja perepoliitika aluste” kohaselt riigi ülesandeks töötada välja ja tagada perekonna, pere ning pereliikmete staatust, õigusi ja kohustusi reguleerivad õiguslikud ja institutsionaalsed meetmed, finantsmajanduslikud meetmed perede sissetuleku kindlustamiseks, perede funktsioneerimist toetavad psühholoogilised ja hariduslikud meetmed, mis on suunatud perede väärtustamisele ühiskonnas, peresuhte tugevdamisele ja pereliikmete individuaalse heaolu tõstmisele ning perede teenindamisele suunatud meetmed (koolieelsed institutsioonid, mängurühmad, hooldusteenus) (Laste- ja perepoliitika 2006).

Eesti ühiskonnas on kujunenud hoiak isikliku ning riigi vastutuse jagamisest laste kasvatamisel. Kuigi laste sünnitamisel ja kasvatamisel lähtutakse eelkõige enda materiaaletest võimalustest, hinnatakse ka riigi vastutust lastega perede toimetuleku ees. Selline hoiak on kujunenud kahel kolmandikul eestlastel. Täieliku iseseisvusega arvestab vaid kümnendik eestlastest (Lapsed ja Eesti 2006). 2003. aasta küsitluse järgi arvas 65% elanikkonnast, et lastega perede toetamise viiside suhtes peaks valitsema ühiskonnas üksmeel ja on vaja erinevate huvigruppide vahel sõlmitud lepet (Küsitlus 2003).

Kui vaadata seda, mida täpsemalt riigilt oodatakse, hindab 67% peredest enam tasuta teenuseid. Vaid veidi üle veerandi on neid, kes peavad otsesid rahalisi toetusi olulisemaks. Eriti oluline on tasuta teenuste olulisus noorte (15-24) seas, kellel veel lapsi ei ole, kuid saavad vanemateks lähema viie kuni viieteistkümne aasta jooksul (Lapsed ja Eesti 2006). Hoiuteenuste, huviringide, sotsiaalnõustaja teenuse ja muu mitterahalise abi koordineerimine korraldatakse paljuski piirkondlikul tasandil. Siin kerkib esile kohaliku võimu oluline roll, kes võib teenuseid pakkuda ise või teha seda läbi kolmanda sektori. Eestis on paljud laste heoluga tegelevatest kolmanda sektori organisatsioonidest noortekeskused või -klubid, kus leiavad tegemist kohalikud lapsed vältimaks sihitut ringihulkumist ja kuritegevust, saavad abi koolitöodes ning psühholoogilist nõustamist. Lisaks sotsiaalabi ja -teenuste pakumisele ning noorsootööle peab kohalik omavalitsus üleval ka koolieelseid lasteasutusi ning turva- ja hooldekodusid.

Stabiilne ja turvaline keskkond Eestis nõuavad elluviimiseks nii riigi, kohaliku omavalitsuse, kolmanda sektori ja perede pikaajalist ja koostööl põhinevat tegevust. Kodanikuühiskonna oluliseks osaks on kodanikualgatus ja mittetulunduslik tegevus. Mittetulundusühendused peavad algatama koostööd kodanike ja riigi vahel ning kaasama võimalikult palju huvigruppe, organisatsioonide esindajad peaks osalema oma valdkonna tegevuskavade väljatöötamises, elluviimises ja hindamises ning esitama riigile omapoolseid ülevaateid ning aruandeid (Laste- ja perepoliitika 2006).

Kolmas sektor on lüli lapsevanema ning riigi vahel. Läbi kolmanda sektori organisatsioonide saavad ühinenud lapsevanemad pöörduda nii riigi kui avalikkuse poole, samuti saavad laste heaolu edendavad organisatsioonid teavitada laste probleemidest, millega nad igapäevaselt kõige vahetumalt kokku puutuvad. Pooltevahelised kokkulepped on olulised, et "valitsemisele" omast vastutamatus defitsiiti vähendada ning suurendada avaliku võimu tegevuse tulemuslikkust ja süvendada selle õiguspärasust kodanike silmis. Avaliku arvamuse kohaselt on kolmanda sektori ülesanne huvigruppide arvamuse esiletoomine ja avalikkuse teavitamine (Siplane 2006). Ühiste seisukohtade välja töötamisele ja väljendamisele peaks järgnema poliitika mõjutamine.

Eestis on palju nii nappides majanduslikes oludes elavaid kui emotsionaalse väärkohtlemise all kannatavaid lapsi. Probleemide leevendamiseks ning edaspidiseks ennetamiseks on tähtis mitmel viisil kolmas sektor. Ühelt poolt saab rikkalik vabatahtlik liikmeskond parandada otseselt laste heaolu, pöörates tähelepanu nende vaimsete võimete arendamiseks. Teisalt peab kolmas sektor mõjutama ka teisi gruppe mõtlema enam laste heaolule. Antud töö keskendubki kolmanda sektori kommunikatsioonile erinevate osapooltega.

3. Kolmanda sektori organisatsioonid

Ehkki kolmanda sektori organisatsioonide liigitamine on vajalik, on see keeruline ning ei leidu ühte universaalset mudelit, mis kehtiks iga riigi kohta. Üheks kõige selgemaks viisiks on liigitada organisatsioone tegevusvaldkonna järgi, kuid erinevusi on ka nende siseselt. Valdkonna tervishoid alla kuuluvad näiteks nii otsest teenust pakkuvad (hooldekodu) kui eestkoste organisatsioonid (vabatahtlike uurimistöö tervishoiust). Vastavalt põhitegevusalale toob International Classification of Nonprofit Organizations välja liigituse põhitegevusalati (Salomon, Helmut 1996: 7):

1. Kultuur ja puhkeae
2. Haridus ning uurimistöö
3. Tervis
4. Sotsiaalteenused
5. Keskkond
6. Ühiskondlik tegevus ja areng
7. Poliitika ja õigus
8. Filantroopia
9. Rahvusvahelised valdkonnad
10. Religioon
11. Ametiühingud, kutseliidud ja majandusliidud

Kolmandas sektoris võivad inimesed nii palgatööd tehes tegeleda avaliku huvi esindamisega, eestkostega ja teenuste pakkumisega, kuid ka puhtalt vabatahtlikkuse alusel. Kolmanda sektori organisatsioonide õiguslikeks vormideks on mittetulundusühing (MTÜ), sihtasutus (SA) ja seltsing.

Eestis tegeleb valdkonniti 25% sihtasutustest ühiskondliku tegevuse ja arenguga, tervishoiu- ja sotsiaalteenuste pakkumisega tegeleb mõlemas valdkonnas võrdselt 14% sihtasutustest, MTÜde peamised tegevusvaldkonnad on sport ja kultuur, kunst ning sotsiaalsete rühmade huvide esindamine. Sotsiaalteenuste pakkumisega tegeleb 6% MTÜ-dest (Kodanikualgatuse 2005).

Kolmanda sektori organisatsioonide funktsioone on mitmeid. Paljudes organisatsioonides võivad need kattuda, kuid tegevusvaldkonniti saab tuua välja ka erinevaid ootusi organisatsioonidele. Kõige olulisemaks rolliks peeti huvigruppide arvamuse esiletoomist ning avalikkuse teavitamist, mida 2003. aasta küsitluse järgi pidas Eestis oluliseks 60% vastanutest (Küsitlus 2003). Oluline on kolmanda sektori roll ka kodanikualgatuse mobiliseerijana ning demokraatlike väärtuste kandja ja hoidjana. Ka ühendused ise peavad neid funktsioone olulisteks, kuid tähtsustavad erinevalt vastavalt tegevusvaldkonnale. Kui sotsiaalteenuste pakkujad pidasid kõige

olulisemaks avaliku arvamuse esiletoomist, siis sotsiaalse ning vabatahtlikkuse arendamisega tegelevad organisatsioonid kodanikualgatuse mobiliseerimist (Küsitlus 2003).

Lähtuvalt ühiskondlikest funktsioonidest saab kolmandat sektorit liigitada järgnevalt (Kendall, Knapp 1995: 67-68):

- teenuse pakkumine informatsiooni, konsultatsiooni või toetuse näol, nt. vanadekodud, hooldusasutused, õigusabi;
- vastastikune toetusgrupp, nt. Anonüümsed Alkohoolikud;
- survegrupp- poliitiline eestkoste ja kampaaniad;
- individuaalne eestkoste- kindla valdkonna vajaduste selgitamine;
- koostöö funktsioon- organiseerida kolmanda sektori sisest koostööd.

Vastavalt sellele saab eristada kolmanda sektori organisatsioone, mille eesmärgiks on filantroopia ning neid, kelle liikmed saavad ise organisatsioonilt abi ning toetust.

Kolmanda sektori väljundeid saab vaadata kolmedimensioonilisena (Wolch 1990: 24):

- teenusepõhine – omavahendipõhine,
- otsene teenus – eestkoste,
- elitaarne – osalev.

Teenusepõhised kaubad on turukaubad, mida müüakse tarbijatele (uurimistööd, pikaajaline hoolekanne). Need organisatsioonid sarnanevad tavaliste ettevõtetega, kuid ei jaota kasumit dividendidena omanikele, vaid grupegevusteks ja teenuste laiendamiseks. Omavahendipõhised organisatsioonid pakuvad sotsiaalseid teenuseid, mida turg ei paku piisaval määral või ei ole teatud elanikkonnale turul kättesaadav (tasuta haridus ja meditsiiniabi). Otsene teenus pakub abi konkreetsele isikule (psühholoogiline nõustamine), eestkoste iseloomustab pigem avalikku kasu (keskkonnakaitse). Kolmanda sektori osalev dimensioon tuleb kõige selgemalt esile organisatsioonides, mis ärgitavad avalikkust aktiivselt osalema poliitilises protsessis, tundma huvi ühiskonna arengu ja muutmise vastu. Elitaarne väljund toodetakse professionaalse töötajaskonna poolt (sotsiaaltöötajad, arhitektid, advokaadid).

Kolmanda sektori määratlemine on nende kommunikatsioonitegevuste analüüsimiseks oluline. Vastavalt funktsioonidele tuleb kommuniqueeruda erinevate sihtrühmadega ning enamasti on ühel organisatsioonil mitu funktsiooni, mis teeb raskeks eesmärkide määratlemise ja kommunikatsioonitegevuste kavandamise.

Antud töö valimisse kuulusid noortekeskused, lastekaitse organisatsioonid, noortekeskused ja -klubid, lapsevanemate liidud.

Noortekeskused

Noorsootöö eesmärk on luua tingimused noore arendavaks tegevuseks väljastpoolt perekonda, tasemeõpet ja tööaega, et toetada noore sotsialiseerumist ning soodustada tema kujunemist ühiskonna hästi toimetulevaks liikmeks (Eesti Noorsootöö Kontseptsioon 2001: 4). Noorsootöö põhineb noorte osalusel ja nende vabal tahtel. Noorsootöö põhineb noorte omaalgatusel (Eesti...2001: 5). Tegeletakse huvialaharidusega, noortele erineva info jagamisega, puhkeaja organiseerimisega, võimaldatakse nõustamisteenust ning kutsekasvatust. Noortekeskuste funktsioonid on teenuse pakkumine ning individuaalne eestkoste.

Lastekaitse

Lastekaitse organisatsioonide funktsiooniks on teenuse pakkumine, võimaldades lastele erinevat huvitegevust ning individuaalset eestkostet. Lastekaitse organisatsioonid peaksid olema ka üheks survegrupiks, kes esindaks laste huvisid avaliku sektori otsuste vastuvõtmisel.

Lastevanemate Liit, üksikemade, paljulapseliste vanemate ning orvuna kasvanute liidud

Lapsevanemate liitute olulisimaks funktsiooniks on olla vastastikune toetusgrupp. Samuti on oluline individuaalne eestkoste antud valdkonna probleemide tutvustamisel ning survegrupi roll poliitika mõjutamisel nii kohalikul kui riiklikul tasandil .

Noorteklubid

Noorteühingud kujutavad endast noorte aktsepteeritud ühistegevuse institutsionaliseeritud vormi, kus noored tegutsevad ühingu liikmete huvidest lähtuvalt ning osalevad enda valitud viisil ühiskonna arengus (Eesti 2001: 10). Noorteklubid on võimalus noorte organiseerumiseks ning ühiseks tegevuseks teatud eesmärkide nimel. Noorteklubide esmane funktsioon on võimaldada noortel sisustada vaba aega, kuid erinevalt noortekeskustest on nende tegevuses olulisem individuaalne eeskoste ning poliitilise survegrupi roll.

Nõustamis- ja toetusorganisatsioonid

Nõustamis- ja toetusorganisatsioonide funktsiooniks on peamiselt pakkuda teenus riskirühmas olevatele lastele, kes mingil põhjusel ei saa kodust piisavalt toetust ning kellel on probleeme käitumisega. Samuti on toetusorganisatsioonid olulised lastekodulastele, kes vajavad samuti täiskasvanu tuge. Nõustamis- ja toetusorganisatsioonid on kõige tihedamalt kokkupuutes probleemsemate lastega, mistõttu on oluline nende eestkostja ning survegrupi roll.

Sihtasutused

Sihtasutused võivad olla moodustatud erinevate eesmärkidega. Tegevuse käigus koguvad sihtasutuse nii raha lastega seotud tegevuste läbiviimiseks kui ka pakuvad ise lastele koolivälisest tegevust. Sihtasutuste funktsiooniks võib olla individuaalne eestkostja ning survegrupp.

Valimisse ei kuulu kolmanda sektori organisatsioonid, mis tegelevad erinoorsootööga.

4. Kommunikatsioonivõimalused kolmanda sektori organisatsioonides

Laste heaoluga tegelevad kolmanda sektori inimesed näevad kõige lähemalt noorte vajadusi või tajuvad raskustesse sattunud noorte probleemide tagamaid ning abivõimalusi. Kuna ühe organisatsiooni võime tegutseda probleemi lahendajana on piiratud, ongi tegutsevatel kolmanda sektori organisatsioonidel kohustus kaasata veelgi enam nii materiaalselt kui inimressurssi, et tagada laste heaolu. On vaja leida nii need inimesed, kes toetavad rahaga kui ka need, kes on valmis pühendama oma aega, sest eriti probleemsetest peredest pärit või õpiraskustega lastele on vaja tugiisikut. Tuleb küsida, kes on võimalikud huvigrupid ning selgitada välja nende soovid. Selleks, et kolmanda sektori tuntus ja mõju kasvaks, on vajalik aktiivne kommunikatsioon erinevate osapooltega:

- kolmanda sektori sisene koostöö,
- pikaajaline sponsorpartnerlus ettevõtetega,
- koostöö avaliku sektoriga,
- kajastamine meedias,
- kommunikatsioon sisemiste sihtgruppidega,
- seadusandlik võim,
- sihtgrupid,
- suhted avalikkuse ja kogukonnaga.

Kommunikatsioonistrateegiaga võtab organisatsioon sise- ja väliskeskkonna suhtes kindla positsiooni, mis peegeldab organisatsiooni suhet väliskeskkonda ning võimet ja soovi selle järgi kohanduda (Tartu linna 2004). Antud peatükk keskendub meetmetele, kuidas erinevate osapooltega kommunikeeruda.

4.1. Teised kolmanda sektori organisatsioonid

Kolmanda sektori ühendused saavad moodustada nii kohalikul kui riiklikul tasandil katusorganisatsioone, mis esindavad oma liikmete ühishuve ja on vajalikud, et muuta

eelkõige perede ning laste heaolu mõjutavat seadusandlust. Katusorganisatsioonid näitavad kolmanda sektori organiseeritust ning tugevust, mistõttu riik on sunnitud kodanike osalusega poliitilises protsessis rohkem arvestama.

Kui katusorganisatsiooni kuulumine vormistatakse enamasti formaalselt, siis koostöövõrgustikud on mitteformaalsed ühendused. Mõlemasse kuulumine viitab asjaolule, et organisatsioon on end suuremal või vähemal määral sidunud teiste kolmanda sektori organisatsioonidega. Kodanikuühiskonna arenguks on Eestis avaliku ning kolmanda sektori koostöös töötatud välja Eesti Kodanikuühiskonna Arengu Kontseptsioon (EKAK). EKAKi tundmist ning Eesti Mittetulundusühenduste (EMÜ) Suurkogudel osalemine on mõlemad head näitajad selle kohta, millisel määral ollakse teadlikud kodanikuühiskonna arengust ja suundumustest. Ühelt poolt näitab see ühenduse üldist organisatoorset taset, aga teiselt poolt ka selle motivatsiooni ja taht arenda (Kodanikualgatus 2005: 42).

Võimalikeks formaalseteks suhtluskanaliteks on meililistid ja veebikeskkond, kuid on oht, et meililistid kujunevad vaid ühepoolseks ja passiivseks infovahetuskanaliks, mida näitas Tartus noortekeskuste kommunikatsiooniuuring (Tartu linna 2004). Meililistides on infot sageli liiga palju, mistõttu palju olulist võib jääda tähelepanuta. Eriti just samas piirkonnas tegelevad sarnase suunitlusega organisatsioonid peaks mõtlema otsesuhtluse võimalustele, näiteks pidama regulaarselt ühiseid koosolekuid, et kujuneks isiklik mitteformaalne koostöövõrgustik ning kommunikatsioonirutiin, mis ei tohi aga muutuda liiga familiaarseks (Vides 2003). Ideede genereerimiseks on vajalik moodustada tuumikgrupp erinevatest kolmanda sektori organisatsioonide liikmetest, sest ka liikmete kiire vahetumine pärsib omavaheliste pikaajaliste suhete teket. Koostöö sisuks võib olla ühisürituste korraldamine, ühistes projektides osalemine, informatsiooni vahetamine, rahaliste toetuste taotlemine, spetsialiseerumine ja lobitegemine. Maakondlikul tasandil saab luua esinduskogusid ning piirkondlikke fonde, et taotleda ressursse riigilt, sponsoritelt, aga ka Euroopa Liidu struktuurifondidest.

Koostöös võiksid laste heaoluga tegelevad kolmanda sektori organisatsioonid viia läbi uuringuid, milline on noorte olukord ja nende vajadused, et saada kohaliku omavalitsuse ja erasektori tunnustust ning rahalist toetust. Sponsorid rõhutasid Tartu noortekeskuste kommunikatsiooniuuringus eriti just seda, et peaks olemas ühtne avalik andmebaas kolmanda sektori organisatsioonidest, mis sisaldaks ka ühenduste tegevuskalendrit (Tartu linna 2004).

4.2. Erasektori sponsorlus, erasektoriga koostöö probleemid

Eriti väiksemate organisatsioonide jaoks on erasektorist toetusrahade saamine raske, sest taotleja peab rahastaja jaoks enamasti seostuma mõne konkreetse tegevusväljaga, kus ta peaks olema tuntud ja “tegija” (Tartu linna 2004). Ilmselt eelistavad ettevõtted tuntud organisatsioone lisaks suurematele reklaamivõimalustele ka seetõttu, et väga oluline on usaldusväärsus. Uute projektide korral otsitakse alati taustinformatsiooni ja määravaks võib osutuda kodulehekülje olemasolu, kus on kirjas organisatsiooni tegevus ning ajalugu (Tartu linna 2004).

Kõige tavalisemaks esimeseks sammuks sponsorite leidmiseks on ühendusele taotlusprojekti kirjutamine, mis peab olema korrektselt vormistatud, projekt ise põhjendatud ning toodud välja otsesed kasusaajad, kindlasti peab olema kirjas organisatsiooni kontaktisik, kes peab olema valmis ka isiklikult ettevõttesse kohale minema ning selgitama projektiga seonduvat. Taotlusprojektide kirjutamisse tuleks kaasata noori endid, kelle heaolu nimel tegutsetakse, sest enamasti hindavad ettevõtjad nende aktiivsust. Kuna sponsorlus algab isiklikust suhtumisest, on mõtet uurida ettevõtete tausta, mis on varem osalenud heategevusprojektides. Kui firmaomanikule on südamelähedane laste heaolu, on tõenäosus abi saamiseks oluliselt suurem. Eriti maapiirkondades ei tohi unustada kohalikke ettevõtjaid, kes võiksid olla huvitatud just kodukoha arengu toetamisest, mistõttu on suuremad võimalused väikestel alles moodustunud organisatsioonidel. Ära ei tohi unustada ka korrektset projektijärgset suhtlemist, raha kasutamise kohta tuleb anda tagasisidet, suurematele annetajatele saata tänukiri ja kutsuda neid üritustele (Tartu linna 2004). Kui üritustest

osa ei võeta, võib saata pilte ning videomaterjali. Ehkki on oluline, et kattuksid ettevõtte ning organisatsiooni väärtushinnangud, hinnatakse veel kõrgemalt seda, kui toetusprojekt aitaks kaasa positiivse imago tekkimisele. Kolmanda sektori organisatsioonide ühtne infobaas, kodulehekülj ja igasugune muu informatsioon on olulised, samuti ülevaade tegevustest ja kalender, millal mida kuskil tehakse, mis võimaldaks planeerida ettevõtte reklaamüritusi samaks ajaks või neid ühildada (Tartu linna 2004).

4.3. Avalik sektor

Avaliku sektori tunnustus ja rahaline toetus on kolmanda sektori arenguks hädavajalikud. Sotsiaaltöötajad peavad soodustama dialoogi riigi ja puudust kannatavate inimeste, sealhulgas noorte ning nende vanemate vahel. Kolmanda ja avaliku sektori vahelistes läbirääkimistes saavad sotsiaaltöötajad tuua esile laste probleeme ning pakkuda lahendusi, kuidas lapsi edukalt ühiskonda integreerida. Laste seisukohalt on ka oluline, et läbi sotsiaaltöötajate saaksid poliitikakujundajad tagasisidet projektide ning toetuste tõhususest. 2003. aasta kodanikeühenduste küsitluse järgi ei peetud kodanikuühiskonna arengu pidurina enam väga oluliseks kohaliku omavalitsuse ning riigiasutuste vähest toetust, peamise põhjusena toodi välja organisatsioonide enda julguse ja ettevõtlikkuse puudumist (Küsitlus 2003). Kolmanda sektori organisatsioonide tegevust (rahastamine, funktsioonid, tegevusload, partnerlus jne.) toetav seadusandlus on hetkel hõre nii avaliku kui erasektori suunal, sellest hoolimata ei peeta poliitika mõjutamise protsessi oluliseks, ehkki see peaks järgnema arvamuse avaldamisele ning huvigruppide esiletoomisele (Siplane 2006).

4.3.1. Ministeeriumid

Ministeeriumid peavad kolmanda sektoriga suhtlemise üheks suuremaks takistuseks infoküllust. Peamised partnerid kolmandale sektorile on Haridus- ja Teadusministeerium, Justiits-, Sise- ning Sotsiaalministeerium. Kuna kolmas sektor on ülesehituselt ja funktsioonidelt väga mitmetasandiline, eeldab edukas koostöö

riiklikul tasandil ühenduste teatavat struktureeritust ning koopereerumist. Poliitikat saab mõjutada läbi ühiste töörühmade, kus eelnevalt läbimõeldud ning -vaieldud seisukohad esitatakse täidesaatvale võimule. EKAKi koostamisel aset leidnud arutelud peaksid toimuma sagedamini, eriti oluline on kolmanda sektori poolne valmisolek, sest EKAKi rakendamise üheks probleemiks on ka ühenduste esindajaid, kelle puudub vastutustunne või ressursid komisjoni töös osalemiseks (Noor 2005: 37).

4.3.2. Omavalitsused

Omavalitsustasand on parim võimalus korraldada võrgustikutööd. Kogukonna esindajatena saab luua mitmeid otsesuhtluse kanaleid, üheks näiteks on ka osalemine kohalikus poliitikas läbi valimiste. Volikogu liikmetega võiks võimalusel kohtuda isiklikult nii ametlikult tööajal kui kutsuda neid üritustele. Ühendused peavad olema suutelised ise sõnastama kohaliku poliitika probleeme ning hoidma end kursis käimasolevate poliitiliste protsessidega. Hea näide sellest, kuidas impersonaalne koostöö võib alguse saada, on arengukavade koostamine valdades. Ühendused ei tohi näha koostööna ühepoolset abisaamist enda organisatsioonile. Koostööd kohaliku omavalitsusega saab alustada mõne ühise ülesande lahendamise või tehtud uuringu tutvustamisega, ei saa rääkida endast pidevalt kui abivajajast. Vajalik on, et kohalikud omavalitsused delegeriksid kolmandale sektorile ülesandeid regulaarselt, et ühendused saaksid oma majandustegevust ette planeerida ning kujuneks stabiilsus.

4.3.3. Riigikogu ja Euroopa Liit

Nii riiklikul kui ka Euroopa Liidu tasandil on eelkõige mõjutajateks katusorganisatsioonid. Ka „Laste- ja perepoliitika aluste kohaselt” kohaselt on eesmärgiks riigi finantseeritud pideva järelevalve (monitooringu) süsteemi loomine lastega perekondade heaolu kohta. Igal aastal esitab kolmas sektor valitsusele ülevaate monitooringu tulemustest ja nendest teavitatakse ka Riigikogu liikmeid. Otsedemokraatia teostamiseks on võimalus kontakteeruda Riigikogu sotsiaalkomisjoniga, samuti saab pöörduda Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee Eesti kolmanda sektori organisatsioonide esindajate poole. Sotsiaal- ja ka teiste

ministeeriumide eelnõude kommenteerimiseks oleks vaja toimivat seadusloomeportaali. Praegused Themis ja TOM annavad küll võimaluse seadusloome kommenteerimiseks, kuid ei täida siiani oma eesmärki. Ka siin tuleb pidada silmas, et kommentaarid peavad olema argumenteeritud ning põhjalikult läbi töötatud ettepanekud juhatuse nimel. Kuid selleks, et SA Eesti Õiguskeskus foorumit Themis edasi arendada ning edukalt toimima panna, on taaskord oluline kolmanda sektori sisene koostöö nii portaali loojate kui selle kasutajate vahel.

4.4. Meediasündmused ja pressiteated

Vähemtel ühendustel Eestis on võimalus palgata endale haritud või kogunud meediatöötaja, nii et töö tuleb sageli olemasoleva vabatahtliku personaliga ise ära teha. Ühenduste tegemisi kajastatakse meedias üha rohkem, valdavalt on tegu siiski ürituste ja persoonide kajastamisega. Kodanikuühiskonna ja -algatuse olemuse mõtestamine ning teemade sisuline analüüs jääb tagaplaanile (Rammo 2005: 4). Probleemiks on sageli ühenduste endi vähene suutlikkus meediaga suhelda (äratada huvi oma tegevuste vastu, vormistada kvaliteetsed ajakirjanduslikku materjali jne).

Eelnevalt on vajalik läbi mõelda, millisest teemast võib meedia olla huvitatud. Selleks, et töötada välja kommunikatsiooniplaani, peab olema teadlik senisest imagost ning eelarvamustest meedias, millele formuleerida kontrasõnumid (Vides 2003: 73). Kindlasti on kergem pääseda kohalikku lehte, mis kajastab rohkem piirkondlikke sündmusi. Laia lugejaskonnaga lehes on kaheks peamiseks võimaluseks tutvustada organisatsiooni läbi sündmuste ning persoonide, sest meediat huvitab aktiivse noore roll (Tartu linna 2004). Noorteürituste korraldamisel tuleks otsene meediasuhtlus delegeerida võimalikult suurel määral noorte eneste kätte. Kitsamatele huvigruppidele suunatud kanaleis tuleks arendada nende spetsiifikast tulenevaid võimalusi: Õpetajate Lehes käsitleda kooli ja noortekeskuste ühistegevuse temaatikat (Tartu linna 2004: 53). Sponsorpalvetele mõjub positiivselt, kui organisatsiooni nimi tekitab juba varasema seose, näiteks on korrastatud laste spordiväljak ja nüüd planeeritakse uusi projekte.

Meediaga koostöö on küll oluline, kuid tekitab ka kommunikatsiooniprobleeme. Kuna sõnumit vahendatakse läbi teise osapoole, peaks võimalusel suhtlema otse sihtrühmaga, kelleni püütakse informatsiooni viia. Meedia on olulisim avalikkuse teadvustamisel, kui sihtrühm on suur ning heterogeenne.

4.5. Suhtlus sisemiste sihtrühmadega

Esimeseks kõige olulisemaks sammuks on kolmanda sektori organisatsiooni kommunikatsioonitegevuste planeerimiseks rajada kommunikatsioonimeeskond. See tähendab nii organisatsiooni liikmeid kui väliseid nõuandjaid. Organisatsioon ei tohi tegutseda kunagi isoleeritult. See tähendab, et nii töötajad kui vabatahtlikud peavad olema teadlikud organisatsiooni tegevusest, levitama positiivset mainet ning samuti tuleb olla seotud teiste organisatsioonidega. Kui organisatsiooni ressursid on väga piiratud, tuleb seista hea selle eest, et kõik liikmed oleksid kommunikatsiooniplaanist ka teadlikud ning viiksid seda vajadusel ellu. Meediaga suhtlemisel võiks valida isiku, kes on suhtlemisaldis, kuid konkreetne ning teadlik meedia igapäevatööst. Meediaga peab kujundama pikaajalise partnerlussuhte, et tagada positiivne imago ning asjalik avalik arutelu, mis kolmanda sektori siseselt on teemade tundlikkuse tõttu sageli keeruline.

Professionaalne enesekontroll kolmanda sektoris on muutunud oluliseks, sest rahastajate huvi (sponsorite, riigi, eriti Euroopa Liidu) aruandluse vastu on kasvanud. Ühendustelt eeldatakse konkurentsivõimet ja iseseisvust, mis eeldab efektiivset bürokraatiat: juhtimiskultuuri, tööjaotuse ning asjaajamisoskuse olemasolu ühendustes. Võrreldes seniste eurotoetustega on avanenud struktuurifondide taotlemine muutunud keerulisemaks ning just väiksematele organisatsioonidele kättesaamatuks, sest struktuurifondi toetussummade kõrge alampiir muudab omafinantseeringu leidmise väikestele ühendustele keeruliseks (Kodanikualgatus 2005: 76). Lisaks sellele, et kohaliku omavalitsuse toetusega saab palgatöötajõud kujundada organisatsiooni struktuuri ning järelevalvet, on usalduslikud suhted kohaliku omavalitsusega võimaluseks vajaliku omafinantseeringu saamiseks.

Koolitus nagu igas teiseski valdkonnas on ka kolmandas sektoris eduka toimimise aluseks. Koostöö teiste valdkondade organisatsioonidega võimaldab jagada ning vahetada erialasi teadmisi. Meedia- ja infotehnoloogilist koolitust, õigusabi, meeskonnatöö edendamist saavad pakkuda mitmed erialaliidud. Samas valdkonnas tegutsevatel organisatsioonidel on kasulik õppida teiste kogemustest.

Kolmas sektor Eestis kaasab uusi liikmeid kõige sagedamini vanade liikmete sõprade, sugulaste või tuttavate kaudu. Teisteks uute liikmete värbamise meetoditeks on ühingu tegevuse tutvustamine koolide ja haridusasutuste kaudu, avalike kuulutuste ning üleskutsete vahendusel. Nii uute liikmete kaasamisel kui vanade aktiveerimisel on tõhusaks korduvate ürituste korraldamine. Seejuures on oluline pidada silmas, et võttes tööle ühe vabatahtliku, ei edenda organisatsioon mitte ainult oma eesmärgipärast tegevust, vaid räägib kaasa ka oma riigi tuleviku kujundamisest huvitatud ja selles osaleda tahtva kodaniku sünnile (Laps ja pere 2001: 102). Oluline on aktiivsete inimeste sümboolne esiletõstmine nagu meenete ja aunimetuste andmine. Vabatahtlikele ei tohi anda ülesandeid, mis on läbi mõtlemata, alandavad ning ebaolulised. Isegi siis, kui vabatahtlik on mõnes valdkonnas väga kompetentne, ei tunta end organisatsioonis tihti vajalikuna. Lisandub ka professionaalne vabatahtlikkus, kus inimesed teevad oma erialast tööd tasu saamata mõne ühenduse juures (nt juhtimis- või meediakonsultandina). Teadlikkus vabatahtlikust tööst on oluliselt tõusnud, esmakordselt toimus 2005. aastal üleriigiline vabatahtlike tunnustamiskonkurss.

Kolmandas sektoris on oluline organisatsioonikultuuri ja –identiteedi rajamine. E.H. Schein (1985: 9) määratleb organisatsioonikultuuri kui peamisi tõekspidamisi, mis on organisatsioonil kujunenud suhetes väliskeskkonnaga ning sisemises koostegevuses ning seetõttu peetakse neid antud organisatsioonis õigeks ja õpetatakse uutele liikmetele kui sobivaid tunnetus-, mõtlemis- ja käitumisviise. Kui keegi liikmetest surub liigselt peale oma isiklike huvisid, on tugeva identiteediga ühtsel rühma kerge vältida grupi lõhestumist (Bostkamp, Knapp 1996: 123). Sel juhul on ka liikmed enam

suunatud tegusemaks organisatsiooni heaolu nimel. Tugeva organisatsioonikultuuri tekkimisele kolmanda sektori organisatsioonides aitavad kaasa grupiliikmete isiklikud sidemed ning pidev liikmetevaheline kommunikeerumine (Bostkamp, Knapp 1996: 123). Ühenduste liikmed, kes tahavad end organisatsiooniga seostada, loovad positiivset imagot ka väliskeskkonnas. Kolmanda sektori organisatsioonides on oluline edukas koostöö ja hierarhilised sidemed ei ole organisatsioonikultuuri moodustamisel nii tähtsad. Kui valdkondades nagu avaliku poliitika mõjutamine ja toetusrahade taotlemine on eelis suurtel organisatsioonidel, siis väiksematel on eelis luua läbi isiklike sidemete ühtne organisatsioon.

4.6. Sihtgrupid

Lapsevanemad on üheks kolmanda sektori organisatsioonide sihtgrupiks. Vanemad peaks tagama tingimused lapse arenguks ning julgustama sotsiaalsete sidemete loomist. Tihti on see oluline, et laps, kelle vanemad töötavad kaua või kellel on pingeline kodune õhkkond, leiaksid noortekeskustest tegevust, et mitte sihitult tänavatel hulkuda. Noortekeskused pakuvad huvitegevust ja on suunatud lastele alates seitsmendast eluaastast, kuhu laps toob tihti vanem, mistõttu on oluline, et teave jõuaks nendeni. Informatsiooni noorte tegevuste kohta on lapsevanemad seni leidnud klassijuhatajalt, kooli stendidelt, koju antud infolehtedelt ja Internetist (Tartu linna 2004: 62). Info jagamisel on oluline silmas pidada usaldusväärst – kindel nimi ja kontaktandmed. Tutvustus peaks olema kindlasti kohalikus lehes.

Ka erinevad lastekaitseeltsid, -ühendused ja -liidud saavad kasutada samu infokanaleid, et jõuda lapsevanemateni, kellel on probleeme laste kasvatamisega ning kes vajavad tuge. Ka vanemate liidud (peamiselt üksik- ja paljulapselised vanemad) ja nõustamis- ning toetusorganisatsioonid jõuavad abivajajateni lähemale, kui teavitavad oma tegevusest Internetis, lehtedes ning loovad sotsiaalsed sidemed koolides ja professionaalsete sotsiaaltöötajatega.

Tartu küsitluse tulemused näitasid, et need noored, kes ei külasta noortekeskusi, uskusid, et seal käivad kahtlased noored või „memmekad” (Tartu linna 2004: 30). Noorte kaasamiseks on olulised riiklikud uudisportaalid, kus on võimalus kommenteerida foorumites, mängida ja istuda jutukates, mida noored sageli külastavad. Heaks võimaluseks on luua piirkonna organisatsioonide ühine infoportaal, mis peaks pakkuma interaktiivsust, osalemis- ja infoloomise võimalust, noortele mõeldud igapäevast infot, aga ka nt. seksuaal- ja suhteprobleemide kajastamist (Tartu linna 2004: 55). Ürituste kohta võiks pakkuda fotogaleriid, kuhu on portaali kasutajail võimalik lisada ka pilte. Aktiivsema osalemise õhutamiseks võiks registreerunud liikmete seas jagada vastavalt võimalustele tunnustust nt. foorumil mõnel teemal huvitavate sõnavõtude eest või muude kaastööde eest. Noorteportaaali spetsiaalse kujunduse olulisust rõhutati sageli, see peaks olema noortepärane, aga samas mitte karjuv (Tartu linna 2004: 55).

4.7. Avalikkus ja kogukond

Noortekeskuste küsitluses selgus, et usaldus on lapsevanemate jaoks oluline. Sama kehtib ka teiste kolmanda sektori organisatsioonide kohta. Selleks, et saavutada oma eesmärged, on vajalik kogukonna toetus, kellele tuleb ennast meelde jätta ning kujundada tegevuseset positiivne imago. Igale organisatsioonile vajalikud materjalid on logo ja kujundus, mis saavad iseloomulikuks, ülevaade organisatsioonist, selle tähtsamatest eesmärkidest ning tegevustest, tutvustavad teabevoldikud, mida saab kasutada nii väljatrükitult kui oma koduleheküljel, videod, powerpointi presentatsioonid, slaidimaterjal, mis tutvustaks organisatsiooni ning arhiiv, kuhu kogutakse organisatsiooni ning kolmanda sektoriga seotud uudised.

Trükiste koostamise ja väljaandmisega saab organisatsioon tegeleda enesetutvustusega, teavitada avalikkust ning teenida omatulu. Inimesed, kes tegelesid vabatahtliku tööga, nimetasid peamiseks motivaatoriks võimalust õppida uusi asju ning avardada elukogemust, samuti soovi õppida tundma inimesi, kellel on sarnased

huvid ning inimesi aidata. Ka sihtrühmadega suheldes tuleb rõhutada antud aspektidele. Kui tegemist on näiteks üksikemade organisatsiooniga, on uute liikmete värbamisel oluline teadvustada seda, et organisatsioonist on võimalik saada abi ning toetust ja kohtuda inimestega, kel on sarnased probleemid. Oluline on ka see, et pooled vabatahtliku töö mittetegijatest oleksid seda nõus tegema, kui neid palutaks (Küsitlus 2003: 19). Koolide huvijuhtid on samuti nõus info edastamise rolli enda peale võtma, kuid soovitakse, et info esitataks eelnevalt korrastatult ja kompaktselt. (Tartu linna 2004: 51). Kompaktset infokogumikku oleks kanalina huvijuhtidel kergem edastada nii õpilastele (ka õpilaste omavalitsustele), õpetajatele kui lapsevanematele. Koolide kodulehtedel on üleval ainult koolis pakutavate tegevuste info, samas võiks sealt tõmmata lingi noorte infot pakkuva portaali, mille vajadust tunnistasid ka koolide inimesed (Tartu linna 2004).

Kolmanda sektori organisatsioon saab toota reaalselt kaupa, mida erinevatel üritustel müüa, läbi mille samuti tekitada side laiemas kogukonnaga. Tartu Laste Turvakodu juures tegutsevad vabatahtlikud moodustavad MTÜ "Kilpkonn". Koos lastega valmistatakse väikesi savist kilpkonni, samuti muretseti kangasteljed, et lapsed saaksid kududa kaltsuvaipu. Ühelt poolt pakub see tegevust, võimalust oma kätega midagi luua, kuid näiteks jõululaatadel toodangut müües teenitakse turvakodule ka lisaraha. Laste poolt valmistatud esemeid turustades on potentsiaalsete ostjate emotsioonidele rõhudes võimalik müüa kaupu väga edukalt. Lisaks tõstab see ka lapse enesehinnangut, kui keegi ostab tema valmistatud või kujundatud eset.

Oluline on saavutada lastega tegelevate osapoolte edukas koostöö, kus esiplaanil on lapse huvid. Lisaks sellele, et noorsootöötajad peaksid juhtima lapsi kolmandasse sektorisse, kus neil on võimalik saada nii toetust kui leida võimalusi vaba aja veetmiseks on professionaalsete sotsiaaltöötajate omavaheline koostööd laste heaolu edendamisel on oluline ka seetõttu, sest MTÜ-de liikmed on peamiselt vabatahtlikud, on ka neil vaja noorsootöötajate koolitust ning järelevalvet, et pakkuda lastele abi ning vajadusel pöörduda professionaalse sotsiaaltöötaja poole.

Bakalaureusetööl on kaks eesmärki:

- kaardistada laste heoluga tegelevate kolmanda sektori organisatsioonide kommunikatsioonitegevused
- analüüsida tulemuste põhjuseid ja võimalusi kommunikatsiooni edendamiseks, mis muudab tulemuslikumaks MTÜde tegevuse ja aitab saavutada eesmärke.

METOODIKA

Töös küsitletavate kolmanda sektori organisatsioonide nimekiri on tellitud Registrate ja Infosüsteemide Keskuse andmebaasist, kus omaette valdkonna moodustavad noorte- ja lasteühendused, noorte ja laste heaolu edendavad ühendused. Nimekiri sisaldas 563 nime. Registrate ja Infosüsteemide Keskuse andmebaas sisaldab samas nimekirjas nii noorte-, õpilas- ja üliõpilasorganisatsioone kui ka neid kolmanda sektori organisatsioone, mis tegelevad laste ning noorte heaolu edendamisega (lastekaitseühendused, -liidud ning seltsid, noortekeskused, nõustamis- ning toetusorganisatsioonid).

Antud töö valimisse kuuluvad lastekaitse organisatsioonid, avatud noortekeskused, noorteklubid, toetusorganisatsioonid ning lapsevanemate-, orbude-, suurperede- ning üksikemade ühendused, mille tegevus aitab samuti kaasa laste heaolule. Valimisse sobivaid kolmanda sektori ühendusi on 94. Enamus laste heaolu edendavatest organisatsioonidest on oma juriidiliselt vormilt MTÜd, sihtasutusi kuulub valimisse neli.

Registrate ja Infosüsteemide andmebaasis puuduvad organisatsioonide kontaktandmed. On olemas üksikud meiliaadressid ning telefoninumbrid, kuid kontaktide leidmiseks tuli kasutada Interneti otsingumootoreid. Ülevaate saamine kõikidest kolmanda sektori organisatsioonidest on keeruline. Registrate ja Infosüsteemide üleriigiline andmebaas on ilmselgelt vananenud. Osade ühenduste kohta pärinesid Internetis viimased kanded enam kui viie aasta eest ning puudusid kontaktandmed. Eestis on küll aktiivselt tegev Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit, kuid sinna kuulub vaid väike osa organisatsioonidest. Järgnevalt on kirjeldatud valimisse kuuluvad kolmanda sektori organisatsioonide tüüpe ning nende funktsioone.

Esmalt saadeti kõigile valimisse kuuluvatele kolmanda sektori organisatsioonidele küsimustik (vt. lisa 1), mille täitis 31 organisatsiooni 94-st. Küsimustikud saadeti organisatsioonidele elektroonilisel kujul kasutades eformulari. Lisaks küsimustike vastuste analüüsile, viidi läbi neli avatud küsimustega süvaintervjuud toetudes eelnevale liigitusele, igat tüüpi laste heaolu edendavate katusorganisatsioonide esindajatega. Intervjueeritavad olid:

Veronika Madalvee – Eesti Noorteühenduste (ENL) kommunikatsioonijuht

Alar Tamm- Lastekaitse Liidu (LL) juhataja

Enn Kirsman – Lastevanemate Liidu juhataja

Marika Markus – Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus (ANK)

Töö uurimisküsimused vastavalt töö eesmärkidele:

- Milliseid vahendeid kasutatakse erinevate osapooltega kommunikeerumisel?
- Leida põhjused, miks kasutatakse antud viise ja kanaleid.
- Pakkuda välja võimalused kommunikatsiooni parendamiseks.

VALIM

Valim on koostatud tuginedes Registrite ja Infosüsteemide Keskuse andmebaasile. Valimisse kuulus 94 laste heaolu edendavat organisatsiooni. Vastavalt tüüpidele jagunes valimisse kuulunud organisatsioonide arv järgmiselt:

- Noortekeskused -19
- Lastekaitse - 28
- Lastevanemate Liit, üksikemade, paljulapseliste vanemate ning orvuna kasvanute liidud - 21
- Noorteklubid - 16
- Nõustamis- ja toetusorganisatsioonid - 6
- Sihtasutused - 4

Respondendid jagunesid vastavalt tüübile:

- Noortekeskused - 6
- Lastekaitse - 14
- Lastevanemate Liit, üksikemade, paljulapseliste vanemate ning orvuna kasvanute liidud - 6
- Noorteklubid - 5

Kokku laekus täidetuna tagasi 31 küsimustikku. Ei nõustamis- ja toetusorganisatsioonidest ega sihtasutustest ei saadetud küsimustikele ühtegi vastust. Ühel juhul vastati meilis, et tegus on vale aadressiga ning ühel juhul keeldus noorteklubi küsimustikule vastamast, kes tõi põhjuseks selle, et nad ei korralda noorteüritusi. Üks lastekaitse organisatsioonidest oli tegevuse lõpetanud ning üks organisatsioon märkis, et on oma tegevust kohe lõpetamas.

Vastanud organisatsioonid jagunesid üle Eesti. Tallinnas tegutses üks lastekaitse organisatsioon, Tartus kaks lastekaitse organisatsiooni. Üks noortekeskus ja üks

lastekaitse organisatsioon asuvad Viljandis, üks lastekaitse organisatsioon Rakveres, Türil ja Võhmas. Teised organisatsioonid on päris erinevatest Eesti maakondadest ning vastanute seas on ka kaks üleriigilist katusorganisatsiooni. Piirkondlikud organisatsioonid on asukohaga üle terve Eesti.

Praeguse töö kontekstis on organisatsioonide liigituse aluseks on võetus nende suurus, mis on antud respondete arvestades kõige adekvaatsem. Väikesteks organisatsioonideks loetakse neid, mille liikmeskond jääb alla kümne liikme. Keskmise suurusega organisatsioonid on need, kus liikmeid on 10 kuni 30 ning suured organisatsioonid on need, mille liikmeskond jääb üle kolmekümne. Maksimaalne liikmeskond antud organisatsioonides oli 62 inimest. Suurorganisatsioonide alla kuulub ka kaks väga suure ametliku liikmeskonnaga lapsevanemate katusorganisatsiooni, kus liikmeid ühes on üle 500 ja teises üle 1300. Kuna on võimatu kindlaks teha, kui suur osa nende liikmeskonnast on tegelikult aktiivne, liigitati ka need organisatsioonid suurorganisatsioonideks.

Tabel 1. Küsimustikule vastanud organisatsioonide jagunemine liikmete arvu järgi

Organisatsioonide jagunemine	Väike-organisatsioonid	Keskmiised organisatsioonid	Suur-organisatsioonid
Liikmete arv	0 – 10	10 - 30	30 ja enam
Organisatsioonide arv	10	11	10

Liikmete arv paluti organisatsioonidel nimetada vastavalt sellele, keda nad põhikirja järgi ise oma liikmeteks loevad. Noortekeskused ning –klubid olid enamasti väikese või keskmise suurusega, ilmselt osaleb nende tegevuses küll rohkem inimesi, kuid inimesi, kes keskustes ning klubides sündmusi korraldavad ning keda liikmeskonna hulka arvatakse, on vähem kui 30. Suurorganisatsioonide seas on neli lapsevanemate ühendust ja lastekaitseühendused. Lastekaitseühendused on keskmised või suurorganisatsioonid.

TULEMUSED

1. Organisatsioonide iseloomustus

Esimene peatükk kirjeldab organisatsioonide palgalise töötajaskonna suurust ning kuulumist katusorganisatsiooni. Katusorganisatsiooni kuuluvate ühenduste osakaal on kõrge ning seda liikmete arv ei mõjuta. Kui väike- ning keskmistest kolmanda sektori ühendustest kuulub katusorganisatsiooni kaheksa, siis suurorganisatsioonidest viis, kuid suurte ühenduste seas on ka kolm üleriigilist katusorganisatsiooni (vt. tabel 2). Kõige enam (11) kuulub katusorganisatsiooni lastekaitseühendusi, kes on Lastekaitse Liidu liikmed. Noortekeskustest ning –klubidest kuulub katusorganisatsiooni seitse tegutsevat ühendust. Lapsevanemate organisatsioonidest kuulub katusorganisatsiooni kaks ning kõik kolm katusorganisatsiooni on lapsevanemate ühendused.

Tabel 2. Vastanud mittetulundusühingute töötajaskond ning kuulumine katusorganisatsiooni

Töötajaskond ja kuulumine katusorganisatsiooni	Väike-organisatsioonid	Keskmised organisatsioonid	Suur-organisatsioonid
Palgaline töötajaskond	5	2	3
Katusorganisatsiooni kuulumine	8	8	5

Palgalise töötajaskonna jagunemisel organisatsioonide suuruse lõikes esinevad olulisemad erinevused. Palgalist töötajaskonda on kokku kümnes organisatsioonis ehk kolmandikus vastanud mittetulundusühingutes, viis nendest on noortekeskused ja –klubid. Palgalist töötajaskonda on viies väikeorganisatsioonides (vt. tabel 2). Kuigi lastekaitse organisatsioonid kuulub valimisse kõige rohkem, on seal palgalist töötajaskonda vaid kahes ühingus.

Lastekaitse Liidu juht Alar Tamm ütleb, et neil on põhiline töö vabatahtlik. Oluline on, et inimene oleks motiveeritud projektidega tegelema ning tal oleks sarnased väärtused. AT: „*Organisatsiooni ideoloogia on ka selles, et kõik ongi vabatahtlikud.*”

Palgaliste töötajate arv organisatsioonides on väga erinev. Tasustatud on enamasti juhataja ja õpetaja/laste juhendaja ning nendes organisatsioonides, kus on enam kui kaks palgalist ametit ka raamatupidaja, kokku, perenaine või majahoidja.

Palgaliste töötajate olemasolu on oluline teada, sest see on üks indikaator, mis näitab, et mittetulundusühing on olnud piisavalt aktiivne ning leidnud oma tegevuseks stabiilsed rahastamisallikad, et palgata inimene või inimesed, kes põhikohaga organisatsioonis tööl oleksid. Intervjueeritud organisatsioonide esindajad kõik nimetasid oluliseks probleemiks inimeste puudust, sest vabatahtlikud tegelevad tihti korraga mitme asjaga ning nende aeg on piiratud ning vabatahtlikud vahetuvad tihti. Samuti võimaldab töötaja palkamine organisatsiooni valida inimene, kes on antud ülesande täitmiseks vajaliku kompetentsiga, mida vabatahtlikel sageli ei ole. Marika Markus Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendusest (ANK) ütleb, et vabatahtlike tegevus sõltub palju nende oskustest ja kui näiteks neil ei ole „meediasoont”, siis neilt ei saa meediaga suhtlemist nõuda.

2. Suhtlus teiste kolmanda sektori organisatsioonidega

Küsimusele, kas organisatsioon on rääkinud kaasa kolmanda sektori arengus (nt. noortekeskuste arengukavad, osalemine EMSL ümarlinal) vastasid erineva suurusega mittetulundusühingud erinevalt. Väikestest organisatsioonidest on kolm noorteklubi ja –keskust, mis on osalenud kohalike arengukavade koostamisel või Avatud Noortekeskuste Ühenduste arengukava koostamisel. Keskmistest organisatsioonidest on kolmanda sektori arengus rääkinud kaasa vaid neli Lastekaitse Liidu liiget, kes on samuti osalenud kohalike arengukavade väljatöötamisel või esitanud ettepanekuid Lastekaitse Liidu arengukavasse. Kõige enam on antud küsimuse kohta märkusi

teinud suurorganisatsioonid, kellest neli on teinud ettepanekuid kohaliku valla või maakonna noorteelu arendamise arengukavadesse. Kolm ühendust märgivad, et on tutvustanud noorte probleeme linna- või maavalitsuses ning üks organisatsioon, et ettepanekuid on nende eest teinud katusorganisatsioon.

Neli Lastekaitse Liidu liiget olid teinud ettepanekuid katusorganisatsiooni arengukavva, üks noortekeskustest Avatud Noortekeskuste Ühenduse arengukavva ja kaks kohalike noortekeskuste arengukavva. Suurorganisatsioonide kommentaarid näitavad, et nemad teevad enam koostööd siiski avaliku sektoriga ning ettepanekuid valla või maakonna arengukavadesse.

Alar Tamm ütleb, et arengut takistab peamiselt organisatsioonide teadmatus oma rollidest ja oskamatus kolmanda sektori siseselt kommunikeeruda. AT: *„...see koostöö sõltub ju ühest lihtsast asjast: võimekusest. Eestis ei ole väga hästi ära korraldatud kodanikuühiskonna see aspekt, millised organisatsioonid aitavad riigil julgeolekut tagada. Ma mõtlen pehmemat julgeolekut olgu see laste heaolu või keskkonnaküsimused. Praegu koostöö tähendab seda, et mõtetes on kõik valmis. Meil on seda koostööd lihtsam teha täna, sest meil see võimekus on olemas, aga on organisatsioone, keda partneriks tahad, aga kellel soovist kaugemale võimekust ei ole. Võib-olla ongi nii, et Eestis pigem on teatud huvigrupid, aga need huvigrupid ei ole veel nii öelda funktsionaalselt nii võimekad, et nad saaksid midagi väga teha projektide mõttes”.*

Marika Markus ütleb, et nemad soovivad oma liikmetel üheskoos projekte kirjutada, kuid see ei ole väga levinud. MM: *„ANKide omavahelise koostöö projektid on nagu eelistatud, aga neid ei ole väga palju. Probleem on selles, et ANKid on üksteisest suhteliselt kaugel. See tähendab, et lävimine läheb kalliks ja olgem ausad, tegemist on nii palju, et lihtsalt ei jõua.”*

Suhtluse sageduse kohta teiste kolmanda sektori organisatsioonidega märgib väikeorganisatsioonidest kolm, keskmise suurusega organisatsioonidest neli ja suurtest organisatsioonidest kaks, et nad suhtlevad teiste kolmanda sektori organisatsioonidega aktiivselt. Küsimusele on jätnud vastamata üks organisatsioon, teised on olenemata suurusest valinud suhtlemissageduse iseloomustamiseks variandi "vahetevahel", mis näitab, et kolmanda sektori sisene suhtlus toimub vaid teatud küsimustes ning perioodidel ja põgusalt.

Organisatsioonide eelistatuimad suhtluskanalid on isiklikud kontaktid ning meililistid, ehkki väike- ning keskmised organisatsioonid on nende kanalite oluliselt aktiivsemad kasutajad, kus meili ning isiklikku suhtlust kasutab enamik organisatsioonidest. Suurorganisatsioonide seas on nimetatud suhtluskanaleid kasutanud vaid pooled vastanud organisatsioonidest (vt. tabel 3).

Tabel 3. Vastanute eelistatuimad suhtlusviisid kolmanda sektori siseselt

Suhtlusviis	Väike-organisatsioonid (10)	Keskmised organisatsioonid (11)	Suur-organisatsioonid (10)
Isiklikud kontaktid	7	8	4
Meililistide vahendusel	6	8	3

Selgelt vähem, kuid ka veel küllalt sageli kasutatavateks suhtluskanaliteks on regulaarsed koosolekud sama piirkonna/valdkonna organisatsioonidega ning ühisüritused. Ka siin on keskmiste ühenduste aktiivsus nii väike- kui suurorganisatsioonidest oluliselt suurem (vt. tabel 4) Ehkki isiklik suhtlus on organisatsioonidele oluline, toimuvad regulaarsed koosolekud, ühisüritused ja viiakse läbi ühisprojekte vaid pooltes või veelgi enam vähemates organisatsioonides.

Nii LL-il kui ENL-il on olemas meililistid, kuid mõlemad intervjuueeritavad toovad välja, et sageli jäävad meilid ühepoolseks infokanaliks ja saadetud info tuleb veel isiklikult üle kinnitada. LL-il on olemas piirkondlikud koordinaatorid, kes suhtlevad liikmesorganisatsioonidega. AT: „Kõikidel on olemas e-post ja meiliaadressid ja

teksti korratakse kirjadega üle ja meil on olemas kontaktinimesed, nii öelda piirkondlikud koordinaatorid. Et piirkondlike koordinaatorite kõige lihtsam ülesanne ongi liikmeid hoida, neid toetada, neid motiveerida, isiklikult nendega ühendust võtta põhjusel, et, kui nad on infotulvas teabe saanud, kas nad ikka tulevad”.

VM: „...organisatsioonides on nii populaarne, et nad on väga paljudes erinevates listides liikmed. Ja see on ühest küljest hea, sest nad tahavad saada seda infot, mis neid huvitab, aga see ei tähenda,, et nad alati panustavad”.

Tabel 4. Vastanute kolmanda sektori sisesed suhtluskanalid

Suhtlusviis	Väike-organisatsioonid (10)	Keskised organisatsioonid (11)	Suur-organisatsioonid (10)
Regulaarsed koosolekud	2	5	2
Ühisüritused	1	4	1

Ülejäänud kanalid on väga väikese või marginaalse tähtsusega (vt. lisa 2). Keskmistest organisatsioonidest neljandik on taotlenud koos teiste organisatsioonidega raha era- või avalikult sektorilt, seisnud oma huvide eest avalikus sektoris (lobby) ning viinud läbi ühiseid projekte, väike- ning suurorganisatsioonidest on neid kommunikatsiooniviise kasutanud vaid mõni üksik organisatsioon.

Nii LL-is kui ENL-is on peamised seminarid ja koolitused, mida liikmetele korraldatakse ning ümarlauad mõne kindla probleemi aruteluks. ENLis toimuvad ühisüritustena pikemad suve- ning talvekoolitused, mis samuti pakuvad koos ajaveetmisvõimalust. VM: „Ja samuti ümarlauad, kuigi nende puhul on see osalemissaktiivsus võrdlemisi madal. Et on selline hea ettevõtmine, aga kahjuks jah, kõigil on nii kiire, et neid ümarlaudu võikski jääda korraldama”.

VM: „On kindlate temade kohta olnud [ümarlauad], oma arvamuse avaldamiseks. Näiteks see HIV Aidsi strateegia, riiklik strateegia, seda on arutatud mitmel korral. Et lihtsalt kokku tulnud ja vaadatud läbi need asjad.”

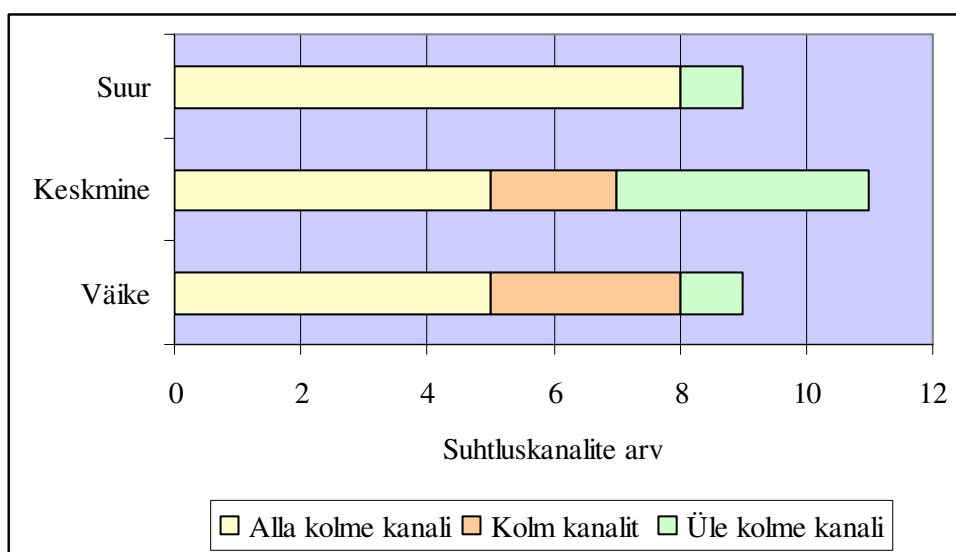
AT: „Jaa, me kutsume nad siis, anname võimaluse, aga tavaliselt olemegi käitunud nii, et ei saada ainult dokumente, sest üks dokument räägib, aga ei räägi sisuliselt väga palju, et selle dokumendi mõttest aru saada, siis me kommunikatsiooni mõttes korraldame siin selliseid arutelusid inimeste vahel. Ja siis kujundame oma seisukohad. Nende inimeste arvamustest lähtuvalt. Need on olnud hästi produktiivsed ja alati tuleb rõhutada, et inimesed on üllatavalt noh laia silmaringiga ja üllatavalt tähelepanelikud”.

Peaaegu olematu on kolmanda sektori koostöö enesearenduslikul eesmärgil, mis tähendab seda, et üks organisatsioon, mis ühendab teatud kutseala esindajaid, ei anna oma teadmisi edasi teisele kolmanda sektori organisatsioonile. Sellist võimalust on kasutanud kokku vaid kaks organisatsiooni. Samuti vähetähtsad on uuringute tellimine või läbiviimine laste heaolu valdkonnis ning ühiste infomaterjalide koostamine. Intervjuudest selgus, et ENL ei kasuta võimalusi, mida annab erinevate ühenduste ning oskuste koondumine ühte katusorganisatsiooni. Koolitajad palgatakse siiski väljastpoolt. LL seevastu on leidnud kolmanda sektori siseselt mitmeid partnereid. AT: „selle aasta raames on tulnud uued koostööpartnerid. Väitlusselts on väga huvitav ja on Mälumängijate Liit ja kuna me teeme laste õiguste sellist teavitustööd ja kuidas lastele lihtsas vormis inimõigusi õpetada, siis nemad on näiteks aidanud ja siis me töötame Tartu Laste Tugikeskusega, Ülikooliga, et Ülikool teeb meil uuringuid”.

Suhtluskanalite iseloom näitab samuti seda, et kontakt kolmanda sektori siseselt on pigem pisteline. Pikemat koostööd ühiste eesmärkide saavutamiseks või noortega seotud probleemide lahendamiseks ei toimu. Ühe noortekeskuse kommentaar: „Iga organisatsioon korraldab oma siseringis palju üritusi, sest üritused nõuavad raha ja teistega jagamiseks seda ei jagu. Nendeks projektideks raha kerjamine ei ole ka kerge. “

Kui ENL-i liikmetevaheline suhtlus toimub peamiselt listis, siis LL on initsieerinud ka piirkondlike koordinaatorite omavahelist koostööd. AT: „*Eelmine aasta anti liikmete poolt välja laste õiguste infoleht, see oli siis maakonnalehtede vahel. See oli piirkonna koordinaatorite omavaheline koostöö. Meie ülesanne on seda initsieerida. Ja võib-olla initsieerimine tähendab ka seda, et ise teha, et mitte niivõrd alati kaasa joostes noh jutumärkides joostes, et näidates, milles me ise oleme võimekad ja ise kogunud.*”

Küsimustikus oli välja pakutud seitse suhtluskanali varianti. Kui võtta keskmiseks kasutatud kanalite arvuks kolm, siis väikeorganisatsioonidest kolm kasutavad kanaleid keskmisel tasemel, viis sellest vähem ja üks rohkem. Keskmise suurusega organisatsioonidest keskmisel tasemel kaks, sellest vähem viis ja rohkem neli organisatsiooni. Suurorganisatsioonidest keskmisel tasemel mitte ükski, vähem kaheksa ja rohkem üks organisatsioon (vt. joonis 1).

Joonis 1. Vabäühendustes kasutatavate suhtluskanalite arv sõltuvalt suurusest

Suurorganisatsioonidest kasutab vähem kui kolme suhtluskanalit 90 protsenti vastanutest, samal ajal väikeorganisatsioonides kasutab alla kolme kanali veidi üle poole vastanutest, kuid ka keskmisel tasemel kasutab kanaleid kolmandik. Keskmised

organisatsioonid kasutavad kõige enam erinevaid kanaleid ning üle kolme kanali kasutab enam kui kolmandik organisatsioonidest.

Kolmanda sektori sisene suhtlus on oluline, sest annab võimaluse vahetada ekspertteadmisi ja koos pöörduda taotlustega avaliku sektori ning fondide poole. Suhtlus on oluline ka seetõttu, sest vaid läbi sisese koostöö saab kolmas sektor tervikuna areneda. Intervjuus ütles Enn Kirsman Lastevanemate Liidust, et nendel toimib väga hea koostöö Lastekaitse Liiduga ja ka Alar Tamme sõnul on Lastekaitse Liidul kolmandas sektoris mitmeid partnereid. Marika Markus ANKist kinnitas küsitluse tulemusi, mille kohaselt toimib isiklik suhtlus ka ANKide vahel, kuid tõi välja, et moodustunud on pigem väiksemad sõpruskonnad, kelle kaudu info liigub. MM: „*See on jah sõpruskondade küsimus. Et noh tekivad sellised väikesed, me teame omavahel ja me räägime omavahel ja see on... mõnes mõttes on see paratamatus, aga teisest küljest ole siis salliv nende vastu, kes on maalt ja hobusega ja aita nad reega järgi, et see oleks meie sõnum, üks meie poolt kindlasti, mida me peaksime kasutama ja hoidma ja rakendama sallivuse koht noorsootöös tervikuna ja kaasamine ja osalus.*”

Enn Kirsman ütles, et ka Lastevanemate Liidul toimivad väga hästi piirkondlikud keskused, mis aktiveerivad liikmeid ning tõid esile nende probleemid ja seisukohad, kuid raha puuduse tõttu ei ole need enam aktiivsed. Väike- ning keskmistes organisatsioonides küll liikmed suhtlevad omavahel, kuid seda võib pidada väikese tutvusringkonna pisteliseks suhtluseks, mille eesmärk, tulemused ning mõju ei ole selged. Samal ajal suurorganisatsioonid kasutavad suhtluskanaleid vähem ning probleem on just isiklikus ning ametlikus lävimises. Heal tasemel toimiva liikmetevahelise suhtluse näiteks on Lastekaitse Liit piirkondlike keskustega, tagasihoidlikum suhtlus toimub nii ENLis, Lastevanemate Liidus kui ANKis. Lastekaitse Liidus on liikmed kõige enam ka küsitluse järgi esitanud ettepanekuid LLi arengukavasse.

3. Suhtlus erasektoriga

Ettevõtte toodetega on kõige enam sponsoreeritud suur- ning ka väikeorganisatsioone. Keskmised ühendused on saanud küll vähem toetust toodete näol, kuid on saanud enim rahalist toetust (vt. tabel 5).

Keskliste organisatsioonide seas on oluliselt rohkem neid, kes pole saanud üldse toetust, kuid kuna toetuse saajaid on kokku üheksa, on mitmed organisatsioonid saanud ettevõtelt toetust mõlemal viisil.

Tabel 5. Sponsorluse liigid

Sponsorluse liik	Väike-organisatsioonid (10)	Keskmised organisatsioonid (11)	Suur-organisatsioonid (10)
Ettevõtte tooted	7	4	8
Rahaline	3	5	3
Ei ole saanud toetust	1	5	1

Väike- ja suurorganisatsioonide seas on vastavalt kaks ja kolm ühendust, mis on saanud toetust alternatiivsel viisil ning lisanud oma kommentaarid: „*Oleme saanud abi projektide kirjutamisel. Ruume on kasutada antud ainult, stiilipeo läbiviija tegeleb lastega tasuta, vastlapäeval hobusesõit tasuta.*” Veel üks organisatsioon nimetab, et on saanud kasutada tasuta ruume ning ilma rahata on osutatud ka teenuseid: transport, allahindlused muuseumites ja söögikohtades. Samuti sai üks organisatsioon tasuta kinkekaarte. Pooltel väike- ning suurorganisatsioonidel ning vaid kahel keskmisel organisatsioonil on kujunenud mõne ettevõttega välja pikaajaline sponsorlussuhe. Probleme erasektoriga suhtlemisel ei osanud nimetada ükski organisatsioonidest.

Nii ENL kui LL taotlevad enam raha fondidest ja erasektoriga on side nõrgem. Alar Tamm toob välja, et erasektor toetab pigem organisatsioone, mis pakuvad otsest teenust nagu lastehoid. Raha ei taotleta niivõrd üksikutele projektidele vaid nendele

organisatsioonidele, mis pakuvad pidevalt laste heaolu edendavat teenust. AT: „...tendents näitab pigem nagu seda, et vähem üritatakse nendes rahastamistes kaasa liüia. See nõuab palju planeerimistööd, aga see rahasaamine on nagu asja üks pool ja alati kui on finants, siis on ka see teine pool: tegevus ja aruandlus ja inimesed. Et pigem liigub nagu see töö sinna suunda, et kus on institutsioonid, asutused ja MTÜd ja kui neil on nagu kindel teenus ja koht, siis see töötab.”

Veronika Madalvee ütleb, et nende organisatsioonis on erasektori toetuse puudumine pigem kitsaskoht, sest puudub inimene, kes sponsorite otsimisega tegeleks. Mõlemad organisatsioonid taotlevad raja projektide korras fondidest ning esitavad läbimõeldud ja korrektselt koostatud abipalveid. Alar Tamm ütleb, et ka oma liikmetele pakub LL koolitust samuti fondidest toetuse saamiseks ja nende põhimõte on mitte ise oma liikmeid rahastada vaid anda nendele oskusi toetuse taotlemiseks. Ka Lastevanemate Liit ning ANK ootavad riigi toetust ning lisategevusteks kirjutavad fondidele projektitaotlusi.

ENL on oma kommunikatsioonistrateegias pikaajaliste sponsorite leidmist nimetanud ka üheks eesmärgiks. Alar Tamm ütleb, et nende ühendused on aja jooksul taotluste esitamistest väsinud ja organisatsiooni on ka seetõttu vaja kaasata rohkem noori.

Otsuse, millisele ettevõttele sponsorpalve esitada, on organisatsioonid langetanud erinevate tunnuste alusel. Kui väikeorganisatsioonidele on kõige olulisem tegevusala, siis keskmised organisatsioonid peavad oluliseks seda, et tegemist oleks kohaliku ettevõttega ning isiklike kontakte. Ka suurorganisatsioonid peavad sponsorite otsimisel oluliseks seda, et tegemist oleks kohaliku ettevõttega ning samuti esitatakse sponsorpalveid ettevõtetele, mis on varem toetanud lastega seotud tegevusi. Üllatav on, et väikeorganisatsioonid ei tähtsusta ettevõtte asukohta ning lokaalsuse alusel nad ettevõtteid ei vali (vt. lisa 3).

Sponsorpalve esitamise peamine kanal oli isiklik suhtlus, meili olulisus oli kaks korda väiksem. Sponsorpalvete planeerimisaeg on nii väike- kui suurorganisatsioonides alla poole aasta. Pigem kuni aastase planeerimisega esitavad sponsorpalveid keskmised organisatsioonid (vt. lisa 3). Ka lisatud kommentaarid: „*otse suhtlus*”, „*lähen isiklikult kohale ning vestles*” kinnitavad, et oluline on isiklik kontakt ning tutvus. Lühike planeerimisaeg näitab, et sponsorlus ei ole planeeritud ning organiseeritud tegevus, vaid pigem taotletakse toetust ühe ettevõtmise raames. Noorteklubi kommentaar: „*Tihti peale on see hädavajalik valik. Veidi kogud end ja lähedki küsima, mis vaja. Kalevi kommipoest komme ning kohalikult ettevõtjalt puitu kiige jaoks*”.

Suurus ei mõjuta oluliselt seda, kuidas avaldatakse tänu toetanud ettevõttele. Kasutatud on ühte, kahte või kolme erinevat viisi, kaks suurorganisatsiooni ka kõiki nelja (vt. lisa 3). Kõige sagedamini on nimetatud infomaterjalide, tänukirja ja piltide saatmist. Meedias tänamist, mis ettevõtte seisukohalt on parim viis tänuavalduseks, sest on ka reklaamivõimalus, on kasutanud veidi alla poole keskmistest ja suurorganisatsioonidest ning kolmandik väikeorganisatsioonidest. Ainult lühikese tänava meili on toetajatele saatnud kaks organisatsiooni, teised on lisaks kasutanud ka teisi võimalusi. Lisatud on, et tänu on avaldatud ka üritustel lillede ja aplausiga ja laste kunstiteostega. Üks suurorganisatsioon lisab, et toetajate nimed riputatakse üles organisatsiooni koduleheküljel.

ENL otsib sponsoreid vaid kindla ürituse toetamiseks. Iga aasta antakse välja parima noorteprojekti auhind ja võitjaid ka autasustatakse. See, kellelt toetust palutakse, sõltub sellest, milliseid auhinnad juhatuses välja mõeldakse ning palve esitatakse vastavalt tegevusalale. Siiani on ENL ka soovitud organisatsioonidest toetust saanud ja toetajate nimed kajastuvad kodulehel. Ka Lastevanemate Liit avaldab toetanud organisatsiooni nimed koduleheküljel, kuid Enn Kirsmani sõnul on nad langetanud üldiselt otsuse kodulehekülge reklaamist puhas hoida.

Rahastamise küsimustes ei toonud keegi intervjueeritavatest välja probleeme erasektoriga, erasektori sponsorlust nähakse pigem võimaliku lisarahana, kuid põhilist toetust oodatakse avalikust sektorist ning fondidest, mis tagab stabiilsema toetuse ning kõik intervjueeritud organisatsioonide esindajad nimetasid, et neile on oluline projektikirjutamise oskus ning kõik organisatsioonid on teadlikud selle vajalikkusest toetuse saamiseks.

4. Suhtlus kohaliku omavalitsusega

Kohaliku omavalitsusega (KOV) suhtleb suur osa organisatsioonidest. Isiklikud suhted kohaliku omavalitsuse esindajatega on kõigil väikeorganisatsioonidel ning ka suuremal osal keskmistest ja suurorganisatsioonidest. Samuti kutsuvad ühendused KOVi esindajaid üritustele ning oma tööga tutvuma (vt. tabel 6).

Oluliselt väiksem osa organisatsioonidest on esitanud ettepanekuid lastele suunatud poliitika muutmiseks. Kõige enam ehk pooled organisatsioonidest on seda teinud üle 30-liikmeliste ühenduste seas, kõige vähem on ettepanekuid esitanud keskmised organisatsioonid (vt. tabel 6). Kohalikul tasandil poliitika mõjutamine ei ole kolmanda sektori organisatsioonidele kuigi oluline eesmärk, mida näitab ka kolmanda sektori sisene passiivne koostöö laste heaoluga seotud valdkondades ühiste uurimuste koostamisel ning avalikus sektoris ühiste huvide esindamisel (vt. lisa 2).

Tabel 6. Vastanud organisatsioonide kasutatavad suhtlusviisid omavalitsusega

Suhted kohaliku omavalitsusega	Väike-organisatsioonid (10)	Keskmised organisatsioonid (11)	Suur-organisatsioonid (11)
Suhtlevad KOVi esindajatega isiklikult	10	8	7
Kutsuvad KOVi esindajaid üritustele ja oma tööga tutvuma	10	8	8
On esitanud ettepanekuid lastele suunatud poliitika muutmiseks	4	4	5

Väikeorganisatsioonid on pöördunud KOV poole konkreetsete vajadustega: vabaaja rajatiste vajaduse tõestamine, lastekaitseametniku töölevõtmine ja kahel juhul valla arengukavva eesmärkide lisamise ettepanekutega. Keskmised organisatsioonid on enam sekkunud poliitiliste otsuste mõjutamisse: alkoholimüügi keelustamine, peretoetuste maksmise muudatusettepanekud, teenuste tellimine kolmandalt sektorilt. Üks suurorganisatsioon on nimetanud ka kindla teema, mida on koostöös KOViga arutanud: lastele võrdsete võimaluste tagamine suvelaagritest osavõtuks. Poliitika mõjutamine pole kolmanda sektori jaoks siiski nii oluline kui rahastamisvõimalused teatud projektideks: *”Valla tasandil ja noorsoopoliitikat me ei aja. Tühja juttu ei puhu. Kui on vahendeid, siis mõtleme ja arutame ja teeme midagi ära. Kui vallal raha ei ole, ei hakka mõtlema, et mis siis teeks kui oleks”*.

Kohaliku omavalitsuse regulaarne rahaline toetus ei sõltu organisatsiooni suuruselt. Regulaarset toetust saavad pooled organisatsioonidest. Ka harva toetust saavate organisatsioonide osakaal on võrdelt kolmandik nii väike-, keskmistes kui suurorganisatsioonides, kuid üldse pole toetust saanud vaid väikeühendused ning kaks katusorganisatsiooni. Alternatiivsetest võimalustest, kuidas KOV on organisatsiooni toetanud, on nimetatud: kanalisatsioon, prügiveedu ja nõustamine, tasuta infovoldikud ja kontoritarbed, plastaknad. Kõige enam (neljal juhul) on KOV andnud kolmanda sektori organisatsioonidele kasutada tasuta ruume.

Ei LL ega ENL ei ole nimetanud, et oleks kohalikul tasandil poliitikat mõjutanud. Katusorganisatsioonid näevad oma rolli pigem huvide kaitsel riiklikul tasandil. Alar Tamme sõnul on toetuse saamisel oluline, et KOVis töötaks lastekaitse spetsialist. AT: *„Pooled nendest [liikmesorganisatsioonidest] on väga tugevalt seotud omavalitusega lastekaitse spetsialisti kaudu. See tähendab seda, et lastekaitse töötaja või sotsiaaltöötaja on nagu juba omavalitsuses ja siis omavalitsus toetab organisatsiooni.”*

Kohalik omavalitsus on hakanud nägema kolmandas sektoris partnerit, kuid Alar Tamme meelest on omavahel kohustuste jagamises ka probleeme. AT: „*Tõesti nähakse ka partnerlust, et lastekaitse organisatsioon, -selts, -klubi saab omavalituses neid teemasid lahendada ja kaasa aidata. Koostöös omavalitusega on mõtte tasandilt keeruline see, et mõnikord omavalitsus näeb, et LL teeb omavalitsuse töö ära. Aga seda me mitte teha ei saa. Selge sõnum on see, et Lastekaitse Liit saab maavalitsuse võimekusele kaasa aidata, ta saab abi osutada, aga ta ei saa teha asju, mis täna kuuluvad omavalituse vastutusalasse.*”

ENL on kohalikult omavalitsuselt saanud toetust projektide raames.

VM: „*Aga selles suhtes projektide raames käib küll koostöö. Et kui me midagi Tallinnas teeme. Praegu meie suurem üritus on olnud see noorteaasta. Kui me Tartus tegime, siis oli Tartu linnavalitsuse poolt küll toetus sellel alal. Noh, ma julgen öelda, võib-olla suhtlus on selline rohkem noortepoliitika alane*”

Marika Markus ANKist ütleb, et omavalitsusele loeb kõige enam vabaihenduse esindaja isiklik kogemus. ANKil toimib edukalt koostöö kohalikes omavalitsuses, kus nende eksperdid osalevad noortekeskuste projektikonkurssides ekspertidena. MM: „*Kui ma lähen ja räägin lihtsalt mingi süsteemi, siis see ei huvita ühtegi volikogu, ühtegi vallavalitsust. Aga kui ma hakkam rääkima oma isiklikust kogemusest selles samas ANK maastikul, siis nende kõrvad lähevad kikki ja nad on huvitatud, sellepärast et mul on neile midagi öelda, et mul on erinevad kogemused erinevates kohtades, erinevad taustad, et ma ei räägi neile ainult suurlinna kogemust, ma võin rääkida maakoha kogemust, ma võin rääkida tõesti väga palju erinevaid variante läbi.*” Ka Marika Markuse sõnul on oluline isiklik suhtlus: „*Kindlasti on paljud ANKi liikmed käinud omavalitsuste juures rääkimas, miks see ANK on hea ja miks sead on vaja ja kuidas on nende inimestega, kes seal töötavad mõistlik suhelda. Et see väga vajalik teenus noore jaoks alles püsiks ja ära ei kaoks.*”

Koostöö kohaliku omavalitsusega on oluline, et tagada organisatsioonile stabiilne rahaline toetus ning võimalus kohaliku noortepoliitika mõjutamiseks. Küsimustikule vastanud organisatsioonidest oli kõige enam palgalist töötajaskonda väikeorganisatsioonides ning kõik need organisatsioonid said KOV-ilt regulaarset rahalist toetust. Ka Marika Markus ütles, et eelisseisus on need noortekeskused, mis tegelevad omavalitsuse allasutustena, sest neil on olemas omavalitsuse regulaarne toetus, mis tagab ruumide olemasolu, vajalikud esmatarbevahendid ja töötajate palgarahad ja annab tegevuseks stabiilse aluse. Raha, mis on seotud erinevate tegevustega, tuleb nii omavalitsuse asutustel kui vabäühendustel juurde taotleda projektikonkurssidelt.

5. Riigikogu ja Euroopa Liit

Seadusloomeportaali Themis on külastanud vaid üks keskmistest ja kaks suurtest organisatsioonidest. Mitte ükski organisatsioon ei ole kasutanud portaali võimalust seaduste kommenteerimiseks. Themis, mis annab võimaluse sekkuda üleriiklike otsuste tegemisse, on vastanud organisatsioonidele olematu tähtsusega allikas poliitika mõjutamisel.

Küsimusele, kas organisatsioon on mõne probleemiga pöördunud Riigikogu sotsiaalkomisjoni ja/või Euroopa Liidu institutsioonide esindajate poole, vastas jaatavalt üks väikeorganisatsioon ning viis suurorganisatsiooni. Keskmistest organisatsioonidest ei olnud seda teinud keegi.

Vastustest tuleb selgelt välja, et riiklikul tasandil sekkuvad poliitikasse enam suurorganisatsioonid. Kaks vastanud katuseorganisatsiooni ütlesid, et on pöördunud Riigikogu komisjoni poole järgmistel teemadel: *”KMA ja elamispinna probleemid. Palusime astuda samme REKK ja HTM poolt koostatud ja ettevalmistatud Riikliku Õppekava mitte vastuvõtmiseks, samuti kolmanda Õppekava toetamiseks”*. Ettepanek oli tehtud ka kasulaste rahalise toetamise teemal. Üks suurorganisatsioonidest märkis,

et nad pole seni küll seadusandliku võimuga kokku puutunud, aga tänu katusorganisatsioonile toimub kohtumine Katrin Saksaga. Üks väikeorganisatsioon oli Riigikogu poole pöördunud küsimusega teemal "täituri tegevus lapsele mõeldud elatise kättesaamisel". Üks väikeorganisatsioon täiendas, et nad on ühinenud katuseorganisatsiooni läkitusega.

Riiklikul tasandil on suurorganisatsioonid palju olulisemad mõjutajad. Antud küsimuses oleks pidanud vastusevariandina pakkuma välja võimaluse, et katusorganisatsioon on teinud pöördumise Teie poolt või olete ühinenud katusorganisatsiooni pöördumisega. Hetkel võisid mõned organisatsioonid vastata küsimusele eitavalt ka juhul, kui nad ise otseselt ei ole riiklikul tasandil pöördumist esitanud, kuid on seda teinud katusorganisatsiooni kaudu.

AT: „Kohalikul tasandil on ikka sellised rohujuure tasandi tegevused hästi praktilist laadi. Aga see otsene huvikaitse jääb Lastekaitse Liidu päralt. Ja kui sa veel allapoole lähed päris sinna seltsi tasandile, siis nemad teevadki ainult väga praktilisi tegevusi. Et meil oli selle osas arutelu kolm aastat peaaegu organisatsioonis ja olid ootused, et need rohujuuretasandi organisatsioonid ka mõjutavad poliitikat, aga me oleme sellest õppinud ja praegu on ikka väga selge kontseptsioon see, et Lastekaitse Liit tõstatab probleeme, proovib nende probleemide lahendusteni jõuda ja kohalik tasand teeb ainult praktilist tööd. Kui on seadused, millel Lastekaitse Liit silma peal hoiab, siis teeme ühepäevaseid mõttetalguid või arutelusid.”

VM: „Jah. See on olnud ma võin isegi öelda algusest peale meie eesmärk, et vahendada mitte ainult seda, mis riigi poolt tuleb noorteorganisatsioonidele, vaid ka vastupidi. Et need kitsaskohad, mis on seadusandluses, mida noorteorganisatsioonid just kogevad, et me anname ka tagasisidet ja mitte ainult tagasisidet, vaid me oleme ka teinud seadusmuudatuse ettepanekuid.”

Siiski ENLis on poliitika mõjutamine enam katusorganisatsiooni keskne. Ümarlaudadest ning üldkoosolekutest, mis peaksid tooma esile

liikmesorganisatsioonide huvid ning olema võimaluseks oma arvamuse esiletoomiseks, ei võta paljud liikmed osa. Katusorganisatsioon küll mõjutab poliitikat, kuid ei tee seda konsensuslike organisatsioonisiseste otsuste põhjal vaid juhatuse aktiivil.

Kõige suurem probleem avaliku sektori suhtlusel tõi välja Lastekaitse Liidu juhataja Enn Kirsman, kelle sõnul on liidul olemas nii oskused kui ka tahtmine, kuid puudub Haridusministeeriumi toetus. Kirsmani sõnul „*keeras ministeerium kraanid kinni*” selle tõttu, et Lastevanemate Liidu endine juhataja oli res publikaan, kuid minister Keskerakonnast. EK: „*Kui minister on pea, siis ametnikud on kael, kes pead pööravad, aga millegipärast Haridusministeerium meid kardab. Nüüd enam nii väga mitte, aga esimestel kuudel ma nägin, et kui ma läksin ja ütlesin, et olen Lastevanemat Liidust, siis inimestel oli kohe kiiresti teise kohta asja. Noh ma ei tea, kas poliitiline surve meie vastu oli nii suur.*”

Marika Markuse sõnul on neil Haridus- ja Teadusministeeriumiga head suhted ja eelmisel aastal said nad ministeeriumilt kolmekordse rahalise toetuse, mille põhjusena tõi Markus välja isikliku suhtluse ja head tulemused oma töös. MM:” *Ma arvan, et me ei ole paha tööd teinud ja on ka ministeerium jõudnud arusaamiseni, et kogemused ja suhted leovad.*”

Haridusministeeriumi rahaline toetus on oluline, sest tagab tegevuseks rahalise toetuse. ANK sai vaid tänu ministeeriumi suurenenud toetuse palgata tegevsekretäri. Samuti on suhted avaliku sektoriga olulised, et organisatsiooni kutsutaks ümarlaudadele ning neil oleks võimalus oma liikmete arvamust esindada ning täita eesmäärke noorte huvide esindamisel ja noortepoliitika mõjutamisel.

6. Suhtlus meediaga

Väikeorganisatsioonides on kõige sagedamini olemas kindel inimene, kes suhtleb alati meediaga. Keskmistes ja suurorganisatsioonides sõltub see, kes meediaga

suhtleb, pigem kindlast olukorrast. Väikestes organisatsioonides on ka üldiselt kõige enam kujunenud välja tööjaotus, kus liikmetel olid kindlad rollid üheksas organisatsioonis. Keskmistes organisatsioonides on tööjaotus kujunenud välja seitsmes ja suurorganisatsioonides viies, kusjuures katusorganisatsioonides ei olnud tööjaotus kujunenud välja mitte üheski (vt. lisa 4).

Kindel inimene, kellega kohalikus lehes suheldakse, on olemas seitsmes väikeorganisatsioonis ning vaid kahes keskmises ja kolmes suurorganisatsioonis. Ilmselt on kohaliku tasandi valla- ning maakonnalehtede toimetused niivõrd väiksed, et seal luuaksegi kellegagi isiklik kontakt. Arvamust noorsoopoliitika teemadel on avaldanud kuus väike- ja keskmist organisatsiooni ning seitse suurorganisatsiooni. Pressiteateid on saatnud välja kaheksa väikeorganisatsiooni ning seitse suurorganisatsiooni. Oluliselt vähem ehk kolm organisatsiooni on saatnud pressiteateid välja keskmiste organisatsioonide seast. Väikeorganisatsioonid on ilmselt enam saatnud välja pressiteateid kohalikesse lehtedesse, samal ajal kui suurorganisatsioonid nii üleriigilisse pressi kui ka katusorganisatsioonina liikmete eest kohalikku meediasse.

Alar Tamm ütleb, et nende liikmed kirjutavad arvamusartikleid kohalikes lehtedes palju, kuid nad ei oska end „promoda”. See tähendab, et artikli juurde kirjutatakse vaid oma nimi ning mitte organisatsioon. AT: *„Meil on lepingulistest suhetes selline klausel, et tutvustada Lastekaitse Liitu ja kasutada Lastekaitse Liidu logo, siis täna oleme seisus, et tehakse meeletult palju, aga tegelikult ei osata endast rääkida.”*

ENLis on Veronika Madalvee vastutav nii sise- kui väliskommunikatsiooni eest. Suuremate ürituste korral palgatakse meediajuht. Kuna Veronika Madalvee näeb enam eesmärki sisesuhtluse korraldamisel, toimub ENLis ka suhtlus meediaga vaid suuremate projektide läbi viimisel. VM: *„Aga noh vaadates oma graafikut, siis ma ütlesin kohe ära, et väga artikleid mingi siin vihtuma ei hakka. See pressiteadete osa võib tõesti vast öelda, et see on meil natuke nõrgaks jäänud.”* LLis sõltub suhtlus

meediaga kindlast projektist, sest üldiselt suhtleb ka meediaga projektijuht, kelle peaks olema ideaalis oma ajakirjanik. Alar Tamm ütleb, et kui uus inimene hakkab projekti vedama, on ka meedia hästi huvitatud, kuid vanade juhtide korral ei ole huvi enam nii suur: „*Minu puhul, mina olen nüüd 13 aastat Lastekaitse Liidus olnud, noh jälle see Tamm.*” Lastekaitse Liidul on plaanis võtta tööle inimene, kes oleks vastutav meediasuhtluse eest ja meediaküsimused on erilise tähelepanu all ka LLi strateegias. Alar Tamm hindab meediaga suhtlust väga oluliseks: „*Kui sind ei ole meedias, siis sind ei ole olemas. Ja kui Lastekaitse Liitu oma sõnumitega meedias ei ole, siis järelkult Lastekaitse Liit ei ole väga edukas mõjutaja, sest meie eesmärk on ikkagi lastesõbralikku keskkonda mõjutada.*”

Kõige enam on positiivset meediakajastust leidnud suurorganisatsioonid (kaheksa organisatsiooni), kaks organisatsiooni leiavad, et meedia on kajastanud nende tegevust neutraalselt ja üks organisatsioon, et negatiivselt. Ei ole ühtegi suurorganisatsiooni, kelle tegevust ei oleks meedias kajastatud. Väike- ja keskmistest organisatsioonidest leiab samuti enamus, et ajakirjandus on neid kajastanud positiivselt. Ühelgi organisatsioonil ei ole negatiivset kogemust, kuid on üks väike- ning kolm keskmist organisatsiooni, kelle tegevust ei ole üldse kajastatud (vt. tabel 8).

Tabel 8. Vastanud organisatsioonide kajastus meedias

Meedia on kajastanud	Väike-organisatsioonid (10)	Keskised organisatsioonid (11)	Suur-organisatsioonid (10)
Positiivselt	5	6	8
Neutraalselt	2	0	2
Negatiivselt	0	0	1
ei ole kajastanud üldse	1	3	0

Järgnevad küsimused puudutavad organisatsioonides kasutatavaid enesetutvustusvahendeid. Eeskujulik internetilehekülg on olemas kuuel suurorganisatsioonil. Väike- ning keskmistel organisatsioonidel on samuti veebileheküljed olemas, kuid enam kui pooltel ei ole see täielik. Samuti on kolm väike- ning kaks keskmist organisatsiooni, kellel internetilehekülg üldse puudub (vt. lisa 4).

Organisatsiooni tutvustavad infomaterjalid puuduvad kuuel keskmise suurusega organisatsioonil ning ülejäänutel on olemas vaid ühte liiki tutvustav materjal. Väikeorganisatsioonidest on tutvustav materjal olemas kaheksal organisatsioonil ning suurorganisatsioonidest üheksal. Kui väikeorganisatsioonidel on olulisim enesetutvustusviis infovoldikud ning suurorganisatsioonides slaidimaterjal ning aastaaruanded (vt. lisa 4).

Nii ENLil kui LLil on olemas eeskujulik kodulehekülg ning infovoldikud. LLi jaoks on infovoldikud olulised vaid perenõuandlates ja sotsiaalosakonnas jagamiseks. Sihtgruppideni jõudmiseks on olulisemad internetilehekülg ja üritused. Samuti on LLil olemas infokeskus „Märka Last” Tallinnas, kuhu kogutakse ka laste heaoluga seonduvat kirjandust. Ka ilmub kaks korda aastast samanimeline häälekandja, kuhu liikmed saavad lugusid kirjutada. Alar Tamme sõnul on liikmed häälekandja üle väga uhked ning seda saab LLi koduleheküljelt ka tellida ning samuti levitatakse ajakirja avaliku sektori asutustesse.

Meedias kajastatus on oluline organisatsiooni avalikuks enesetutvustuseks. Marika Markus nimetas, et seoses noorsootööga on avaldatud ka negatiivse sisuga artikleid, millele ANK pole jõudnud aga õigeaegselt reageerida. Hetkel on kõigis organisatsioonides olulisimaks meetodiks meediakajastuse leidmiseks liikmete kirjutatud arvamused. Kõikide vabaihenduste esindajad nimetavad sobiva inimese puudumist meediaga suhtlemisel oluliseks takistuseks. Marika Markus ütleb, et ANKil ilmus „Postimehe” vahel noorsootööd kajastav erileht, kuid see võttis

vabatahtlikelt niipalju jõudu ja energiat ära, et sarnaseid projekte on keeruline läbi viia.

7. Sisemine suhtlus ja kaasamine

Suurorganisatsioonid kaasavad liikmeid aktiivsemalt ning erinevate moodustega kui väike- ning keskmised organisatsioonid. Kõige enam kaasavad kõik organisatsioonid liikmeid ürituste korraldamise abil, aktiivsemalt ka koolide ja haridusasutuste kaudu ning avalike üleskutsete vahendusel ja koostöös koolide huvijuhtide. Peamiseks vabatahtlike värbamise viisiks on isiklikud kontaktid (vt. lisa 5). Teised viisid on mitteolulised. Liikmete tunnustamisel on peamiseks suuline tänu nii keskmistes kui suurorganisatsioonides, kuid väikeorganisatsioonides on peamiseks mooduseks meenete ja aunimetust andmine (vt. lisa 5). Ka vabariiklikult tunnustamiskonkursile esitamine on üks tunnustusviise kõige enam suurorganisatsioonide jaoks, rahalisi preemiaid antakse vaid ühes organisatsioonis.

Eriti väikeorganisatsioonid on ka kommentaaridesse lisanud, et peamiselt värbavad nad uusi vabatahtlikke tutvuste kaudu. Keskmised organisatsioonide märkisid ka seda, et vabatahtlikeks võetakse vaid neid, kes oma initsiatiivil tulevad, üks organisatsioon on Euroopa Vabatahtlike vastuvõtva organisatsiooniks ning seetõttu viibib neil pidevalt kaks kuni kolm Euroopa vabatahtlikku. Kaks organisatsiooni nimetavad ka isiklike kontaktide olulisust. Üks suurorganisatsioon värbab vabatahtlikke Vabatahtlike Keskuse kaudu. ENL liikmete värbamisega ise ei tegele. Veronika Madalvee sõnul on neil eriti viimasel ajal liituda soovijaid väga palju, nii et nemad vaatavad läbi ainult ankeedid ning teevad soovijatega intervjuud. Alar Tamme sõnul on LLil vabatahtlike värbamine soiku jäänud, sest puudub inimene, kes vabatahtlikega tegeleks. LLil on olemas Noortekogu ja sealsetele aktiivsetele noortele pakutakse võimalust osaleda ka organisatsiooni töös ning tõusta ka piirkondlikeks koordinaatoriteks. ENLis toimub liikmete vahel noorteprojektide konkurss, kus kõik organisatsioonid võistlevad auhindade ning tunnustuse nimel.

Nii väike-, suur- kui keskmised organisatsioonid kogunevad kõige sagedamini vähemalt korra kuus (vt. lisa 5). Ilmselt ongi organisatsiooni kõigi liikmete tavaliseks kokkusaamise sageduseks kujunenud üks kord kuus, kuid vajadusel tullaakse kokku ka sagedamini.

Ülevaatlikest aruannetest nimetati peamiselt majandusaasta aruannet maksuametile, mida koostas kuus väike-, kolm keskmist ja viis suurorganisatsiooni. Rahastajatele koostas aruandeid üks väike ning üks suurorganisatsioon ning KOV-ile kolm väike-, kaks keskmist ja üks suurorganisatsioon. Üks keskmise suurusega organisatsioon lisas, et neil on olemas kalenderaruanne, mis kajatab seda, kus üritusel üks või teine liige on osalenud. Kõige aktiivsemad olid antud küsimust kommenteerinud väikeorganisatsioonid, keskmised ja suurorganisatsioonid olid mitmel juhul vastanud küll jaatavalt küsimusele, kas nad aruandeid koostavad, kuid polnud täpsustanud nende liiki. Ilmselt peavad ka need organisatsioonid esitama majandusaasta aruande maksuametile.

ENLi kommunikatsioonistrateegias on liikmete vähene kaasatus kirjas ühe kitsaskohana, mida kinnitab ka see, et Veronika Madalvee on põhilise tähelepanu suunanud just sisekommunikatsiooni parandamiseks läbi isikliku suhtluse.

VM: „Ei ole nagu väga palju neid, kes regulaarselt meie kodulehte kontrollivad ja väga siin kinni on. Et noh võib-olla on see ka loomulik. Igaüks on rohkem oma mätta otsas. Kui aega üle jääb, siis lähed vaatad mujalt. Võtsin viimased neli üldkoosolekut ja vaatasin, et kes siis on kohal käinud, kas liikmed üldse tulevad kohale ja nägin, et päris paljud organisatsioonid ei ole viimased neli korda kohalgi käinud. Mõtlesin, et peaks nendega kokku saama, et kas nad üldse mäletavad, et me oleme olemas ja seda me nüüd oleme teinud viimased pool aastat. Tasapisi hakanud ühendust võtma ja kokku saanud”.

Alar Tamme sõnul on samuti oluline isiklik suhtlus, mistõttu LLil on olemas piirkondlikud koordinaatorid. Kõik listidesse saadetud info on vajalik isiklikult üle korrata ning kinnitada.

Alar Tamm ütleb, et nad on avalikkusega suheldes teinud vea, kasutades liiga rasket keelt, mida nüüd püütakse muuta ka kodulehekülje uuendamiseks. AT: „*Kodanikuühiskonna käekäigu pulsi hoidmine on meie mõttes ka see, et keel, mida me räägime, peab olema arusaadav. Et tunnistanud oleme endale seda, et oleme rääkinud liiga rasket keelt, mis tähendab, et meil on tekkinud oma erialane keel, aga kodanik, lapsevanem, mis iganes vajab suhtluses, arusaamades seda keelt, millest tema aru saab. Me oleme oma koduleheküljelgi alustanud just neid muudatusi, et erinevatele sihtgruppidele.*”

Sihtgruppideni jõudmiseks on Alar Tamme sõnul kõige olulisemad üritused. AT: „*Noorteni jõudmiseks peavad olema sobivad vahendid ja need on need vahendid, mis on noorte jaoks kiiremini vastuvõetavad. Üritused on põhilised ja veeb ka. Et me tahame, et kui sa nüüd meie kodukale lähed, meil on see laste noorte osa on selgelt teha nii atraktiivseks, et just noortele olek, natuke graafikat, no ta on tõesti erinev. See on sellises visioonis kõik olemas. Et nii tulebki noortega rääkida, nende keeles ja neile sobivalt läheneda.*”

Marika Markus ütleb, et nemad kasutavad lasteni jõudmiseks erinevaid vahendeid. Oluline on ka lastevanemate veenmine, et nende lastel oleks võimalik noortekeskuste tööst osa võtta. MM: ” *No näiteks on meil tulemas suvel palju laagreid. Kohe on see koht, et käisin koolis, tutvustasin. Vanematele, kellega varem koostööd oled teinud, saadad meilid, suhtled, vanemad helistavad, ise helistad, näed vanemat, suhtled, räägid, pakud võimalusi välja. Et see suhtlus mitte ainult lapsega vaid ka vanemaga on väga oluline ja leida neid lahendusi ja sobivaid lahendusi ja hajutada hirne.*

Suhtlus sihtrühmadega on oluline, et lapseni jõuda ning organisatsiooni tegevus saaks laste heaolu edendamisele aidata kaasa parimal võimalikul viisil. Intervjueeritud organisatsioonide esindajate vastustest tuli välja, et vabatahtlike ning uute liikmete värbamine ei olegi nii oluline kui vanade liikmete aktiveerimine, mis ühelt poolt on oluline, et organisatsioon täidaks oma eesmärgi ja oleks oma liikmete huvide esindaja ning on liikmete aktiivsus on vajalik ka organisatsiooni tegevuste korraldamiseks.

8. Järeldused ja diskussioon

Antud peatükk võtab kokku küsitluse ning intervjuude tulemused selle kohta, millised on peamised laste heaolu edendavate vabäühenduste kommunikatsiooniviisid ning – harjumused ja nende kasutamise põhjused. Samuti püütakse leida võimalikud viisid, millele kolmandas sektoris tuleks kindlasti mõelda, kui soovitakse edendada oma kommunikatsioonitegevust ning seeläbi organisatsiooni üldist võimekust.

Palgaline töötajaskond on oluline, sest toob organisatsiooni töösse enam stabiilsust ja oskustega inimesi. Palgalist töötajaskonda on organisatsioonides vähe, kõige enam (viies) väikeorganisatsioonis ja töötajate puudumine on oluline takistus organisatsiooni arenguks intervjueeritud mittetulundusühingute juhtide sõnul. Palgalise töötajaskonna vajalikkusest on organisatsioonid teadlikud, kuid see sõltub sellest, kas organisatsioonil on stabiilsed rahastamisallikad, mis eeldab kommunikatsiooni avaliku ning erasektoriga.

Katusorganisatsiooni kuulub enamik vastanud vabäühendustest. Katusorganisatsiooni kuulumine on esmalt oluline, sest katusorganisatsioon korraldab liikmetele koolitusi, mis on oluline professionaalsuse tõstmiseks, samal ajal on see väike- ning keskmistele organisatsioonidele ainus võimalus kaasa rääkida pere- ja noortetemaatilise poliitika kujundamisel. Ehkki positiivne märk on see, et paljud organisatsioonid on katusorganisatsiooni liikmed ja nad saavad osaleda organisatsioonisisestel aruteludel, mis koonduvad kindlateks arvamustest ka ettepanekuteks, võib intervjuudest

järeldada, et katusorganisatsiooni ja liikmete vahelises suhtluses on probleeme. ENLis ei võta liikmed osa üldkoosolekutest ja ümarlaudadest ja ENLi juhtkond tegutseb pigem omaette Tallinna-keskse organisatsioonina. Lahendus liikmete ja katusorganisatsiooni vahelise kommunikatsiooni soodustamiseks on isiklik suhtlus. Heaks näiteks on Lastekaitse Liidu piirkondlikud keskused, kus info suunatakse üle Eesti laiali ja piirkondlik keskuste juhid peavad tagama, et see jõuaks ka nende erinevates piirkondades asuvate liikmeteni.

Suhtlus kolmanda sektori siseselt on oluline, et tagada sektori areng, jagada oskusteavet ning esindada kolmandat sektorit avalikus sektoris. Suhtlusel teiste kolmanda sektori organisatsioonidega on peamisteks kanaliteks meilid ning isiklik suhtlus. Intervjuud kinnitasid, et meilid on tihti ühepoolne passiivne infokanal ning suur osa edastatud materjalist jääb tähelepanuta ning sellele ei reageerita. Oluline on aga see, et ehkki isiklik suhtlus on oluline, ei korraldata kolmanda sektori siseselt ühiseid koosolekuid ega kirjutata ühiseid projekte. Alar Tamm põhjendas seda peamiselt võimekuse puudumisega, Marika Markus ütleb, et kolmandas sektoris tervikuna on olulised sõprussuhted ja vastuvõetud otsused tihti väikeset ringkonnast kaugemale ei jõua. Koostööd takistab see, et kõigil on kiirtegevustega enda organisatsioonis ning kõik intervjueeritud mainisid, et „*kõike lihtsalt ei jõua*“. Peaaegu olematu on kolmanda sektori koostöö enesetäiendamiseks ning professionaalsete teadmiste vahetamiseks, hetkel mainis sellist koostööd vaid Lastevanemate Liidu esindaja. Vajalik oleks jõuda arusaamiseni, et ühiste tegevuste alustamine nõuab energiat, kuid avab organisatsiooni jaoks rohkem võimalusi nii avalikus sektoris kui projektikonkurssidel, kus on eelistatud ühisprojektid. Marika Markuse sõnul on oluline ka sallivuse kasv kolmanda sektori siseselt, kus vastuvõetud otsustest teavitataks ka teisi organisatsioone ning oskustega vanemad liikmed annaksid oma teadmisi edasi noorematele. Intervjuude vastused toetavad ka küsitluse tulemusi, mille kohaselt kolmanda sektori suhtlus on väike ja keskmiste

organisatsioonide vaheline läbikäimine nende organisatsioonide vahel, kes on juba tuttavad.

Küsitluse vastustes oli enamik organisatsioone saanud erasektorist rahalist toetust või oli ühendusi sponsoreeritud ettevõtte toodetega. Intervjueeritud organisatsioonide esindajad pidasid erasektori toetusest olulisemaks avaliku sektori rahastust ning tulusid fondidest. Ka liikmetele peeti olulisemaks õpetada projektikirjutamisoskust. Ka projektide kirjutamist saab initsieerida katusorganisatsioon, ENL teeb seda näiteks organisatsiooni siseste konkursside kaudu. ANKi eestvedamisel toimuvad konkursid kohaliku omavalitsuse juures, kus ANKi esindajad on eksperdi rollis.

Regulaarset kohaliku omavalitsuse rahalist toetust on sõltumata suurusest saanud kolmandik küsimustikule vastanud organisatsioonidest. Selgelt tuli välja, et kui kolmanda sektori esindajatega suhtles enamik organisatsioone, siis konkreetsete ettepanekutega oli kohaliku omavalitsuse poole pöördunud pooled organisatsioonidest. Marika Markuse sõnul on KOViga suheldes oluline küll isiklik suhtlus, kuid selles peab väljenduma kolmanda sektori eksperdi roll selles mõttes, et organisatsiooni peab KOVi veenma oma kompetentsis ja selles, et on kohalikule omavalitsusele laste heaolu edendamisel vajalik partner.

Intervjuudes leidis kinnitust, et katusorganisatsioonide oluline eesmärk on esindada oma liikmete huvisid riiklikul tasandil. Väikeorganisatsioonidel endal ei ole selleks piisavalt ressursi ega oskusi. Kõik intervjueeritud organisatsioonid on osalenud ümarlaudadel ja esitanud ka ettepanekuid seadusmuudatuseks. Ükski organisatsioon ei osanud tuua välja probleeme seoses sellega, et nende arvamust või hinnanguid ei oleks riiklikult kuulda võetud. Haridusministeeriumis on olulised isiklikud kontaktid ka Lastevanemate Liit tõi olulise probleemina välja selle, et Haridusministeerium lõpetas nende toetamise eelmise juhataja poliitilise kuuluvuse tõttu. Samal ajal ANKile on Haridusministeeriumi toetus suurenenud ja põhjuseks peab Marika

Markus seda, et organisatsioon ei sekku poliitikasse, on näidanud häid tulemusi ning olnud pidevalt isiklikes kontaktides.

Meediaga suhtlemist pidasid üheks oma suurimaks kitsaskohaks kõik organisatsioonid. Probleem on väljaõppinud inimese puudumine ja seni on peamiseks enesetutvustamise viisiks meedias erialased arvamusartiklid. Küsimustiku täitnud organisatsioonidest oli kõige sagedamini olemas kindel inimene, kes meediaga suhtleb väikeorganisatsioonidel. Suurorganisatsioonidel sõltus meediasuhtlus kindlast olukorrast, mida kinnistasid ka intervjuud. Tundub, et organisatsioonid peaksid ise mõtlema enam võimalusele, kuidas kaasata organisatsiooni meediasuhtlusega tegelev inimene vabatahtlikuna. Ka Marika Markuse idee ühise noorsootöö alase PR inimese leidmiseks ministeeriumi juurde takerdub kolmanda sektori enda initsiatiivi ja koostöövõime taha. Palgalise töötaja leidmine oleks isegi olulisem, sest tagab pikemaajalise organisatsioonile pühendumise.

Sihtgruppidega suhtlusel on tähtis kasutada isiklikku lähenemist laste ja nende vanemate usalduse võitmiseks. Samuti on oluline leida lapse jaoks atraktiivsed vahendid, et tärgaks huvi organisatsiooni vastu. Kõik intervjueritud organisatsioonid ütlesid, et erilise värbamistegevusega nad ei tegele ja uued liikmed leiavad neid läbi ürituste või kodulehekülje. Küsimustiku vastustes kasutasid kõige rohkem erinevamaid värbamisviide just suurorganisatsioonid. Tundub, et uute liikmete ja vabatahtlike värbamise asemel on põhiliseks probleemiks liikmete aktiveerimine, milleks on oluline kasutada isiklikku suhtlust, korraldada ühiseid üritusi ning oluline on ka piirkondlike juhtide olemasolu.

Laste heaolu edendavate vabäühenduste loomiseks on ainukeseks võimaluseks kohaliku aktiivi olemasolu, kel on soovi laste heaolule kaasa aidata ning on selle eesmärgiga ka organiseerunud. Praegusel hetkel tehakse vabäühendustes vaid väga praktilisi tegevusi ning kogu energia suunatakse oma organisatsiooni tegevuses hoidmiseks. Ehkki vähemalt institutsionaalselt kuulutakse ka

katusorganisatsioonidesse, mis on ka aktiivselt tegevad, võib side katus- ning liikmeorganisatsioonide vahel jääda suhteliselt nõrgaks. On selge, et Eestis oleks vaja kolmanda sektori arenguks seda, et kolmas sektor oleks siseselt tolerantsem ning koostööaltim, praegu on tegemist pigem ühe sektori siseste killustunud lülidega. Puudub täielik ülevaade kolmanda sektori organisatsioonidest, millega puutus kohe töö kirjutamise alguses kokku autor, sest ainus riiklik mittetulundusühingute nimekiri asub Justiitsministeeriumi Registrate ja Infosüsteemide Keskuse andmebaasis, kuid on vananenud selles mõttes, et paljud organisatsioonid, mis sinna on kantud, enam ei tegutse ja paljud need, mis tegutsevad, registris kirjas ei ole. Samuti puuduvad vabäühenduste kontaktandmed, register on tasuline ning seda ei saa kindlasti pidada ülevaatlikuks kolmanda sektori organisatsioonide andmebaasiks.

Kuna inimestele ei meeldi asjad, mida nad mõista ja millest täpselt aru ei saa, ei ole ka avalikkus ega ka avalik sektor kolmanda sektori tegevustest ning eesmärkidest täpselt teadlikud. Marika Markus ütleb, et Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse liikmetelt on nõudnud palju energiat isiklik suhtlus kohaliku omavalitsustega ning lapsevanemaga, et selgitada neile oma töö vajalikkust ning sisu. Marika Markus ütleb, et vabäühenduste suhtluses peaks olema enam sallivust ning Alar Tamm Lastekaitse Liidust, et võimekust ning avalikkusega suhtlusel on oluline kasutada lihtsat keelt. Praegu on koostöö isegi ühe katusorganisatsiooni siseselt piiratud, sest kõigil on liiga palju oma tööd, et veel teistega koostööd teha. Selline mõtlemine tuleks asendada hoiakuga, et koostöö ning teadmiste vahendamine aitavad kolmandat sektorit tutvustada nii avalikkusele kui avalikule sektorile ja on vajalik vabäühenduste töö edendamiseks ja isiklik suhtlus kolmanda sektori organisatsioonide vahel võik enam areneda ühisteks projektideks ja ühiste eesmärkide elluviimiseks. Kui väikeorganisatsioonide esindajateks riiklikul tasandil on katusorganisatsioonid, peavad katusorganisatsioonid liikmete aktiveerimiseks ning nende arvamuse esiletoomiseks praeguses situatsioonis kasutama väga tihedat isiklikku suhtlust, mille üheks võimaluseks on piirkondlikud esindajad, kes koondavad ühe piirkonna liikmeid.

Avalikuks ja meediasuhtluseks ei ole vabäihendustes hetkel kompetentseid inimesi. Võimaluseks on taaskord püüd suurendada kolmanda sektori koostöö, et omandada ekspertteadmisi teistelt organisatsioonidelt või ühise meediatöötaja palkamine kolmanda sektori valdkondadele tervikuna.

Kolmandal sektoril on küll olemas kommunikatiivne võimekus iga üksiku organisatsiooni siseselt, kus inimestel on kujunenud kindad rollid ning tööjaotu ja laste heaolu edendamise nimel on Eestis ühinenud palju inimesi. Peamiseks kitsaskohaks on mittetulundussektori liigne killustatud ning koondumise puudumine, mis on oluline nii iga üksiku organisatsiooni kui kolmanda sektori terviklikuks arenguks.

KOKKUVÕTE

Antud bakalaureusetöö eesmärgiks oli selgitada välja laste heaolu edendavate vabäühenduste kommunikatsioonitegevused. Eesmärgi täitmiseks saadeti kolmandas sektoris laste heaolu edendavatele organisatsioonidele laiali küsimustik nende kommunikatsioonitegevuste kohta, millele vastas 31 organisatsiooni. Lisaks viidi kvalitatiivse info saamiseks läbi neli ekspertintervjuud, mis võimaldasid selgitada välja nii kitsaskohad kui võimalused kolmanda sektori kommunikatsioonis. Vastavalt täidetud ankeetidele jagati vabäühendused kolme rühma suuruse alusel.

Organisatsioonide ühiseks probleemiks on inimeste vähesus, kes oleksid kompetentsed vajalike ülesannete täitmisel. Palgaline töötajaskond on oluline, selleks et tagada organisatsioonis tegevuste stabiilsus, kuid palga maksmist takistab rahalise ressursi puudumine. Kõige enam oli palgalist töötajaskonda väikeorganisatsioonid ning kõik nendest olid saanud regulaarselt KOVi toetust. Katusorganisatsioonidesse kuulub suurem osa organisatsioonidest, mis ühelt poolt näitab küll nende huvi rääkida kaasa kolmanda sektori arengus tervikuna, kuid töö käigus selgus ka, et suhtlus katus- ning liikmesorganisatsioonide vahel alati ei toimi.

Kolmanda sektori siseselt on peamiseks suhtlusviisiks isiklik suhtlus ning meililistid. Probleemid kerkivad esile juba katusorganisatsioonide sees, kus meililistid jäävad sageli passiivseks kanaliks selles mõttes, et nii ürituste info kui kommentaarid on katusorganisatsioonide esindajate sõnul kindlam kinnitada üle isiklikult suheldes. Ehkki kolmanda sektori sees on ka isiklik suhtlus levinud, võib seda pidada pigem mitteregulaarseks suhtluseks teatud tutvusorganisatsioonidega. Töös on välja pakutud, et organisatsioonid peaksid enam kasutama võimalust koostööks ühistes projektideks ning teabe vahetamiseks kolmandas sektoris tervikuna, mis nõuab küll organiseerimist ja algselt suurt ajakulu, kuid on vajalik selleks, et tõuseks tegevusest saadav kasu ja areneks kolmas sektor tervikuna.

Kohaliku omavalitsusega olid küsimustiku täitnud organisatsioonidel enamasti isiklikud suhted loodud, kuid ettepanekuid laste heaolu teemadel olid KOVile teinud vaid pooled organisatsioonidest. Ka KOVi poolne rahaline toetus oli vaid pooltel, peamiselt väikeorganisatsioonidel. Oluline on, et vabäühenduste esindajad rõhuksid enam sellele, et nad saavad olla KOVile noortepoliitika teostamisel kompetentseks partneriks ning jagada oma kogemusi ja teadmisi.

Töös selgub, et kommunikatsioonil riikliku sektoriga kehtib see, et suurorganisatsioonid peavad ennast noortepoliitika kujundamisel väiksemate esindajateks. Samuti peavad katusorganisatsioonid oluliseks riiklikku toetust. Kui poliitika kujundamisel toimivad kolmas ning riiklik sektor enam partneritena ning kolmandat sektorit kutsutakse osalema ümarlaudadel ning nende ettepanekuid on kuulda võetud, siis rahastuse saamisel on organisatsioonidel nii negatiivseid kui positiivseid kogemusi.

Meediaga suhtlust peavad oma nõrgaks küljeks kõik organisatsioonid. Seda põhjustab vajaliku inimese puudumine, kellel oleks oskus meediaga suhelda. Siinkohal pole aga organisatsioonid ise püüdnud leida partnereid kolmanda sektori siseselt, kes oskaks nõustada just avaliku suhtluse küsimustes. Hetkel on peamiseks enesetutvustamise viisiks organisatsioonidele arvamused artiklid. Võimaluseks meediasuhtluse arendamiseks on nii abi otsimine kolmanda sektori siseselt kui valdkonna sisene ühine kommunikatsioonijuht.

Küsimustiku kohaselt on rollijaotus enam toimunud väikeorganisatsioonides. Ka intervjuueeritud katusorganisatsiooni esindajad ütlesid, et rollid on ühenduse siseselt jagatud. Ehkki rollide jaotus on toimunud, on probleem, et vabatahtlikud vahetuvad kiiresti või mõned inimesed, kellele oli usaldatud kindlad ülesanded, ei soovi või ei saa enam organisatsiooni töös kaasa lüüa. Oluline on seniseid liikmeid koondada ning aktiveerida, mille üheks võimaluseks on piirkondlikud keskused, kes koordineerivad samas piirkonnas asuvate väiksemate ühenduste tegevusi. Küsimustiku vastustest

selgub, et suurorganisatsioonid on kõige aktiivsemad vabatahtlike värbajad, kuid intervjuud seda ei kinnita. Sellest olulisemaks soovitusena on pigem leida viisid, kuidas läbi isikliku suhtluse ning ühisürituste aktiveerida seniseid liikmeid. Sihtgruppidega suhtlemisel on laste ja nende vanemateni jõudmiseks oluline isiklik suhtlus ning veenmine, et laps osaleks organisatsiooni pakutavates tegevustes või kaustaks organisatsiooni teenuseid.

Selleks, et mittetulundussektori kommunikatiivne võimekus kasvaks, tuleb esmalt pöörata enam tähelepanu mittetulundussektori sisesele kommunikatsioonile. Koostöö ning teadmiste vahetamine aitavad kaasa kommunikatsioonile teiste osapooltega ning organisatsiooni ning kolmanda sektori terviklikule arengule.

VIIDATUD ALLIKAD

1. Boskamp, P., Knapp, R. (1996). Führung und Leitung in der sozialen Organisationen: Handlungsorientierte Ansätze für neue Managementkonzepte. Berlin: Luchterland.
2. Eesti Noorsootöö kontseptsioon. (2001). Tallinn: Haridusministeerium.
3. Henberg, A. (2003). ÜRO lapse õiguste konventsioon – rakendamisvõimalused töös lastega. Sotsiaaltöö, 3, 2-4.
4. Kaskla, E. (2003). Perekonna mõjust alaealise kujunemisel õigusrikkujaks Tallinna Lõuna Politseijaoskonna näitel. Tallinna Pedagoogikaülikool.
5. Kendall, J.; Knapp, M. (1995). A loose and baggy monster. Boundaries, definitions and typologies. Smith, J.D. An Introduction to the Voluntary Sector. London: Routledge. 66-95.
6. Kodanikualgatusse institutsionaliseerumine Eestis: Organiseerumise struktuur ja ressursid. (2005). Tallinn: Tallinna Ülikooli Eesti Humanitaarinstituut.
7. Küsitlus kodanikeühenduste konverentsil. (2003). Tallinn: Faktum Uuringukeskus.
8. Lefebvre, P., Merrigan, P. (2003). Assessing Family Policy in Canada. Choices, 9, 5, 5-88.
9. Laps ja pere tänases Eestis: teadusartiklite kogumik. (2001). Tallinn: Tallinna Pedagoogikaülikool.
10. Lapse õiguste konventsioon.
<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=24016>, jaanuar, 2007.
11. Laste- ja perepoliitika alused.
<http://www.riik.ee/pere/kontseptsioon4.html>, jaanuar, 2007.
12. Noor, K. (2005). Avaliku ja mittetulundussektori vahelised koostöökokkulepped: Eesti näide. Tartu: Tartu Ülikool.

13. Rammo, A. Suhtekorraldus vabaihendustes: käsiraamat kommunikatsioonist ja meediasuhetest. (2005). Tallinn: Eesti Mittetulundusühingute ja sihtasutuste Liit.
14. Salamon, L. M.; Helmut K. A. (1996). The International Classification of Nonprofit Organizations: ICNPO-Revision. Baltimore: The Johns Hopkins Institute for Policy Studies.
15. Schein, E.H. (1985). Organisational Culture and Leadership. San Fransisco: Josey Bass Publishers
16. Siplane, A. Kodanikualgatuse ja riigi kommunikatsioon: teel osalusdemokraatia poole.
<http://www.riigikogu.ee/rva/toimetised/rito2/artiklid/35siplane.htm>, jaanuar, 2007.
17. Social Work and the Rights of the Child: A Professional Training Manual on the UN Convention. (2002). Bern: International Federation of Social Workers.
18. Soo, I.; Soo, K. (2002). Teismeliste väärkohtlemine Eestis: riskitegurid ja tagajärjed. Tartu: Tartu Ülikool.
19. Tartu linna noortekeskuste kommunikatsiooniuuring- ja strateegia. (2004). Tartu: Tartu Ülikool ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond & Balti Ajakirjandusuuriijate Assotatsioon MTÜ.
20. Tiit, E.M. Vaesus ja selle mõõtmine. Vaesuse suundumused Eestis. Poliitikaanalüüs, Sotsiaalministeeriumi toimetised, 8/2006, 15 lk.
21. Vides, K. (2003). Eesti avatud noortekeskuste kommunikatsioonistrateegia (Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse näitel). Tartu: Tartu Ülikool.
22. Wolch, J.R. (1990). The Shadow State: Government and Voluntary Sector in transition. New York: The Foundation Centre New York.

Lisa 1. Küsimustik laste heaolu edendavatele kolmanda sektori organisatsioonidele

Küsimustik laste heaolu edendavatele kolmanda sektori organisatsioonidele.
kommunikatsioonitegevuste väljaselgitamiseks

Tere, olen Tartu Ülikooli III kursuse tudeng Telvi Tonsiver (telvi.tonsiver@mail.ee) ja viin lõputöö tarbeks läbi arvamusküsitluse. Juuresoleva küsimustiku eesmärgiks on selgitada välja lastega tegelevate kolmanda sektori organisatsioonide peamised kommunikatsioonitegevused. Palun Teid leida aega, et vastata küsimustikule kahe nädala jooksul (16.04.07), vastused on anonüümsed. Tagasiside uuringust saadetakse ka Teile meilile.

Kui suur on Teie organisatsiooni liikmeskond (liikmed põhikirja järgi)?

.....

Kas Teie organisatsioonis on palgalist töötajaskonda?

- jah
- ei

Kui Teie organisatsioonis on palgalist töötajaskond, siis mitu töötajat ja millistel ametitel?

.....

Kas kuulute mõnda katusorganisatsiooni (nt. EMSL, Lastekaitse Liit)?

- jah
- ei

Kas olete kaasa rääkinud kolmanda sektori arengus (nt. EKAKi koostamine, EMÜ Suurkogu, kohalikud noorteorganisatsioonide arengukavad)? Täpsustage lühidalt, kuidas?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Mil viisil suhtlete teiste kolmanda sektori organisatsioonidega (võimalikud mitu vastusevarianti):

- meililistide vahendusel

- osalete regulaarseil koosolekuil sama piirkonna/valdkonna organisatsioonidega
- olete isiklikes kontaktides
- korraldate ühisüritusi
- olete osalenud ühistes projektides
- olete taotlenud rahalist toetust sponsoritelt või avalikult sektorilt
- seisnud oma organisatsioonide huvide eest avalikus sektoris (lobby)
- olete viinud läbi või tellinud uuringuid laste heaolu valdkonnas
- olete andnud välja ühiseid infomaterjale
- teinud koostööd enesearenduslikel eesmärkidel (nt. meediakoolitus, õigusabi)
- olete suhelnud muul viisil (täpsustage palun lühidalt)

.....
 .....

Mis laadi toetust olete saanud erasektorilt (võimalikud mitu vastusevarianti):

- ei ole saanud toetust
- rahalist
- ettevõtte tooteid
- olete saanud toetust muul viisil (täpsustage palun lühidalt)

.....
 .....

Mille järgi valisite ettevõtte, kellele sponsorpalve esitada (võimalikud mitu vastusevarianti):

- juhuslikult
- tegevusala järgi
- oli varem toetanud üldiselt lastega seotud tegevusi
- oli varem organisatsiooni toetanud
- kohalik ettevõtte
- isiklikud kontaktid
- olete valinud millegi muu alusel (täpsustage palun lühidalt)

.....
 .....

Kas sponsorpalve olete esitanud (võimalikud mitu vastusevarianti):

- meili teel
- kirjalik sponsorpalve
- isiklikult suheldes
- muul viisil (täpsustage palun lühidalt)

.....
 .....

Pärast toetuse saamist olete ettevõttele (võimalikud mitu vastusevarianti):

- saatnud lühikese tänava meili
- saatnud tänukirja, pilte, videomaterjali
- kutsunud esindajaid üritustele
- tänanud pressiteates, meedias
- olete avaldanud tänu muul viisil (täpsustage palun lühidalt)

.....
.....

Kas mõne ettevõttega seovad Teie organisatsiooni pikaajalised sponsorlussuhted?

- jah
- ei

Kas Teie organisatsioonil on tulnud ette probleeme erasektoriga suheldes?

- ei
- jah (kirjeldage palun lühidalt)

.....
.....
.....
.....

Kas suhtlete kohaliku omavalitsuse esindajatega isiklikult?

- jah
- ei

Kas kutsute kohaliku omavalitsuse esindajaid oma üritustele või tutvuma organisatsiooni tööga?

- jah
- ei

Kas olete esitanud kohalikele omavalitsusele konkreetseid ettepanekuid lastele suunatud poliitika muutmiseks?

- ei
- jah (kirjeldage palun lühidalt)

.....
.....

Kas olete pöördunud mõne probleemiga Riigikogu sotsiaalkomisjoni ja/või Euroopa Liidu institutsioonide esindajate poole?

- ei
- jah (kirjeldage palun lühidalt, millisel teemal või kelle poole)

.....
.....

Kas seadusloomeportaali Themis?

- olete külastanud
- olete kasutanud kommenteerimiseks
- ei ole külastanud

Kas meedias on kajastanud Teie organisatsiooni tegevust (võimalikud mitu vastusevarianti):

- ei ole kajastanud üldse
- positiivselt
- neutraalselt
- negatiivselt
- nii positiivselt kui negatiivselt

Kas meediaga suhtlemist juhib üks kindel isik?

- jah
- sõltuvalt olukorrast (nt. suuremate ürituste korral)
- ei

Kas Teie organisatsioonil on kohalikus lehes mõni ajakirjanik, kelle poole olete harjunud pöörduma?

- jah
- ei

Kas Teie organisatsioon saadab suuremate ettevõtmiste kohta välja pressiteateid?

- jah
- ei, kohalik omavalitsus või kolmanda sektori partner teeb seda vajadusel/on teinud meie eest
- ei

Kas Teie organisatsiooni liige/liikmed on avaldanud meedias arvamust noorte probleemide või noorsoopoliitika teemal?

- jah
- ei

Kas Teie organisatsioonil on olemas Internetilehekülg?

- jah, eeskujulik
- jah, kuid see pole täielik
- ei

Organisatsiooni tutvustavatest infomaterjalidest on olemas (võimalikud mitu vastusevarianti):

- aastaaruanded

- infovoldikud
- slaidimaterjal
- infomaterjalid puuduvad
- on olemas muud materjalid (täpsustage palun, millised materjalid)

.....
 .....

Kas Teie organisatsioon koostab aastaaruandeid või teisi ülevaatlikke aruandeid organisatsiooni tegevusest?

- ei
- jah (täpsustage palun, milliseid aruandeid)

.....
 .....

Kui sageli toimuvad Teie organisatsioonis koosolekud, millest võivad osa võtta kõik organisatsiooni liikmed?

- ei toimu üldse
- vähemalt korra kuus
- kord kuus
- paar korda kuus
- korra nädalas või sagedamini

Kas Teie organisatsiooni liikmete vahel on välja kujunenud kindel tööjaotus?

- jah
- ei

Kas liikmeid/vabatahtlikke kaasate (võimalikud mitu vastusevarianti):

- koolide ja haridusasutuste kaudu
- avalike kuulutuste ning üleskutsete vahendusel
- ürituste korraldamisega
- organisatsiooni avatud uste päeval
- koostöös sotsiaaltöötajate ja koolide huvijuhtidega
- noorteportaalide kaudu
- kaasate muul viisil (täpsustage palun lähemalt)

.....
 .....

Liikmete tunnustamiseks kasutate järgmisi võimalusi (võimalikud mitu vastusevarianti):

- meenete ja aunimetuste andmine
- esitamine vabariiklikult vabatahtlike tunnustamiskonkursile
- rahalised preemiad

- suuline tänu

Kui Teil on antud teemaga seonduvalt kommentaare, lisage need palun siia:

.....
.....
.....
.....

Täna küsimustiku täitmise eest!

Lisa 2. Kolmanda sektori sisesed koostöövormid

Väikeorganisatsioonid (10)	Keskised organisatsioonid (11)	Suurorganisatsioonid (10)
Tellinud või viinud koostöös läbi uurimusi laste heaolu valdkonnis		
0	1	0
Ühised infomaterjalid		
1	1	1
Koostöö enesearenduslikel eesmärkidel		
0	1	1
Taotlenud koos rahalist toetust sponsoritelt või avalikult sektorilt		
1	3	1
Seisnud koos oma huvide eest avalikus sektoris (lobby)		
1	3	2
Ühised projektid		
2	3	1

Lisa 3. Suhtlus sponsoritega

Sponsorite valik	Väike-organisatsioonid	Keskised organisatsioonid	Suur-organisatsioonid
juhuslikult	1	2	2
tegevusala järgi	4	3	3
oli toetanud lastega seotud tegevusi	2	2	5
oli varem organisatsiooni toetanud	1	2	2
kohalik ettevõtte	1	5	5
isiklikud kontaktid	2	5	4
Sponsorpalve esitamise viis			
meili teel	3	3	3
kirjalikult postiga	3	1	3
isiklikult suheldes	6	5	6
Sponsorpalve ette planeerimine			
vähemalt aasta	2	2	0
alla poole aasta	4	2	6
kuni aasta	3	3	2
Pärast toetuse saamist			
saatnud lühikese tänava meili	3	1	3
saatnud tänukirja, pilte, infomaterjale	3	5	8
kutsunud esindajaid üritustele	4	3	4
tänanud pressiteates meedias	3	5	4

Lisa 4. Suhtlus meediaga

Suhtlus meediaga ja infomaterjalid	Väike-organisatsioonid	Keskised organisatsioonid	Suur-organisatsioonid
	Meediaga suhtlemist juhib üks kindel isik		
jah	5	1	2
sõltub olukorrast	3	9	5
ei	0	1	0
	Meedia on kajastanud organisatsiooni tegevust		
positiivselt	5	6	8
neutraalselt	2	0	2
negatiivselt	0	0	1
ei ole kajastanud üldse	1	3	0
	Organisatsioonil on olemas Internetilehekül		
jah, eeskujulik	1	4	6
jah, kuid see pole täielik	6	5	1
internetilehekül puudub	3	2	1
	Organisatsiooni tutvustavad infomaterjalid		
infovoldikud	4	2	2
slaidimaterjal	2	2	5
puuduvad	2	6	1
aastaaruanded	3	1	5

Lisa 5. Sisemine suhtlus

Liikmete ja vabatahtlike kaasamine	Väike-organisatsioonid	Keskised organisatsioonid	Suur-organisatsioonid
koolide ja haridusasutuste kaudu	2	4	3
avalike kuulutuste ja üleskutsete vahendusel	2	3	4
ürituste korraldamise abil	4	6	5
organisatsiooni avatud uste päeval	0	0	1
koostöös sotsiaaltöötajate ja koolide huvijuhtidega	2	2	4
noorteportaalide kaudu	0	0	1
	Liikmete tunnustamine		
suuline tänu	3	6	6
meenete ja aunimetuste andmine	4	4	4
esitamine vabariiklikule tunnustamiskonkursile	2	1	3
rahalised preemiad	0	1	0
	Koosolekute toimumine		
ei toimu üldse	1	2	1
vähemalt korra kuus	7	4	3
kord kuus	1	3	1
paar korda kuus	0	1	1
korra nädalas või sagedamini	0	1	1

Lisa 6. Intervjuu. ENL kommunikatsioonijuht Veronika Madalvee

Kui suur Teie liikmeskond on? Kui Teil on 51 organisatsiooni? Aga see inimeste arv?
Ee...see täpne arv.

Seda pole nüüd nii täpselt vaja.

Ta oli vahepeal hästi suur. Selles suhtes, et siis kui Eesti Õpilasühenduste Liit oli meie liige. Aga praegu nemad ja üliõpilased on eraldi, et selles suhtes seda on keeruline hinnata ka, sest mõnel organisatsioonil on ainult kaks liiget ja mõnel kuskil paarsada ehk siis näiteks skautidel, gaididel. Viimati ma ei ole nagu üle vaadanud, ma arvan, et kuni tuhat vast. Sest ma tean ise ka teisi organisatsioone, kellel on nimekirjas on paarsada noort ja enamus neist on passiivsed, et see ongi see, et mida me siis liikmeks loeme.

Aga need organisatsioonid on siis hästi erineva suurusega?

Jah. Väga erinevata tegevusvaldkondadega ja väga erineva suurusega. Noh suuremate hulka kuuluvad kindlasti ka poliitilised noorteorganisatsioonid. Et seal on kindlasti rohkem neid liikmeid. Mõned organisatsioonid on teinud selle lahknevuse, et nagu aktiivsed ja passiivsed ja mõned ei ole. Ses suhtes on raske seda täpset numbrit öelda.

Mida peate Teie kui katuseorganisatsiooni põhiliseks missiooniks? Mis see organisatsioonidele kasu toob, kui nad on liikmed?

Erinevad koolitused, selles mõttes, et noorteorganisatsioonidel on siiski sellised üldised asjad, mis neile on olulised. Et näiteks, et nad oleks selles mõttes seaduslikult õiguslikult vormistatud, et nende põhikiri vastaks nõuetele. Samuti just organisatsiooni sisestruktuur, et kuidas seda korraldada. Alati on meeskonnakoolitus, noh selles mõttes, et meeskonnatöö koolitused on üsna populaarsed, et kuidas seda sisetööd korraldada, aktiivsemaks muuta. Muidugi alati on see, et kuidas oma liikmeid kaasata, kuidas tõsta noorte seas aktiivsust, et sellised asjad vaatamata organisatsiooni tegevusala jäävad samaks.

Aga kuidas on põhilised viisid, kuidas Te suhtlete oma liikmetega?

Meil on välja kujunenud, et kui meie käest küsitakse arvamust, siis me tavaliselt saadame lihtsalt listi. Saadame listi teate ja siis ka tihti isiklikult tihtipeale motiveerime juurde, et keegi avaldaks arvamust või siis keegi vastaks. Ja sinna kõrvale on siis näiteks on töögrupid, nagu meil on välissuhete töögrupp, kes tegeleb siis selle välissuhete teemaga üldse, et kui meilt küsitakse ka välismaalt mingit arvamust, et siis see tuleb just nagu välissuhete töögrupilt mitte niivõrd meie liikmetelt kõigilt. Ja samuti ümarlauad, kuid nende puhul on see osalemisaktiivsus võrdlemisi madal. Et on selline hea ettevõtmine, aga kahjuks jah, kõigil on nii kiire, et neid ümarlaudu võikski jääda korraldama.

Kas need ümarlauad on strateegia aja arengu paikapanemiseks või mingite kindlate teemade kohta?

On kindlate teemade kohta olnud ja selles mõttes, et oma arvamuse avaldamiseks. Näiteks see HIV Aidsi strateegia, riiklik strateegia, seda on arutatud mitmel korral. Et lihtsalt kokku tulnud ja vaadatud läbi need asjad.

Aga kas meililistid on pigem passiivne kanal. Et kui teile tuleb küsimus, siis peab olema moodustatud kindel töörühm, muidu ta jääkski vastamata?

Jaa, mõned asjad meil ongi, mis jäävad vastamata. Ja tihtipeale mitte just sellepärast, et nüüd ei oleks teema, mille puhul sõna võtta, aga just ma usu, et tänapäeval on see organisatsioonides nii populaarne, et nad on väga paljudes erinevates listides liikmed. Ja see on ühest küljest hea, sest nad tahavad saada seda infot, mida neile nagu, mis neid huvitab, aga just see, mis nad sealt saavad, ei tähenda, ei tähenda, et nad alati panustavad. Sest selleks, et sellesse kõigesse panustada ja vastata, mis sealt tuleb, see on hoopis teine asi. Mida ma olen ise näinud ja meil oli ka üks kommunikatsioonikohtumine siin, kus me seda arutasime, et seal oli täpselt samamoodi, et kõik need uudiskirjad ja kõik, mis sulle silma hakkab ja huvi paku, selle sa loed läbi. Aga kas sa jõuad hakata alati vastama, see on hoopis teine asi. Teine probleem, mis meil on olnud, et teinekord saadetakse meile.....mingi paar päeva varem, et meil oleks vaja umbes homseks ülehomseks Teie liikmete arvamust. Et sellisel puhul see on muidugi võimatu kõigi käest midagi kokku koguda. Et see on täiesti müstiline aeg.

Teil tööjaotus vähemalt siin katusorganisatsioonis on korraldatud?

Jah, selles suhtes meil on prioriteetsete alade järgi juhatuse liikmete kohad. Selles mõttes, et juhatuse liikmed teevad kõik niipalju, kui neil on võimalik. Aga kuhu meie omaajaga enam ei jõua, siis selle jaoks on meil tegevjuht ja nüüd ka assistent. Ja selles mõttes, et väga tore on, et palgalisi töötajaid tuleb organisatsiooni juurde. Eks see kvaliteet tõuseb ka, et just see, palju me jõuame teha. Juhatuse liikmetena me oleme siiski vabatahtlikud ja meie aeg on piiratud. Et meie ideed võivad olla head ja just see, et keegi on siin kontoris ja teeb need ära. See on väga suureks abiks.

Palju Teil on praegu palgalist töötajaskonda?

Praegu on kolm inimest. Noortepoliitika juht, tegevjuht ja assistent.

Sa mainisid HIV arutelu, kas peate organisatsiooni eesmärgiks just riikliku poliitika mõjutamist?

Jah. See on olnud ma võin isegi öelda algusest peale olnud meie eesmärk, et olla mitte ainult seda, mis riigi poolt tuleb noorteorganisatsioonidele, vaid ka vastupidi. Et need kitsaskohad, mis on seadusandluses, mida noorteorganisatsioonid just kogevad, et me anname ka tagasisidet ja mitte ainult tagasisidet, vaid me oleme ka teinud seadusemuudatuse ettepanekuid.

Milliseid?

Seda tegi Marit Valgma ja see oli võrdlemisi pikk periood. Seadusandlustöögrupp kogunes ja nad koostasidki konkreetsed ettepanekud seaduseelnõu sätete kohta ja edastasid need. Mis nendest nüüd saanud on nendega, ma ei ole nii kursus. See on alati teine lugu, aga see tagasiside liikmete poolt oli üsna hea, et ENL toimus väga hästi kui katusorganisatsioon ja täitis oma eesmärgi selles suhtes.

Koolitusi viite ka läbi, kas aitate esitada ka rahastamisaotlusi kohalikele omavalitsusele?

Jah, me ole seda tööd nii praktiliselt ja nii isiklikult teinud. Väga paljude meie liikmetega on ka meie katuseliikme suhe võrdlemisi passiivne. Et nad on meie liikmed,

neil on need võimalused, mida me pakume, aga ei ole sellist väga suurt isiklikku seotust. Jaa, kui palju me neile abi pakume, ongi võib-olla just see, et rohkem nende koolitust näol, kus õpetetakse, kuidas projektitaotlusi kirjutada jne. Aga kui meil oli see kommunikatsioonikohtumine, siis seal toodi välja, et ENLil on kommunikatsioonistrateegia.

Jah, Teil on täpselt nagu õpikust maha kirjutatud. Selle tegi eelmine kommunikatsioonijuht, üleelmine vabandust. Et see oli tema siis töö või panus ENLi. Et jah, seal on, ma olen täiesti veendunud, palju muuta ja ümber teha.

Aga strateegiana on ta väga sobiv. Strateegia on strateegia, mis see praktika on, on tihtipeale midagi muud. Et sinna kõrvale tuli ka...igatahes üks meie liikmetest oli ka valmis saanud ja võttis kaasa oma strateegia ja liikmed pakkusid välja, et see oleks hästi suureks abiks, kui neil oleks kodulehel üks selline lühike juhend, et kuidas seda strateegiat koostada. Et kuidas arvestada organisatsiooni eripäraseid, et ei saa võtta ühe laksuga ja kõike teha. Et selline huvitav idee oli. Aga kuna meil oli just enne seda kohtumist sisekommunikatsiooni koolitus ja nad palusid ka väliskommunikatsiooni koolitust, mis loodetavasti tuleb nüüd suvel, siis me mõtlesime, et pärast neid koolitusi, et siis võib-olla kellegi asjatundjaga kokku saada ja teha see valmis mitte ise siin põlve otsas.

Aga kui Te koolitusi pakute, siis Teil toimib selline koostöö ka, et kui üks organisatsioon on nt. poliitiline survegrupp, siis ta pakub koolitust mingit hoopis teist liiki Teie liikmele?

Koolitajad me oleme...seda on nüüd mõlemat pidi. Need koolitused, mida meie koostame, sinna me otsime ikkagi koolitajad, professionaalsed koolitajad tavaliselt ise. Aga kõigil meie liikmetel on võimalus kõiki enda poolt korraldatavaid koolitusi reklaamida meie listis. Et sedaviisi on koolituste pakkumine suurem, kui see, mida meie jõuame. Aga just ka see, et ei vastuta ka meie mõnes mõttes selle eest, mis seal toimub. See listis kuulutamine on igäihe vaba...

Aga eriti seda võimalust ei kasutata?

Mõnikord on, selles mõttes, et meil ei ole nii palju liikmeid, kes võiksid...tegeleksid regulaarsete koolituste korraldamisega, et seda küll, selles suhtes, neid ei ole seal listis nii palju, Ja meie isiklikult oleme ka, meil on eelmisest aastast jäänud üks koolitusplaan, vaatasime, mis määral me seda siis täidame või mitte, aga koostasime meie liikmete huvide ankeedi, et näha, mis on see, mis nende arvates pakuks neile huvi. Et teha selliseid üldistusi.

Kas Te teiste kolmanda sektori organisatsioonidega ka suhtlete?

Jah. Noh, muidugi küsimus on alati selles, kui tihedalt ja alati võiks rohkem, aga me oleme EMSLi liige ja nendega me käime, ei saa öelda, et kontoritasemel isegi nii palju läbi, eks seda meili teel suhtlemist on, aga kuna nemad on näiteks seal EKAKi ühiskomisjonis ja siis sellel tasandil on mingil määral suhtlemist toimunud. Samuti tulumaksusoodustuskomisjon, mis moodustati...noh sellised kokkupuutepunkte näiteks on nendega. Ja nendes samades kahes kohas on väga hea kokkupuutepunkt teiste organisatsioonidega.

Teistega kokkupuutumise eesmärk on poliitika mõjutamine?

Seni on olnud jah. Sellist suuremat sõprusliikumist ei ole toimunud.

Ma läheks erasektori juurde. Sponsorpalveid esitate päris palju?

Mitte väga võib isegi öelda, sest katusorganisatsioonina on olemas, meil on selles mõttes olema riiklik toetus. Meil on mingil määral olemas, kui me oleme teinud mingeid projekte, siis me oleme taotlenud, selles mõttes hasartmängunõukogust. Me viimane suurem projekt kandideeris HTM suurprojektidele ja me saime sealt toetust. Selles suhtes, see on praegu väga tänuväärne, aga väga palju meil sponsoritega tööd ei ole. Meil on olnud see mõttes. Kui me alustasime eelmisel aastal, siis me vaatasime, et oleks ka erasektorist mingi tulu. On tore, et sa saad riigi peale loota, aga see ei pruugi alati nii olla. Ainus asi, et meie juhatuses on põhimõtteliselt üks koht puudu. Et meie juhatuse esimees täidab ka finantsosa praegu. Ja tal lihtsalt ei ole võimalik otsida väljastpoolt veel sponsoreid. See idee on meil olemas olnud, et kui meil oleks see inimene, siis ta oleks hakanud sellega ka arvatavasti tegelema, aga see jah on jäänud kõrvale.

Kui te taotluse esitate, siis see on läbimõeldud ja korrektselt koostatud suurtaotlus?

Jah. Ja sa küsisid töötajate kohta enne, et meie osalusprojekti juht on ka palgaline töötaja. Aga need palgarahad on tulnud nendest projektidest.

Aga Teie liikmetele sellealast koolitust ka ei paku?

On olnud ja see on olnud ka enne seda, kui ma juhatusse tulin. On olnud traditsiooniline talvekool ja suvekool ja ma mäletan, et vähemalt kaks kolm korda on olnud võimalus kuulda sellest, kuidas esitada projekte. Et see on selline aktuaalne teema. Seda on alati vaja, aga just ka see, et praegu see on nagu natuke...et me ei ole sellele keskendunud sellele, et seda regulaarselt pakkuda kuna seda tuleb igalt poolt mujalt. Et neid koolitusi ja väga häid koolitusi pakutakse igalt poolt mujalt.

Tasuta on või tasulised?

Neid on olnud ka tasulisi, aga üks need hinnaklassid on ka erinevad, et on erinevaid varajane. On odavamaid ja juba sealt edasi kallimaid. Meil oli kaks aastat tagasi oli viimati talvekoolis see projektikoostamise. Aga jah mingi joon on ikka läbi jooksnud, seda on alati liikmetel vaja. Just ka sellepärast, et kasvõi meie liikmeid tuleb pidevalt juurde. Ikka on keegi see, kes pole kuulnud.

Kas te KOVist saate ka toetust?

Tallinna Spordi- ja Noorsooametiga me teeme koostööd, et praegu on üks kokkupuutepunkt noorteaasta. Nendepoolne soov oli, et me teeksime seda Tallinnas, sest Tallinnas on noorteaasta. Aga selles suhtes projektide raames käib küll koostöö. Et kui me midagi Tallinnas teeme. Praegu meie suurem üritus on olnud see noorteaasta. Kui me Tartus tegime, siis oli Tartu linnvalitsuse poolt küll toetus sellel alal.

Projekte kavandate ise ja siis projektide raames taotlete raha?

Jah. Jah.

Kas KOV esindajaid kutsuste ka oma üritustele, olete isiklikes kontaktides?

Noh, ma julgen öelda, võib-olla suhtlus on selline rohkem selle noortepoliitika alane. Et näiteks Tallinna Linnavalitsuse all on noortepoliitika nõukogu. Et selle tegevusega me hoiame ennast kursus ja aeg-ajalt ikka toimub ametnikega selliseid isiklikke kokkusaamise, et vaadata, mida nad arvavad ja kuidas paremini koostööd korraldada. Aga me ei mäletagi, et keegi oleks meil nii väga külas käinud. Vähemalt mitte siis, kui mina olen siin viibinud.

Küsimustikust tuli välja, et suurorganisatsioonid ja katusorganisatsioonid suhtlevad peamiselt poliitika mõjutamise läbi. Kui väikeorganisatsioonid pöörduvad KOV poole, on see pigem raha taotlustega, et saada väiksemat toetust kindlale tegevusele. Kohalikul tasandil poliitika mõjutamisega väga ei tegeleta.

Jah. Jah. Et noh, seda toredam on, et katuseorganisatsioon seda teeb.

Oskad Sa kommenteerida, miks ükski organisatsioonidest ei olnud kasutanud TOMi ega Themist seaduseelnõude kommenteerimiseks?

Mmmmm....

Ei ole kasutanud?

Ei...ei

See oleks tegelikult hea võimalus oma arvamuse avaldamiseks.

Neid foorumeid on, selles suhtes, et ei oskagi nagu öelda, et, kas nende aeg on läbi. Just, et sellised, noh, vaevalt, et nende aeg on läbi, et nad on muutunud hästi populaarseks, et nendel on kindlasti oma koht, aga kas, noh meie AKNA kodulehe foorum ja täpselt samamoodi, et on ju olemas teemad, mida kommenteerida ja ometi ei käi seal inimesi sõna võtmas. See on jah, sellest võiks mõne teise uurimuse kirjutada.

Äkki peaks looma noortepärasema suhtluskeskkonna?

Viia need kõik rate`i...iseasi, mis kommentaare, siis sinna tuleks. Aga noh arvatavasti oleks osalemine suur. Et on kindlad ja ma arvan isegi väga piiritletud sellised foorumid, kus võetakse sõna, et mõnikord nagu teadmatusest, aga mõnikord igal pool ei jõua sõna võtta.

Kas Sina oled vastutav meediasuhtluse poole eest?

Jah. Eee...ja see muutub nüüd juba sellest aastast. Vähemalt on plaanis seda muuta. Et eelmisel aastal, kui ma tulin ametisse, siis oli minu ametinimetus kommunikatsioonijuht. Ehk siis nii sise- kui väliskommunikatsioon. Aga noh vaadates oma graafikut, siis ma ütlesin kohe ära, et väga artikleid mingi siin vihtuma ei hakka. Ja tundus ka, et see sisekommunikatsioon oli nagu olulisem, millega tegeleda. Hetkel. Et siis ma hakkasin nagu sealt poolt pihta, et kui on mingeid pakkumisi tulnud, et kirjutada kasvõi Õpilastelehte, ma mäletan, et kirjutasime, ja kuhugi veel, et siis ikka vastame ja oleme kirjutanud. Aga just, et sellist...võib-olla on ka see, et see ongi see, et millest nagu kirjutada. See pressiteadete osa võib tõesti vast öelda, et see on meil natuke nõrgaks jäänud. Et viimati siis kui oli Euroopa Liidu 50. aastapäev, Rooma lepingu 50. aastapäev, et siis me saime natuke rohkem teha kuna siis meil oli tegevusi.

Just see, et kuna meie igapäevane töö on rohkem seotud poliitikaga ja taotlustega ja selliste asjadega, et siis need ei ole ka vast sellised asjad, mis suuremale üldsusele väga palju huvi pakuks. Et meie oma liikmed meie tegevusega on kursis eee...meie kodulehe kaudu. Seal on uudistena või muu sarnasena on alati üleval, mis me teeme. Aga just see, et ka väikematel organisatsioonidel on probleeme sellega, ega sa ei kirjuta igast oma tegevusest kohe pressiteadet või ei saada seda igale poole laiali, et see tekitab liigset müra. Et meil on selline suurem kampaania alati toimunud seoses noortepäevaga ja see aasta noortepäevale võetakse ka palgaline meediajuht, kes tegeleb sellega, et meedia on kajastatud ja see oleks nagu avalikult nähtav. Aga järgmisest aastast läheb kommunikatsioonijuhhi koht kaheks. Et ongi sisekommunikatsioon ja avalikud suhted.

Miks Sinu jaoks oli sisekommunikatsioon olulisem? Olid siin probleemid?

Mina vaatasin võib-olla lihtsalt sellele, et üldse, kui ma esimest korda hakkasin liikmetega suhtlema, siis selline üldine asi, et jah, mis see ENL on nagu teada, aga sellised täpsemad asjad, et ei ole nagu väga palju neid, kes regulaarselt meie kodulehte kontrollivad ja väga siin kinni on. Et noh võib-olla on see ka loomulik. Igaiüks on rohkem oma mätta otsas. Kui aega üle jääb, siis lähed vaatad mujalt. Aga ka see, et ma vaatasin üldkoosolekul osalenud organisatsioone. Võtsin viimased neli üldkoosolekut ja vaatasin, et kes siis on kohal käinud, kas liikmed üldse tulevad kohale, sest noh üldkoosolek on noh nagu see, mis paneb aluse meie tegevusele. Et kui seal liikmed ei osale, siis me ei saa ütelda, et me teeme midagi, mida nemad soovivad. Et nad ei ole üldse kursiski, mis me teeme. Et selles suhtes ma heitsin sinna nagu pilga ja nägin, et päris paljud organisatsioonid ei ole viimased neli korda kohalgi käinud. Mõitlesin, et peaks nendega kokku saama, et kas nad üldse mäletavad, et me oleme olemas ja seda me nüüd oleme teinud viimased pool aastat. Tasapisi hakanud ühendust võtma ja kokku saanud.

Nii et olete suhelnud rohkem isiklikult?

Jah, et paar juhatuse liiget või kasvõi üks meist on saanud minna, et läinud külla ja küsinud, mis on näiteks kitsaskohad või kas on näiteks rahastusega probleeme või millega probleeme. Ja noh hästi tore on minu jaoks olnud, et sa näed näost näkku, kes siis mida teeb ja kuuled, mis need probleemid on. Näinud, et mõned organisatsioonid üldse hakkavad vaikselt oma tegevust lõpetama. Ega sihukestest asjadest listi ei kirjutata. Muidu ei teagi, kui ise kokku ei saa.

Kas te uusi liikmeid ka värbate?

Jah, uute liikmete taotlused saabuvad meile listi, selles mõttes, et kõik juhatuse liikmed saavad need üle vaadata ja siis meil on alati kohtumine, kus nemad räägivad, millega nad tegelevad, kes nad ise on. Et neid taotlusi on meil viimasel ajal olnud hästi...noh selles mõttes meeldivald palju ja kõik nad oleme ka vastu võtnud. Et selline kohtumine on ka asja ette, mitte see et tuleb, kes tahab ja paneme kohe nime kirja, aga et näost näkku näed, kes millega tegeleb.

Aga vanade liikmete aktiveerimiseks ühiseid üritusi?

Ma arvan, et seda eesmärki vähemalt siiani on täitnud meie suvekool. Et seal on alati olnud sellist, midagi sellist lähedat koos teha. Et vähemalt, kui ma ise olen käinud, olen tundunud, et see on, mis liidab ja toob lähemale neid liikmeid ka ENL-ile.

Sisese suhtlusena ongi kõige olulisemad suve- ja talvekool ja sealt saavad osa võtta kõik liikmed?

Jah

Iga projekti jaoks on Teil teatud meeskond, kes sellega tegeleb?

Põhimõtteliselt ei ole siin ka suurt meeskonda, meeskond on alati olnud noortepäeval, kus projektijuht ise koostab meeskonna. Et see kutse saabub listi, et kes soovib osaleda meeskonnas. Siis nemad tulevad selle projektide kirjutamisega ja taotluste kirjutamisega on alati tegelenud meie tegevjuht. Tal on kõik andmed olemas ja eelarvega meie juhatuse esimees, kes siis tegeleb ka finantsidega. Selles suhtes ja mis puudutab sisu, siis see on noortepäev puhul nii projektijuhi ja juhatuse koostöö. Et juhatuse räägib, mis on tema visioon ja kuidas see asi võiks välja näha ja projektijuht lisab siis sinna omalt poolt juurde ja meeskond viib selle täide.

Meedias Te põhiliselt olete end tutvustanud arvamusartiklitega?

No, nüüd viimased artiklid, mis nüüd viimase aasta jooksul on läinud, on olnud rohkem sellised üldised. Et välja arvatud see esseekonkurss, mis me tegime seoses jälle 50. aastapäevaga. Aga.....minu meelest läks ka selle noortepoliitika, kui see seadusandluse parandusettepanek tehti, et ka siis kirjutati sellest pressiteade. Et vaevalt, et nüüd detailselt, ma ei olnud siis veel siin ametis, ma ei ole sellega päris kursis. Aga väga palju nende ümarlauda, näiteks kui see HIV ümarlaud on kogunenud, selliste asjade kohta me ei ole saatnud.

Arvamusavaldusi küsitakse palju?

Jah. Jah. Jah.

Midagi negatiivset ei ole kirjutatud?

Mitte et mina teaks.

Kas te tublidele liikmetele avaldate tänu ja tunnustust ka?

Jah siin on küsimus, kes on tubli. Meil on erinevad viisid oma liikmete tunnustamiseks. Näiteks talvel toimub meil alati parima noorteprojekti konkurss. Et meie liikmed, kes kõik tegelevad ju noortetööga, et igaiks saab esitada oma noorteprojekti kandideerimisele ja siis meie oma liikmed ka hääletavad. Vastavalt sellele siis, siis me otsime küll alati sponsorid, kes pakuvad välja auhinnad. Ja siis vastavalt esimene, teine ja kolmas koht saavad. Esimene saab valida kõigest kolmest, teine saab veel kahe vahel valida ja siis kolmas saab selle, mis jääb järgi.

Sponsorid, nii palju kui te olete toetuspalveid esitanud, toetavad hea meelega?

Jah. Jah, et see on olnud alati hästi meeldiv, et meil on juhatuses tekkinud ideed, et mis need auhinnad võiksid olla ja siis vastavalt on nad ka otsitud.

Idee järgi?

Jah.

Kas Te olete ettevõtte esindajad kutsunud ka üritusele või tänanud muul viisil?

Tavaliselt me oleme lihtsalt pannud kodulehele, et kes need sponsorid on nagu.

On see sponsorite jaoks oluline, mil viisil nad saavad ennast reklaamida?

Sellega ma ei ole kursis kuna sellega on tegevjuht tavaliselt tegelenud. Aga nüüd kevadel, mai kuus on meil aasta tegija ja aasta noorima konkurss, kuhu samamoodi on liikmetel võimalus esitada oma organisatsioonidest esitada tegijaid või kõige nooremaid.

Kui tihti Teil üldkoosolekud toimuvad?

Meil on septembris ja siis maikuu. Kaks korda aastas.

Ja siis lisaks koolitused?

Jah.

Liikmetel on võimalus kokku saada neli korda?

Jah, seda talvekooli, see on nagu...see enam sama traditsioonina ei jätku. Juba sellel aastal oli talvekooli asemel oligi noorte poliitika koolitus, noortepoliitika alane koolitus. Et neid koolitusi tegelikult on rohkem, et nad ei jää ainult suvepäevadele.

Kas teil esinevad professionaalsed koolitajad?

Jah. Meil on praegu meeskonnas...ma ei tea koolitusspetsialist võib tema kohta vist öelda. Et meil on meeskonnas inimene, kes on ise palju koolitusi korraldanud. Ja seetõttu tunneb ka neid inimesi isiklikult ja teab, kellel mis alal kompetents näiteks on ja selle järgi oskab soovitada.

Nemad esinevad vabatahtlikkuse korras või on tasustatud?

Ei, neid tasustatakse.

Paar küsimust teie logo kohta. Miks te sinise värvi vahetasite punase vastu?

Mulle isiklikult väga meeldib meie logo kuna mulle meeldivad lepatriinud. Kui ma sain teada, et logo värvid on punase ja mustaga, ma olin sillas.

Miks te sinise ära vahetasite?

Mmmm.. ma arvan, et sellepärast võib-olla kõige enam, et midagi silmapaistvat, et selline kontrast punane ja must on alati olnud väga silmapaistev. Ja just ka see, et ta ka tegelikult visuaalselt jääb tegelikult paremini meelde.

Aga tunnuslause ka. Varem Kas te seda enam ei kasuta?

Minu teada mitte väga. Kui me kirjutame kuhugi, siis me nende loosungitega ei vehi väga.

Põhiline on logo, mida kasutate?

Jah.

Kodulehekülg tuli ka alles uuendamisel?

No kui alles, nii on, et kui üks saab valmis, tuleb kohe jälle uuendama hakata tänapäeva kiires infoühiskonnas.

Proovisin infovoldikut ka Teie kodulehelt alla laadida, mida ei saanud alal laadida.
*Ma võin selle sulle kaas anda. Meil on inglise ja vene keeles ka, et kolmes keeles.
Üldkoosolekul me peamegi oma liikmetele rääkima, et mis me nendega teinud oleme.
Et on jah nagu vahepeal välja mõeldud, kuhu neid veel oleks vaja saata.*

Kõige olulisemaks infokanaliks peate internetilehekülge?

Jah.

Seal on nii liikmetele kui välistele gruppidele?

Jah, just.

Aitäh!

Lisa 7. Intervjuu. Lastekaitse Liidu juhataja Alar Tamm

Teil on üle 30 piirkondliku keskuse?

39 28. aprilli seisuga 2007.

Kas need on umbes samasuure liikmeskonnaga või erinevad?

Hetkel nad jagunevad siis suuruselt nii, et osades on kõige pisemates neli inimest ja kõige suuremates on kuskil 35-36 ja nende nii juriidiliste isikute osas peab arvestust Lastekaitse Liit, see on siis 39 organisatsiooni ja Lastekaitse Liit aitab siis ka nende füüsiliste isikute arvel pidamist. Meil igal isikul on siis liikmekaart ja neid siis kokku on 673 inimest. Kui sealt teha nüüd kiire matemaatiline tehe, siis saab teada, kes on need liikmed. Inimesed, kellel on liikmekaart ja kellel on organisatsiooni ees siis oma liikmekohustused ja organisatsioonil siis vastavalt liikme ees oma kohustused, aga muidugi võib öelda, et sihuke vabatahtlike armee on veel noh poole võrra suurem, kes liikmed ei ole, aga kes tegevustes osalevad.

Nemad on siis kõigis liikmesorganisatsioonides üle Eesti?

Jah, ja Lastekaitse Liidu liikmed ei ole siis füüsilised isikud, vaid kõik on juriidilised ja see tuleneb sellest, et nad on juba organiseerunud ühte organisatsiooni. Ja kõik nad on nagu MTÜ-d. Kodanikualgatusele tuginevad organisatsioonid.

Mis on Teie tegevuse põhiline eesmärk ja kasu liikmesorganisatsioonidele?

Lastekaitse Liidu missiooni on liikmetega koos kujundatud. Hetkel ta kõlab siis, et laste õiguste kaitse laste õiguste tagamisel ja lastesõbraliku ühiskonna kujundamine. On siis Lastekaitse Liidu missioon. Aga kommunikatsiooni mõttes siis kõikidel organisatsioonidel on omad missioonid, mis toetavad ka Lastekaitse Liidu missiooni. Keeruline on olnud aja jooksul muidugi see, et selline ühine keel organisatsiooni liikmete vahel püsiks ja areneks, selleks on siis organisatsioon teinud hulga igasuguseid üritusi, mitte ainult paberit tootnud, vaid siis, et see dokument ja koostöödokumendid inimesteni jõuavad. Aga hetkel on käsil selline väärtuste temaatika taas nende läbi käimine, sõnastamine ja loomulikult seda missiooni me rõhutame igale ühele võimalikule ja räägime ka, mis see tähendab.

Aga omavaheline suhtlus toimub ümarlaudadel, konverentsidel või muul viisil? Liikmetega?

Jah.

Liikmetega on kõige elementaarsem suhtlus on see, et Lastekaitse Liidus on teabekorraldaja, kes siis oma liikmeid igapäevaselt iga nädal informeerib. Täna on see võimalus, et kõikidel on olemas e-post ja meiliaadressid ja siis me, see on muidugi üks võimalus, ja teine võimalus on siis, et korratakse teksti nagu kirjadega üle ja meil on olemas kontaktinimesed nii öelda piirkondlikud koordinaatorid. Et piirkondlike koordinaatorite kõige lihtsam ülesanne ongi liikmeid hoida, neid toetada, neid motiveerida, isiklikult nendega ühendust võtta, põhjusel, et, kui nad on infotulvas teabe saanud, kas nad ikka tulevad. Kas on mõistlik organiseerida ühiselt transporti? Ehk on mingeid küsimusi nende ürituste kohta ja vastavalt nendele tasanditele

toimuvad nüüd nõupidamised, et piirkondlikud koordinaatorid saavad kokku viis korda aastas ja liikmed saavad kokku siis on sellel aastal kaks väärtuste koolitust ja on üks Lastekaitse Liiduga seotud sünnipäeväüritus. Loomulikult on ka erinevad seminarid, koolitused, kus liikmed osalevad ja nendel on soodustused, nii et organisatsioonis see kommunikatsioon on ka veel, et see kes on liige, saab soodsamalt ja, kes on väljaspool organisatsiooni teatud üritustel, saab seal noh teises hinnaklassis. Ja siis me anname kaks korda aastas välja häälekandjat, kuhu liikmed saavad ise kirjutada, kuhu tegelikult saavad kirjutada ka selle ala asjatundjad, ma mõiten need, kes laste heaoluga kokku puutuvad. Jaa, jaa siis me postitame. Meil on nendele liikmetele otsepostitus ja liige saab selle oma postkastist kätte.

Kas see on „Märka Last“?

Jah jah. See on leidnud hästi positiivset vastukaja, et liikmed ise ütlevad, et on päris uhked, kui hommikul tuleb postkasti häälekandja. Et me seda häälekandjat tahame edasi arendada ja, et ta oleks veel aktuaalsem, siis plaan on järgmine aasta teha ta siis kahest...kaks korda aastas teha ta siis nagu kolme aasta...kolm korda aastas.

Häälekandjat levitate Te väljapoole ka?

Ei saab tellida ka, nii veebipoes reklaamime, tähendab on 57 organisatsiooni, kes seda nagu ostavad, et ta hind on 25 krooni. Põhimõtteliselt ostab avalik sektor, ütleme siin Õiguskantsleri kantselei ja ministriumid ja niimoodi. Aga kuna me teame, et ajakirjandusturg on nii tihe ja peale selle, mis on see sündmus, mida siis Lastekaitse Liit, aga noh eks me selle väärtuste lastesõbraliku ühiskonna mõjutamise teel seda ajakirja välja anname, et hoiame seda siis ka piisavalt mõnuses hinnas, et ta ei oleks väga kallis.

Piirkondlikud koordinaatorid on palgalised?

Ei, selle huvitav organisatsiooni ideoloogia on ka selles, et kõik ongi nagu vabatahtlikud. Kui küsida, kuidas seda vabatahtlikku tööd defineerida, siis esimene eeldus on see, et inimene, kui ta tuleb organisatsiooni, eeldatavalt on tal siis sarnased väärtused, tal on tahe, et ja kui ta alustab siis mingi projektiga...vabatahtlik tähendab seda, et tal on motivatsioon ja eeldus, et ta seda projekti võiks teha. Ja Lastekaitse Liidu taotlus siis ta saab meie programmides osaleda ja on projektid, siis on ka projekti lepingud ja inimesed saavad ka tasu. Tagasi tulles piirkondlike koordinaatorite juurde, siis nemad on kõik vabatahtlikud, aga nemad saavad oma tegevusele raha niimoodi, et nendel on aasta plaanid ja tegevused, aga kui on selline ekstrategevus, mis nõuab ka raha, siis ta pöördub Lastekaitse Liidu poole konkreetselt sellega, mis on see tegevus, palju see eelarvest maksab, Lastekaitse Liit saab siis seda aidata. Et sellised võimalused on. Ja siis kommunikatsiooni mõttes veel, et me anname oma liikmetele näiteks teada, kus on rahastamisallikad, millised on need fondid. Et me niivõrd ei anna liikmetele ise raha, vaid teeme pigem selle eelduse, et liikmed saaksid ise raha taodelda ja oleksid nagu oma teadmiste osakuste poolest selles osas tugevad.

Kas raha taotlete põhiliselt erasektorist või fondidest?

Põhiliselt on ikka fondid. Erasektorit on vähe, Lastekaitse Liit ise ka on erasektoriga raha saamisel olnud suhteliselt tagasihoidlik, Eestist ei ole sellised partnerid, kes väga toetaks selliseid projekte, mida Lastekaitse Liit....noh kui me vaatame

erasektorite skeeme ja rahastamisi, siis antakse varjupaigad, lastekodud, mis on seotud väga selgete sihukeste teenust osutavate institutsioonidega. Ma arvan, et see on väga väga mõistlik.

Aga huvi liikmesorganisatsioonidel on suur selle vastu, kuidas erasektorist raha taotleda?

Ma arvan, et see huvi on nagu langenud. Mina olen Lastekaitse Liidu heaks töötanud kolmteist aastat, mul on pikk pagas ja mingil määral on inimesed nagu väsinud. Et siin on see strateegia, kuidas noori organisatsiooni tuua. Ja selles mõttes raha on nagu rohkem, aga tendents on pigem nagu seda, et vähem üritatakse nendes rahastamistes kaasa lüüa. See nõuab palju sellist planeerimistööd, aga see rahasaamine on nagu asja üks pool ja alati kui on finants, siis on ka see teine pool: tegevus ja aruandlus ja inimesed. Et pigem liigub nagu see töö sinna suunda, et kus on institutsioonid, asutused ja MTÜd ja kui neil on nagu kindel teenus ja koht, siis see töötab. Et mitte niivõrd selline MTÜ, mis teeb selle ühe ürituse aastas, töötab iseenesest paremini see, kui ta teeb lasthoidu ja sihukest perekooli ja siis selle pealt saab ta arendada ka seda liikumist: inimesi kaasata ja inimesi kutsuda organisatsiooni.

Kas liikmed teevad omavahel ka koostööd? Ühine rahataotlemine fondidest, ühised infomaterjalid?

Jah, piirkonna koordinaatorite üks ülesanne on ka seda initsieerida, et rohkem sellist ühist planeerimist oleks, sest noh Ida-Viru ja Lõuna-Eesti ja Lääne-Eesti on kindlasti erinevad üks ja seda me oleme seda me oleme propageerinud ka sellist koostööd, koostööd enam teha. Meil on üks probleem see, et kõiki asju tuleb ju ka kooskõlastada omavalitsustega ja see tähendab, et kooskõlastades omavalitusega me oleme veel tugevamad, aga kui on väga erinevad omavalitsused, siis võib see mõnikord olla päris keeruline. Aga sihukesed vabatahtlike koolitamised, projektijuhtimise alased teadmised, sellised laste heaolule suunatud teavitused, seda jah teevad. Et eelmine aasta anti liikmete poolt välja laste õiguste infoleht, et see oli siis maakonnalehtede vahel. Ja see oli ka piirkonna koordinaatorite omavaheline sihuke koostöö. Et noh meie ülesanne on seda initsieerida. Ja võib-olla initsieerimine tähendab ka seda, et ise teha, et mitte niivõrd alati kaasa joostes noh jutumärkides joostes, et näidates, milles me ise oleme võimekad ja ise kogunud.

Kohaliku omavalitusega on organisatsioonidel head suhted?

Noh meie uuring näitab, järgmine nädal tulevadki uued...küsitlusest uued andmed...ütleme, kui me räägime 39 organisatsioonist, siis pooled nendest on väga tugevalt seotud omavalitusega lastekaitse spetsialisti kaudu. See tähendab seda, et lastekaitse töötaja või sotsiaaltöötaja on nagu juba omavalitsuses ja ja siis omavalitsus toetab organisatsiooni. Et pooled on ütleme sellises skeemis, et nad ka saavad aastas püsivat rahastust sellest omavalitsusest. Et on erinevaid skeeme, kus antakse raha sellisele tegevusele, aga on ka selliseid skeeme, kus antakse ka organisatsiooni tegevustoetust. Et omavalitsus ütleb, et aastat 20 000 - 30 000 annab ta organisatsioonile arengu toetust. Ja noh need on head märgid sellest, et omavalituse tasandil sellist kahte asja nagu toetatakse. Üks on see kodaniku algatus ja teine on see, et tõesti nähakse ka partnerlust, et lastekaitse organisatsioon, -selts, -klubi saab siis omavalituses neid teemasid lahendada ja kaasa aidata. No mis on,

koostöö omavalitusega on mõtte tasandilt keeruline, on see, et mõnikord omavalitsus näeb, et lastekaitse liit teeb selle omavalituse töö ära. Aga seda me mitte teha ei saa. Et selge sõnum on see, et Lastekaitse Liit saab maavalitsuse võimekusele kaasa aidata, ta saab abi osutada, aga ta ei saa teha asju, mis täna kuuluvad omavalituse vastutusalasse. Nii et see lastehoid ja lastekaitse ise, et see on hea, et sa räägid laste heaolust. Mulle see väga meeldib, et see ongi just see, millele liikumised saavad toeks olla, aga lastekaitset ükski meist teha ei saa, aga meil on seaduslikud kohustused, et me peame andma teada ja juhtima tähelepanu, nii et me saame torkida tagant eks, julgustada, aga mitte teha neid asju ära, mis on riigi ja omavalitsuse vastutusel.

Aga kuidas Te näete pigem, kas piirkondlikud keskustel on poliitika mõjutamise roll või on see Lastekaitse Liidu ülesanne?

Piirkondlikke keskusi nagu ei ole, meil on need koordinaatorid, aga me neile ei ole seda ülesandeks pannud ehk poliitikate mõjutamine, huvikaitseline tegevus kui nii võib öelda, see on Lastekaitse Liidu ülesanne. Seal on oma väga lihtsad põhjused. Esmatasand on see, et kohalikul tasandil on ikka sellised rohujuure tasandi tegevused hästi praktilist laadi, nüüd kui piirkonna koordinaatorist rääkida, siis piirkonna koordinaatoril on avalikku poliitikat jube keeruline seal mõjutada. Noh sellepärast, et see eeldaks teatud isikuomadusi. Noh minu meelest kasvõi liidriks olemise või mis iganes. Aga küll nüüd piirkondlikud koordinaatorid saavad sellist protsessi mõjutada teatud selliste me organiseerime näiteks ümarlaudu. Me tõstatame koos kitsaskohtade arutelusid, me saame koos teha seal lahendada teatud pereprobleeme, kui lapsed on ohus, nii et seda me saame koos teha. Aga see otsene huvikaitse jääb Lastekaitse Liidu päralt. Ja kui sa veel allapoole lähed pärsi sinna seltsi tasandile, siis nemad teevadki ainult väga praktilist tegevusi. Et meil oli selle osas arutelu kolm aastat peaaegu organisatsioonis ja olid ootused, et need rohujuuretasandi organisatsioonid teevad ka seda...mõjutavad poliitikat, aga me oleme sellest õppinud ja praegu on ikka väga selge kontseptsioon, et Lastekaitse Liit tegutseb huvikaitset, tõstatab probleeme, proovib nende probleemide lahendusteni jõuda ja kohalik tasand teeb ainult praktilist tööd. Me tegelikult kommunikatsiooni mõttes kui on ka sellised...no perekonnaseadus viid nüüd Riigikokku ja on ka vastu võetud, aga seadused, millel Lastekaitse Liit silma peal hoiab, siis teeme selliseid ühepäevaseid mõttetalguid või arutelusid, kuhu me kutsume spetsialisti vastavalt mingilt alalt. Tema siis räägib, mis on selle seadusemuudatuse mõte ja meie kommenteerime omalt poolt ja siis need inimesed lähevad koju ja saavad teha meile omapoolseid ettepanekuid ja Lastekaitse Liit siis niimoodi proovib oma sellist sõna ja ühist mõtet välja öelda. See mõte ei ole mitte Alar Tamme mõte, et Alar Tamm ei ole Lastekaitse Liit, et see kommunikatsiooni mõttes on pikk, ta ei ole niivõrd keeruline, aga ta on pikk protsess, mille vastu mõnikord näiteks need kommunikatsioonireeglid vastuollu lähevad. Et kui mulle tuleb kiri ja viie päeva jooksul andke aramus, siis MTÜd ja kodanikuorganisatsioonid ei saa seda teha. Viie päeva jooksul, see ei ole korrektne. Või on ta korrektne sel juhul, kui eeltöö on juba tehtud. Et on seda protsessi siis algatatud või on selle protsessiga tegeletud.

See toimub siin kohapeal?

Jaa, me kutsume nad siis, anname võimaluse, aga tavaliselt noh olemegi käitunud nii, et ei saada ainult dokumente, sest üks dokument räägib, aga ei räägi sisuliselt väga palju, et selle dokumendi mõttest aru saada, siis me kommunikatsiooni mõttes

korraldame siin selliseid arutelusid inimeste vahel. Ja siis kujundame oma seisukohad. Nende inimeste arvamustest lähtuvalt. Need on olnu hästi produktiivsed, et ja alati tuleb rõhutada, et inimesed on üllatavalt noh laia silmaringiga ja üllatavalt tähelepanelikud. Et selles mõttes on see organisatsioon jälle hästi vajalik, et see elu nägemine erinevatest aspektidest, see on nii tähtis. Üks on see, mida Sa siin kabinetid dokumente täites teed ja teine on see, mis on reaalne elu. Jajah hea nagu ka selles mõttes, et kes on koduperenaine, kes on sotsiaaltöötaja, kes on arst, et noh need on väga vajalikud vaatenurgad.

Kui minna meediasuhtluse juurde, siis Teil on olnud päris suured kampaaniad. „Märka Last” kohta on siis internetis olemas ka projekti märkamise hindamisprojekt? Kas see meediasuhtlus, artiklite avaldamine on ka rohkem Teie ülesanne ja teha seda kogu liidu nimel?

Jah, ikka rohkem jah. Et liikmed on ka päris usinad kirjutajad. Kohalikes lehtedes nad ikka annavad oma töödest, tegemistest teada. Kommunikatsiooni kohas on kõige raskem koht see, et nad ei oska ennast väga promoda. See tähendab, et nad ei kirjuta sinna lati, kes tegi. Nad kirjutavad lihtsalt oma nime. Siis nad ei seosta seda Lastekaitse Liiduga...et kui meil oli üks analüüs, palju Lastekaitse Liit oli, siis meil on lepingulistest suhetes on selline klausel, et tutvustada Lastekaitse Liitu ja kasutada Lastekaitse Liidu logo, siis täna oleme seisus, et tehakse meeletult palju, aga tegelikult ei osata endast rääkida. Et see on see saksa vanasõna, et tee head ja räägi sellest. Et nad teevad nagu head ja nüüd see kommunikatsioon, kui liidu juurde jõuda, siis meil on see päris keeruline koht, et me eeldame seda, et ta on vastutus siis, et kuidas kommunikatsioon kõige paremini toimida saaks, et kuidas need sõnumid tõesti näeksid välja professionaalsed ja siis hetkel on tööjaotuse seisukohalt nii, et igal, et nagu Lastekaitse Liit on projektipõhine organisatsioon, et meil on inimesed siis tähtajaliste töölepingutega ja projektijuhid, siis igal projektijuhil on nagu oma ajakirjanik. Ideaalis, eks.

Kelle poole nad siis pöörduvad?

Jah.

Aga noh ega nii ja naa ega ta tegelikult...selles mõttes ei tööta või ta töötab teatud ajal. Ta töötab selles mõttes teatud ajal, et kui tuleb näiteks uus projekt ja tuleb inimene, siis on ajakirjandus või meedia selline suhteliselt nagu huvitatud. Aga näiteks minu puhul, mina olen nüüd 13 aastat Lastekaitse Liidus olnud, noh jälle see Tamm, eks ole. Et siin tuleb neid uusi lahendusi nagu kindlasti vaadata ja professionaalsus tähendab seda, et me praegult konsulteerime siin ühiskondlikku leppe avalike suhete inimesega. Siis kui vähegi võimalused on, siis me tahaks endale võtta päris selle meediainimese. Et noh, mis selle jutu kokkuvõtteks tahaks öelda seda, et kui sind ei ole meedias, siis sind ei ole olemas. Ja kui Lastekaitse Liitu oma sõnumitega meedias ei ole, siis järelikult Lastekaitse Liit ei ole väga edukas mõjutaja, sest meie eesmärk on ikkagi seda lastesõbralikku keskkonda mõjutada. Nii et siin on , et endale mitte tuhka pähe raputada, aga tahan öelda siis intervjuus, et see meediaküsimus on meie organisatsiooni strateegias, mis meil on nüüd ka...noh see vastuvõtmine ei ole nii tähtis, mis on sõnastatud aastani 2010. Meediaosa on meil nagu erilise rõhu all. Et selles mõttes me tahame selle asja nagu organisatsioonis toimima saada.

Sisekommunikatsioon siis pigem toimib, et probleemid on meediaga suhtlemisel?

Jaa ikka rohkem organisatsioonis välja. See, mis organisatsiooni sees, see liikumine, selle osas teabe andja ja vastuvõtja puhul ei ole probleeme. Mõnikord on küsimus küll selles, et et see kahepoolsus, just see, et mõlemalt poolt oleks aktiivusust. Seda ma ei julge siin nii väga propageerida, et kohapealt ei tule alati tagasisidet väga ja ega me ise ka, me püüame, aga ise ka ei jaksa, sest seda infot ja infotulva on palju, me peame tegema oma valikud. Aga kogu organisatsiooni mõttes on see, jah avalikud suhted ja kommunikatsioon üks märksõna.

Liikmeid üritate aktiveerida pigem isikliku suhtluse kaudu?

Jah jah...koolitused on meil ka, see aasta on üks koolitus kavas, see tuleb suvekoolis. Et suvekoolis saavad siis liikmed tulla, aga et, kui rääkida jälle kandepinnast, siis kutsume teistest valdkondadest, teistest organisatsioonidest inimesi suvekooli, seal on ka üks töötuba või pool päeva, mis ka sellest meediast inimesi ka samamoodi noh julgustada. Mina arvangi, et see meedia ongi väga väga oluline, et kui Lastekaitse Liidu eesmärki vaadata, siis seal algusaastatel, kui Lastekaitse Liit taasloodi 19 aastat tagasi, et siis oli Lastekaitse Liidu väga selline praktiline, noh anname toitu ja riidekatet ja lapsed, kes on hooletusse jäetud ja siis lapsed, kes on hooletusse jäetud, saaksid lastekodusse või mis on see lastehoolekande klassikaline pool. Siis aastal 2007, kui noh Eesti avalik sektor on tugev ja omavalitsused muutuvad aina võimekamaks, siis me ei saa täna rääkida, et need küsimused on nagu ühiskonnas kõige aktuaalsemad. Et nüüd hakkab just ühiskonnas minu meelest rolli mängima just see väärtuste skaala ja siin järelikult ka Lastekaitse Liit vaatab oma seda strateegiat ringi eks. Et loomulikult on lastekaitset, otseselt kaitses ka palju veel teha. Niisugune kodanikuühiskonna käekäigu pulsi hoidmine on nagu kõige ja kommunikatsioon on meie mõttes on ka see, et see keel, mida me räägime, peab olema arusaadav. Et tunnistanud oleme endale seda, et oleme rääkinud liiga rasket keelt, mis tähendab, et meil on tekkinud oma erialane keel, aga kodanik, lapsevanem, mis iganes vajab suhtluses, arusaamades seda keelt, millest tema aru saab. Me oleme oma koduleheküljelgi alustanud just neid muudatusi, et erinevatele sihtgruppidele...no kodulehekülg on alles muutmisel ja noh praegu on kommunikatsiooni mõttes see, et ennem nagu mõelda, kellele me mida suuname, kuidas, mis keeles me seda teeme. Et noh tööd on nagu palju, aga see tähendab kogu meeskonna pidevat arendamist. See keele osa on ääretult tähtis.

Kuidas te laste ja lastevanemateni üldse jõuate?

Meil on nagu andmebaasid olemas. Muidugi kõiki andmebaase ise ei halda, aga põhilised andmebaasid ütleme, kui me räägime näiteks õpetajatest või koolidest, siis me lähme nagu haridusasutuste kaudu, maavalitsuste kaudu. Noh sellele eelneb ka see tegevus, et sa enne helistad üle, et kuule ma saadan sulle selle info ja siis saadad ja siis meil on ütleme konverentside, seminaride puhul korjatakse alati osavõtjate kohta andmed, et kes siis, et noh sotsiaaltöötajate kohta on meil oma andmebaas. Siis liikmetel on ju oma võrgustikud. Meie ei saada nüüd nagu ma ütlesin, et meil on kõigil liikmekaardid, meie ei saada liikmetele, meie saadame ikka sinna ühinguusse. Siis ühing saadab siis edasi. Et noh sellised süsteemid meil on olemas. Ütleme, et pressiga on meil täpselt sama asi. Et meil on üldine pressilist, aga meil on ka maakondlikud infobaasid, kuhu me siis info saadame. Ma tahan rõhutada seda, et

Eestis suhteliselt töötab see, et kes keda teab. Isiklik kontakt ja see on nagu tähtis. Siis praktiliselt on kõik asjad võimalikud, kui sa tunned ka kedagi.

Mis minu jaoks oli huvitav, mis küsimustikest välja tuli oli see, et paluti nimetada kõige olulisemad suhtluskanalid teiste kolmanda sektori organisatsioonidega, siis kõige olulisemad olid meililistid ja isiklik suhtlus. Aga samas kui oli küsimus, et kui palju koostate ühiseid projekte ja seisate ühiselt oma huvide eest, mis peaks tähendama isiklikku kontakti, siis see oli null.

Null jah?

Siis tekkiski küsimus, et milles see isiklik suhtlus seisneb. Kui tihedalt Teie arvates kolmas sektor oskab koostööd teha? Näiteks Lastekaitse Liit ja teiselt erialalt pärit vabaihendus teevad koostööd ja kandub üle professionaalne teave?

Jah, ma vastan kohe. Ma sellele viimasele küsimusele tahan veel seda lisada, et meil nüüd uuel kodulehel on see võimalus, et kes soovib infot saada, siis ta saab oma kontakti nagu anda. Minu meelest on see päris hea mõte. Et välistada see, et kõigile saadetakse info, ei ole ka nagu päris õige. Et mu meilibox saab täis ja ma ei taha igasugust jama. Et ma olen võib-olla huvitatud ainult kooliteemalist infot saama, kui ma olen õpetaja ja panen ennast meililisti, et siis see võimalus on.

A nüüd see, mis sa küsisid see koostöö, tead see koostöö sõltub ju ühest lihtsats asjast: võimekusest. Et see võimekus tähendab, et minu meelest ei ole nagu Eestis väga hästi ära korraldatud siiaamaani kodanikuühiskonna see aspekt, et millised organisatsioonid aitavad selles mõttes riigil julgeolekut siis nagu tagada. Ma mõtlen julgeolekut noh pehmemat julgeolekutolgu see laste heaolu või olgu see keskkonnaküsimused. Jaa praegu see koostöö tähendab seda, et mõtetes on kõik valmis. Mõtetes ja see koostöö sisu, kui sa räägid, mis see koostöö on? Mina räägin alati koostöö sisust selles mõttes, et on liit ja seal liidus aetakse nagu ühte asja ja selle asja ajamisel on nagu töö jaotus. Et see on nagu sihuke koostöö ja see tähendab nagu seda, et meil on üks kompetents ja teisel organisatsioonil on seal mingi teine kompetents ja ülikool tuleb veel oma akadeemilise poole ja uurimustega, et meil on seda koostööd lihtsam teha täna, et meil see võimekus on olemas, aga on organisatsioone, keda partneriks tahad, aga kellel soovist kaugemale võimekust ei ole. Jaa see võib-olla ongi nii, et Eestis pigem on nagu see, et on teatud huvigrupid, aga need huvigrupid ei ole veel nii öelda funktsionaalselt nii võimekad, et nad saaksid midagi nagu väga teha projektide mõttes. Noh see on nagu üks pool. Teine asi on alati see, et vaata, kui sa võtad Eesti mastaapi eks, siis arvestades meie väikest ühiskonda, on siin jube keeruline leida neid organisatsioone, kelle on väga sarnane eesmärk ja väga sarnane tegevus. Erinevalt siin inglismaa brittidega või isegi Rumeenia, siis meil tavaliselt on see, et noh, see partnerorganisatsiooni, keda sa näed, ta aitab taha oma tegevust nii kapitaalselt muuta, et ta tuleb sinu asjadega kaasa. Ta on nagu samas valdkonnas, a ta teeb ikkagi selles samas valdkonnas erinevat asja. See on ka üks osa, mis täna on Eesti siseselt koostöös veidi keeruline. Et väga sarnaseid organisatsiooni on vähe, nad on ühes valdkonnas, aga kõigil on oma spetsiifika, oma sihuke nišš. Aga see koostöö jah noh on pigem siis ekspertide ja teises partnerluse suhtes. Et kui on mõned koolitajad vaja saada siis saab nad sellest organisatsioonist, aga tööjaotuse mõttes, et üks lõik seda teeb üks organisatsioon ja teine organisatsioon teine lõik, seda on nagu vähe. Pigem on siis need

koostööprojektid selle raames, et nad annavad siis, et kellega meie siin koostööd teeme, siis selle aasta raames on tulnud uued koostööpartnerid on Väitlusselts väga huvitav ja on Mälumängijate Liit ja kuna me teeme laste õiguste sellist teavitustööd ja kuidas lastele lihtsas vormis inimõigusi õpetada, siis nemad on näiteks aidanud ja siis me töötame Tartu Laste Tugikeskusega, Ülikooliga, et Ülikool teeb meil uuringuid. Siis me ei pea neid ise tegema. Meil ei olegi mõistlik seda teha. Selles mõttes on see tööjaotus täitsa olemas. Kui need projektid ka kirja panna, siis projektides on see on enne ikka kõik läbi mõeldud, enne ei ole mõtet rahastamist taotleda. Et siis on ka need koostööpartnerid. Praegu meil ei ole neid paberile pandud, et meil on küll siin Tallinna Noortekeskusega leping, aga mina ei ole selline lepingute...noh ma pooldan neid, et tagada sellist organisatsiooni püskapitali, kui inimesed ära lähevad, aga noh kuna me nagu töös ja töösuhtes oleme seotud, siis põhimõtteliselt on nagu lepingud ka sõlmitud.

Kas te vabatahtlikke ka värbate?

Meil oli vabatahtlike programm, aga see vabatahtlike programm on soiku jäänud. Soiku jäänud on ta väga lihtsal põhjusel, et vabatahtlikega on vaja tegeleda.

Noortekogu on ikka tegutsev?

Jaa, Noortekogu on. Aga et kui laiemas hulgas vabatahtlikega, kes siis tulevad koolitustele appi või kes teevad üritusi, see tähendab, et nendega peaks tegelema ja mitte ainult peaks vaid peab tegelema jajaja...et see asi ära ei hajuks on vaja ühte inimest. Ja tekib ka see küsimus, kuidas neid vabatahtlike organisatsioonis hoida, et mis neile pakkuda, mis on need motivatsioonid. Meil kaks õpilast on läinud üks läks Šotimaale ja teine Iiri, läksid õppima meie paberitega, et me andsime nagu soovitusi, et nad on löönud organisatsiooni töös kaasa. Et aga jah nüüd nagu sa ütled on meil pandud rõhuasetus pigem sellele, et meil on nagu noortekogu ja on sihuke noorteaktiiv, keda me üle vabariigi hoiame ja meie anname lisaväärtust just laste õiguste valdkonnas, et mitte nagu üldist koolitust teha, vaid seda, mida teised ei tee. Ja proovime seda kaudu hakata. Et meil on nagu kaks eesmärki. Üks selline varjatud eesmärk on, et organisatsiooni noorendada, et nüüd Tartu tüdrukud ja Türi tüdrukud ja poisid ja Põlva, et nad siis nagu tasapisi lähevad nendesse organisatsioonidesse, et nad saavad sinna panustada ja miks mitte võib-olla neist saavad kohalikud organisatsiooni juhid. Et seda me oleme võtnus endale. Siis me pakume oma noortele seminare, suvelaagreid. Praegu hakkame Euroopa Noortega noortevahetust ette valmistama jälle ja eelmine aasta oli ka ja selliseid initsiatiive me ikka võtame.

Koostöö teiste organisatsioonidega ikka toimub.

Jah.

Aga noortekogu tegeleb rohkem vabatahtlike värbamisega? Mis nende põhiline ülesanne on?

No ka tegelikult ka oponeerida ja anda..meil eile oli just konverents „Alkoholivaba lapsepõlv” ja siis ka noortega koos saime teha seda. Noored olid need, kes peegeldasid täiskasvanutele oma mõtteid ja oli sihuke dialoog. Ja siis me projektides ja sellistes analüüsimistes ka just noori kaasame, et ja noortel on veel üks ülesanne, et siis nad oma ettepanekuid, mis on võib-olla seotud nende koolitööga ja ettepanekud seadust mõjutada/muuta, see töö ja lapsed valivad lapsesõbralikku ühiskonnategelast

ja poliitikut. Ja siis novembris alati „101 last Toompeal” seal osaleda. Seda „101 last Toompeal” oleme korraldanud Õpilaste Omavalitsusliiduga pikka aega, aga me oleme seda kaalunud, et Lastekaitse Liidu vabatahtlikku poolt tuua rohkem juurde sinna, et ta kipub nagu õpilasomavalitsuse ürituseks minema. Mitte selles, et see oleks nagu paha, aga kui rääkida sellest koostööst, siis seda teist poolt tuua ka sinna juurde ja seda mõistet, laste õiguste poole, mida noored siis välja kannavad.

Te suhtlete noortega tihedalt?

Meil on kohe üks inimene selle peale, et Kaur Kõtsi, ta ise töötab kooli „Suvila” juhina ja siis aitab seda vedada, et muidu need asjad ei läheks. Noored löövad kaasa ka sotsiaalteatris. Seal on ka väga palju noori, nemad on ka kõik vabatahtlikud, aga mida me noortele pakume, hea klapp eks, hea suhelda, huvitav tegevus. Noored saavad ka mingisugust väljaõpet ja fun ka. See on nagu päris hästi, et seal on üle 30 noore praegu, see on üle vabariigi, kus nad siis käivad koos. Sellel on minu meelest nagu see väärtus, et kes enam ei jaksa, et see läheb siis uute asjadega tegelema, aga kohe on alati järgmine, kes tuleb, see on alati selline konstantne suurus, 30-40 noort, see ei ole nagu muutunud, kuigi liikmed on jah vahetunud, päris sellise poole aasta pealt on jälle..tulevad jälle uued.

Vabatahtlikud vahetuvad kiiresti?

Jah. Jah.

Viimane kommentaar/küsimus. Lasteni jõudmiseks ja infomaterjalide kohta. Teil on infomaterjalid olemas? Teil on olemas infobukletid, kas need on vajalikud jagamiseks rohkem konverentsidel ja lapseni jõudmiseks kasutate just atraktiivsemaid meetodeid nagu sotsiaalteater?

See on nüüd see jah, mida me olem ka ümber hinnanud, et...no jah me ei taha neid voldikuid nagu väga palju enam trükkida. Et nendel on omas ajas ja omas kohas oma roll. Et ütleme perenõuandlas, sotsiaalosalakonnas, mis iganes. Võib-olla on see voldik oluline õppetöö läbiviimisel. Õpetaja saab sealt mingit pidepunkti, selles mõttes ma ei eita, et neid nagu vaja ei oleks. Aga nagu sa isegi ütled, siis noorteni jõudmiseks peavad olema sobivad vahendid ja need on need vahendid, mis on noorte jaoks kiiremini vastuvõetavad. Et üritused jah, üritused on nagu põhilised ja veebi ka. Et me tahame, et kui sa nüüd meie kodukale lähed, meil on see laste noorte osa on selgelt teha nii atraktiivseks, et just noortele oleks, natuke sellist graafikat, no ta on tõesti erinev. See on sellises visioonis kõik olemas. Et nii tulebki noortega rääkida, nende keeles ja neile sobivalt läheneda. Et jah, noh see on jälle see, et kes noorsootööd õpivad ja tunnevad, on meile siin abiks. Noored ise aitavad ka väga palju. Palju on aidanud ära teha. Paberandjat on vaja, aga sa pead just lähtuma sellest, et kellele see on suunatud. Noh mingid sellised voldikud tööseadusandlusest meil siin olid, need on mõnikord meelepead. Need on mõnikord olulised. Või on see voldik oluline nõustamisprotsessis. Üks kommunikatsioonikanal on meil hästi käime läinud, on see raamatukogu. Et see meil on internetis ka, kui ta praegu ei ole, siis tõstetakse vanast leheküljest üle, et me kogume sellist materjali infokeskusesse Tõnismägi 3 ja me tahame seada ideaalis niimoodi ette kujutada, et sa lähed sinna internetti ja näed, millised raamatud on olemas. Tellida sa sealt ei saa, aga sa saad tulla meile, lugeda, koopiaid teha. Me ei kogu selliseid raamatuid nagu Ülikool kogub, aga me käime palju. Osaleme konverentsidel ja need materjalid, et ei läheks luhta. Loomulikult me

ostame kirjandust ka. Seda raamatukogu me tahame tasapisi kasvatada. See on see pool, mida me pakkuda saame ja mida mujal ei ole.
Aitäh!

Lisa 8. Intervjuu. Lastevanemate Liidu juhataja Enn Kirsman

Milline on Lastevanemate Liidu tegutsemise eesmärk?

No me püüame esindada lastevanemate huvisid...laste eest seismisel. Et selles mõttes võiks tegutsemiseesmärk olla nagu väga lai. Aga me oleme püüdnud oma askeldamist hetkel fokusseerida selle peale, mis toimub üldhariduskoolis ehk siis me püüame esindada...eriti esindada lapsevanemaid, kelle lapsed on vanuses 7-18, no ütleme 7-19.

Mis tähendab üldhariduskoolides...

No nagu kõik, mis kooliprobleemidega seondub: koolivägivald, õppekavad, koostöö õpetajatega, hoolekogud. See on see valdkond, kus meie tunneme, et me oleme tugevamad nagu. Kui meilt tahetakse mingeid muid valdkondi teada, noh perepoliitika, me oleme ka püüdnud leida endi seast eksperdi, kes nagu seda hindaks, aga me lihtsalt kuna inimressurss, ajaline ressurss ja rahaline ressurss on piiratud, siis me oleme oma tegevuse fokusseerinud sinna.

Mõjutamine selles valdkonnas siis ka riiklikul tasandil?

Absoluutselt. Ma arvan, et meie senine kõige suurem saavutus on see, et koostöös Õpilasesinduste Liiduga ja Õpetajate Liiduga, et me tegime siin jaanuari keskpaigas, pigem algupoole ühe kirja, millega me peatasime Eesti haridussüsteemile kahjuliku riikliku õppekava vastuvõtmise. See küll meedias väga suurt kajastust ei leidnud, aga me olime selle üle väga uhked.

Pressiteate te selle kohta saatsite välja?

Me tegime jah pressiteate, aga ma pean ütlema, et kuna meil ei ole väljaõppinud inimest selle peal, siis see pressiteade kukkus kuidagi selline pikk ja lohisev.

Mis põhjustel Teil ei ole inimest?

Meil lihtsalt ei ole...tähendab viimane aasta, isegi poolteist oleme tegutsenud siseenergia arvelt, et meil ei ole absoluutselt rahalist ressursi, et panustada organisatsiooni. Et me oleme küll saanud mõned väikesed sutsud konkreetsete projektide jaoks, aga need on ka sellised, et ots otsaga kokku ja vahet ka puudu ja organisatsiooni panustada ei ole meil olnud võimalik viimase aasta jooksul.

Aga rahalist abi loodate pigem riigilt või erasektorilt?

Me oleme proovinud nii seda kui teist ja see aasta on nagu esimene aasta meie aktiivsema tegutsemise perioodil...liit on küll pea varsti kümme aastat vana, aga me oleme aktiivsemalt tegutsenud aastast 2003. Et isegi 2004, ei 2003. Sinnamaani oli pigem tegemist pigem sellise sõprade klubiga, liikmeskond oli paarkümmend. 2003. aastast kuni tänaseni on liikmeskond kasvanud 1340-ni. Ja noh alguses ei oldki vaja sellist noh...kuna sõpruskond toimib iseenesest eks ole, tullakse kellegi juurde kokku, juuakse teed või õlut ja räägitakse jutte, siis sellist organiseeritud asjaajamist, organiseeritud juhtimist ei olnudki vaja, aga noh kõige parem aasta oli meil 2005, kui meil õnnestus kirjutada Hasartmängumaksu Nõukogule hiigelsuur projekt, mis nagu rahastati. Siis selle projekti sees õnnestus ka organisatsiooni arendada. 2005. oligi see, kui meie liikmeskond kasvas paarisajalt tuhandeni, kohe hüppeliselt...kohe hüppeliselt hea aasta. Aga 2006 keeras...üitles nagu ministeerium need rahad ära, ka kasutamata rahad. Vale on öelda, et võttis ära...külmutas. Külmutas ja nüüd me

oleme poolteist aastat peaga vastu seina jooksnud, et seda avada. Eile viisin ministrile kirja, milles teatasin, et meie kirjale, mis ootab vastust aasta ja üks kuu, ei vastata, siis me teatame 1. juunil laialiminekest ja alustame liidu likvideerimise protsessiga. Vaatame, me ei ole seda veel meediasse lekitanud, ma lubasin selle meediasse lekitada 31. mail, et vahetult enne Lastekaitse päeva, väga mugav.

Mis põhjustel Teil rahad ära võeti?

Ma arvan, et see oli pigem poliitilistel põhjustel. Kuna meie eelmine juhataja Kaur Hanson oli aktiivne republikaan ja vahepeal oli ministriks väga aktiivne keskerakondlane, siis ei saa ju Keskerakonna ministri haldusalas töötav ministeerium toetada organisatsiooni, mida juhib republikaan. Ja lihtsalt otsitul põhjusel ma väidan ja lihtsalt ministeeriumi pahatahtlik suhtumine.

Te pigem ootate ja Teile oleks rohkem abiks riiklik toetus?

Me oleme nagu otsinud ka erasektorist sponsoreid ja see aasta on esimene aasta, kus me kümnekond tuhat krooni oleme erasektorilt saanud. Aga meie arvutuste kohaselt miinimum, mis liidu hädapäraseks toimimiseks on vaja, on suurusjärgus 200 000. Ja praegusel hetkel ma ei näe erasektoris sellist huvi toetada lastevanemate mtüid, vähemalt me ei ole ilmselt suutnud üles leida neid õigeid metseene, sest meil midagi vastu pakkuda, mingit reklaami, bännerreklaami kõige rohkem meie kodulehel, aga meie poliitiline otsus on kodulehekülg reklaamist puhas hoida.

Kas inimressursi puudus on Teil üldine probleem?

Ei, meil on 1300 liiget, nendest umbes 50 on aktiivsed liikmed, kes oleksid valmis panustama, aga päris kõike ühiskondlikus korras teha paluda on natuke palju palutud. Noh ma leian, et selle ühiskondliku tegevusega peaks otsesekulud, on need siis bussipiletid või bensiinikulu – need peaksid ikka saama hüvitatud, aga praegu meil sellist võimalust ei ole. Noh ma ei räägi palgast.

Palgalist töötajaskonda ei ole?

Ühtegi. Me eelmisel aastal lõime kokku, et mina ja juhatuse liige Aivar Haller panime kahepeale üle 20 000 krooni oma raha, et saaks need hädapärased asjad tehtud: üldkoosolek kokku kutsutud, kirjad saaks välja saadetud, et notari juures saaks registrikanne tehtud, noh meid valiti, et saaks nagu maksta raamatupidajale, et ta aastaaruande teeks, meil selle aasta aruanne on veel tegemata, aga mul on põhimõtteline kokkulepe, et selle 10 000 krooniga, mis need erasponsorid on annetanud, me saame selle asja ära tehtud. Ja nii palju on raha kogunenud, et me selle üldkoosoleku kutsume ka kokku ja saadame siis ta laiali, kui vaja on.

Olete te püüdnud mõnede meetmetega ka inimesi rohkem aktiveerida?

Meil on üsna hästi toimiv eestseisus, see on selline formaalne noh sisu poolega tegelev organisatsioon ja kui meile on tehtud mingi järelepärimine, ala sotsid käisid välja idee, et teeme koolivormi kohustuslikuks, siis meil noh me oleme kasutanud neid eestseisuse kontakte ja eestseisust ennast just nimelt nagu tagasiside saamiseks. 2005. tollel heal aastal olid meil liikmetele suvepäevad. Kohale tuli no siis meid veel tuhandet ei olnud, üle saja inimese. Haridusministeerium pidas seda suureks kuriteoks ja nõudis kõik sellele kulutatud raha tagasi. Mis veel? Meil on 12 või 13 hoolekogude koolitajat, kes 2005. aastal koolitasid üle saja hoolekogu ehk siis üle 2000 inimese, et kellele nagu meie liidu mõtteviis või see noh maailmavaade on nagu

viidud kohale. Tegelikult on toetajaid tõenäoliselt rohkem kui need 1300, kes on avalduse kirjutanud ja liitu astunud. Etet need on need...ja muidugi artiklid ajalehtedes, et meil Liisa Pakosta kirjutab üsna sagedasti, ise olen kirjutanud, Kaur Hanson on kirjutanud, Ago Künnap on kirjutanud, et me ikkagi noh me küll oleme varjusurmas, aga mitte surnud hetkel. Et me ei saa endale lubada sellist võimast meediakampaaniat nagu siin 2005 me saime teha liikmehõivekampaaniat ja me osalesime selles „Ära löö last” ühe vedajana, aga praegu meil selleks ressursi ei ole.

Milline on ümarlaudade eesmärk?

Noh, jah...me oleme ikka käinud siin...siin oli Lastekaitse Liidu korraldatud „Alkoholivaba lapsepõlve eest” ja noh sotsministeeriumis on olnud mingid perepoliitika ümarlauad nüüd 4. juunil on veel üks. Kuhu on kutsutud, seal me oleme käinud. Meile heideti väga ette, et me ei osalenud Ühiskondlikku Leppe Sihtasutuse õppekavade arutlusel, aga me kontvõõraks ei lähe, et kui meid ei peeta vajalikuks kutsuda, siis me ise peale ei pressi. Noh sama on nagu Haridusministeeriumiga olnud, kuna Haridusministeerium on meid oma suhtlusringis nagu eemaldanud, siis noh nüüd, kui on uus minister, siis me püüame seda jääd murda. Aga noh me proovisime esimesed pool aastat, meid tõrjuti, ei tahta, järelikult pole vaja.

Aga Teie organisatsioonisiseseid üldkoosolekud?

Ütleme, et organisatsiooni siseseid asju...need on pigem formaalsed. Üldkoosolek on etteantud päevakorra järgi: eelarvearuande kinnitamine, juhatuse aruande kuulamine, mingid valimised, põhikirja muutmine. See üldkoosolek ei ole sisuline koht ja noh sisulise kohana jällegi sellel heal 2005. aastal toimisid meil piirkondlikud ühendused, kus kutsuti kokku ala Saaremaa, saare koolidest ja lasteaedadest kutsuti lapsevanemad, noh arutati mingite teemade üle, Tartumaal Tartu ja Pärnumaal Pärnu. Aga noh jällegi inimene tuleb kohale ja tahaks kohvi või teed pakkuda, küpsist, aga kui raha selleks, ei ole, noh ka korraldaja peaks saama oma kulud kaetud, et noh termodiinamika I ja II seadus kehtivad ka organisatsioonides, et kasulikke tööd ei saa teha mitte millegi arvelt ehk energiata ehk raha sisse panemata ja siseenergia arvelt ühtegi tööd väga kaua ei tee. Me oleme selles mõttes praegu väga nukras olukorras, nagu nurka surutud jänes. Meid torgitakse, kiusatakse ja isegi nurka surutud jänes ühel hetkel ründab oma kiusajat. Me oleme otsustanud, et me nüüd ründame.

Proovite ministeeriumiga praegu suhteid luua?

Jaa, me kasutame Pipi taktikat, oleme rääkinud leebelt, oleme rääkinud natuke nõudvamal toonil, nüüd on see hetk, kui ründame.

Soovite, et Teie liikmed oleksid aktiivsemad?

Muidugi me sooviks seda, aga et, see on selline kahe otsaga asi, et kui praegu ma saan keskmiselt liikmetelt kuni kümme kirja kuus, e-kirja erinevate probleemidega ja noh oma igapäeva töö kõrvalt ma olen suutnud nad enamasti ära rahuldada. Kui ma saaksin kümme kirja päevas, siis ma ei saaks enam tõenäoliselt oma igapäevatööd teha. Siis see hobi peaks muutuma palgatööks või vähemalt peaks nagu oluliselt suurem olema...praegu on jäänud see aktiivne suhtlus jäänud eestvedamise taha. Me kardame, et me ei õigusta neid ootusi ja lootusi, mida meile on seatud. Kui me kutsuksime üles aktiivsele diskussioonile, hea näide on meie aastakonverents, mis siin veebruarikuus toimus, kus osales üle 250 inimese. Laupäevane päev, inimesed tulid

kodudest välja, arutlesid meiega kaasa, olid terve päeva, noh põhimõtteliselt me ei küsinud küll raha nende käest, aga ikkagi oma vabast ajast tulla ja liüa kaasa, mõelda kaasa, ma arvan, et see pole üldse mitte halb.

Te soosite pigem isiklikkus suhtlust, inimesed tulevad kokku ja seal siis ühise arutelu käigus...

Absoluutselt. Et me sellist, kui Kauri ajal, kui Kaus Hanson seda organisatsiooni juhatas, siis tema püüdis esindada sellist vastupanuliikumist, et me valime ühe suuna ja hambad ristis taotleme selle meie ideede õigeks kiitmist. Niikaua taome Haridusministeeriumi uksele kuni Haridusministeerium meie ees põrnu vajub. Meie ole nagu praegu valinud teise taktika, et me oleme avatud, me otsime koostööd, me otsime lahendusi, me oma ideoloogiat, ehkki see on meil väga tugevasti olemas, noh jõuliselt peale ei suru. Me usume, et selline taktika viib meid rohkem edasi kui selline punalippudega tänavale tulek.

Millistel põhjustel Teil enam piirkondlikud keskused ei toimi?

Lihtsalt sellel põhjusel, et meil olid sellel samal 2005. aastal ürituste korraldamiseks ette nähtud rahad. Et noh niisama sai kuskil ruumi üürida, sai lektori kutsuda näiteks, lektor tahab ju raha, kui mõni kool või oma ruumi üürib, tema tahab väikse kopika kasvõi arvutite või grafoprojektori eest ja no lihtsalt kuna rahakraanid keerati kinni, meil jäi sellesse konkreetseesse projekti lastevanemate aktiveerimine suurusjärgus 200 000 ministeeriumisse kinni. Siis noh ühe korra tuled nagu oma rahakoti pealt kokku, teist korda võib-olla veel, aga kolmas korda hakkad mõtlema, et äkki mul on mõttekam selle eest midagi lapsele osta. Lihtsalt nagu rahapuudusest suri see asi välja kuna nagu ma küll loodan, et kui minister Lukas tabab ära, et me ei ole mitte vaenlane vaid liitlane, et meil õnnestub need piirkondlikud organisatsioonid jälle ellu äratada, aga noh nii öelda ellu äratamine on kahtlemata vaeva nõudvam, kui oleks olnud nende elus hoidmine.

Te pigem suhtlete Haridusministeeriumiga kui Sotsiaalministeeriumiga?

Me oleme täna...põhimõtteliselt Lastekaitse Liiduga turu ära jaganud. Kui seda niimoodi võib nimetada. Nende eksperdid on rohkem sotsiaalvaldkonna eksperdid. Ja meil on juhtunud, et meie ekspertgrupp on rohkem hariduse valdkonna ekspertgrupp. Ja meil ei ole mõtet minna ja trügida sinna Lastekaitse Liidu alale, sest meie kompetents ei kannata võrdlust. Ja nemad ei trügi jälle hariduse valdkonna alale, sest meie kompetents on nagu tugevam.

Lastekaitse Liiduga suhtlete tihedalt ja millistel viisidel?

Jaa, Lastekaitse Liiduga meil on üsna tõised, nii öelda protokolliga kord kvartalis, niimoodi meiltsi meie oleme nende töörühmades, nemad on meie üritustel teretulnud, noh ma arvan, et korra nädalas mingi kontakt juhatuse liikmete vahel ikka on.

Üldiselt kolmanda sektori sisene koostöö?

Me olime selle mingi...kui liit oli väike, siis on mingi katusorganisatsioon, mul ei tule selle nimi meelde, tuli maksta nii öelda liikme pealt mingi pearaha sinna, siis sai mingit tegevustoetust vastu. Ühel hetkel see tegevustoetus muutus piiritletuks ja see meie sisend muutus suuremaks kui nagu abi ja toonane juhatas võttis vastu otsuse, et me taandume. Me ei ole praegu kuna meil ei ole rahalisi vahendeid, meil ei ole ka

liikmemaksu, siis kõikidesse organisatsioonidesse, kus nõutakse liikmemaksu, me oleme lihtsalt nagu peatanud oma liikmelisuse.

Aga koolituste korraldamiseks leida lektorid teistest kolmanda sektori organisatsioonidest näiteks?

Meile ei ole kunagi olnud probleeme sellega, meie sellel konverentsil nii öelda Eesti koolitajate top viiest kolm olid esindatud. Oli Peep Vain, oli Aivar Haller, oli Mare Pork, palju rohkemat, kuina meil on Aivar Haller ka pundis, siis koolitajate leidmine probleeme ei valmista.

Koolitajad on esinenud tasuta?

Konverentsil esinesid kõik jah tasuta. Et kui on nagu selline, kui oleks selline raha eest üritus, me oleme siin arutanud Ülo Vooglaiuga, et võiks seminaride sarja korraldada, sellisel juhul me eeldame, et lektorile ka makstakse, aga kogemused näitavad, et meile on hoolekogude koolitust õnnestunud pooleteist aasta jooksul müüa täpselt neljale koolile, sest koolidirektor arvab, et tal pole tarka hoolekogu vaja. Mina vähem hoolekogu teab, seda õndsamalt ta elab. Paraku on selline suhtumine millegipärast levinud. Nii öelda rahalise omatulu teenimine on suhteliselt piiratud.

Kuidas te uusi liikmeid värbate?

Kummalisel kombel, meil kodulehe peal esimene asi, mis kargab silma „Astu liikmeks” ja see täiesti töötab, nii et kümmekond uut liiget kuus ainuüksi sellega, noh nagu tuleb juurde. Aga 2005 koos Eesti Postiga meil oli selline kampaania, kus me saatsime üks 100 000 kirja välja sa siis Kaur Hansonile tassiti kartulikutiga neid avaldusi, me ei jõudnud neid arvutisse taguda. See on nagu üks kord, kus me tegime sellise kampaania, et astu liikmeks. Ma usun, et, kui seda korrata...see oli pime post, öeldi, et igasse viiendasse postkasti pange, nii umbes niimoodi ja noh see kasvatas hüppeliselt kohe ma arvan, et kolmesajalt tuhande peale hüppega läks mõne nädalaga. Ja siis nendel samadel meie üritustel me jagame soovitusi ja tavaliselt pärast iga koolitust või pärast avalikku esinemist 3,4,5 kuni kümme on juurde tulnud, see on kohe näha, et kui on esinetud, siis kohe on näha sealt piirkonnast nagu liikmete juurdevoolu kohe.

Liikmeks astumine on pigem teadlik valik?

Jah, ma tahaks seda uskuda. Kindlasti on nende hulgas juhuslikke ja ma arvan, et oleks korrektne teha e-kiri või ka tavaline kiri, et te olete olnud Lastevanemate Liidu liige, kas te soovite jätkuvalt olla, aga kuna keegi pole protesteerinud, et ta liidu liige on, me raha ei küsi selle eest. Kui me oleme neile saatnud konverentsi kutse läks kõigile, üldkoosoleku kutsed, keegi pole nagu, noh mõni, kes on karjuma hakanud, et ta ei ole liige, selle me ole nagu liikmete hulgast välja arvanud, aga neid on väga vähe. 1300 hulgast konverentsile oli vist üks, kes ütles, et vabandage ta ei ole Lastevanemate Liidu liige, aga meie listis oli.

Osalejate arvu peate Te piisavaks?

Ma arvan küll. Selline kui Eestis saab tuhande liikmega partei registreerida, siis me saaksime Lastevanemate partei registreerida, kui me tahaksime. Selles mõttes on kõik kriteeriumid täidetud. Erinevalt Põllumeeste Kogust, kes peab otsima teistega liikumise võimalust, saame meie ise hakkama...või saaksime hakkama, aga me oleme päevapoliitikast ennast eemale hoidnud. Et noh kahtlemata on Lastevanemate

esindajate organisatsioon poliitiline organisatsioon, me teemegi lastevanemate poliitikat, aga me ei aja parteipoliitikat ja püüame vältida päevapoliitikat.

Millistel viisidel on poliitika mõjutamine võimalik? Praegu Te tõite välja, et ainult läbi ministri isiku.

Kahjuks küll. Noh jah ja ametnikega suhtlemine. Kui minister on pea, siis ametnikud on kael, kes pead pööravad, aga millegipärast Haridusministeerium meid kardab. Nüüd enam nii väga mitte, aga esimestel kuudel ma nägin, et kui ma läksin ja ütlesin, et olen Lastevanemat Liidust, siis inimestel oli kohe kiiresti teise kohta asja. Noh ma ei tea, kas poliitiline surve meie vastu oli nii suur või oli see Kaur Hansoni punalippudega tänaval vehkimine noh neid nagu ärritanud või kuidagi solvanud.

See oli keskerakondliku ministri ajal?

See oli siis, kui Reps oli minister jah. Et noh Kultuurikomisjonis meil ei olnud mingit probleemi oma ideed selgitada ja noh arutada, üldse mitte peale suruda. Tulemus on küll nullilähedane, aga vähemalt saime südamelt ära rääkida. Ministeeriumis seda rõõmu meil pole olnud.

Praegu Te proovite jääd sulatada?

Praegu me võtsime jah, kaevasime sõjakirve välja. Proovime äkki Kaur Hansoni meetodi on efektiivsemad.

Ministeerium on teadlik Teie tegevusest ja kirjadest?

Kantsler vähemalt ütleb, et tema on meie kirja näinud. Aga miks ta ei vasta, ma ei tea.

Oma eesmärgi ja tegevust olete käinud selgitamas?

Jah, me oleme saatnud ühte kirja viis või kuus korda, vastust ei ole saanud, kusjuures seda kirja, see on taotlus sõlmida sotsiaalne partnerlus, seda ärgitas kirjutama meid endine abiminister. Abiminister ise ärgitas meid kirjutama, aga ministeeriume ei suvatse vastata. See on nagu kõige kummalisem. Siis öeldi, et see kiri läks kaduma, tooge uus. Tõime uue, sellele ei saanud vastust, paari kuu pärast saatsin veel ühe, nüüd oli jah viies kord, kui meie kirjale ei vastatud.

Rollide jaotus on Teil organisatsioonis tehtud? Kes suhtleb ministeeriumiga, kes teeb muud?

Enam-vähem jah. Et Aivar Haller on meil see koolituse mentor, mina katsun nagu sellist igapäevategevust, hädapärast igapäevategevust korraldada pluss siis suhtlus riigiametitega, Valdek Rohtma, kes on juhatuse liige, tema tegeleb partnerorganisatsioonidega: Õpetajate Liit, Õpilaste Liit, Liisa Pakosta on meil olnud pressisekretär, me oleme püüdnud teda kasutada nii palju, kui vähegi võimalik on.

Peamiselt arvamused avaldustega?

Jah. Siis, kes meil veel seal on. Alguses üsna aktiivselt sekkunud, nüüd kõrvale tõmbunud Erika Salumäe, noortesport. Erki Piisand on abiministrina hakanud liidu vastu töötama. Muidu ta meileestseisuse liige. Tema on meil isad ja pojad kui võtta kokku tööõpetuse ja kutseõpetuse alane valdkond. Noh, üldjoontes on meil nagu ära jagatud.

Koolide hoolekogudega koostöö toimib hästi?

Niikaua kuni Haridusministeerium meie teenuse eest maksis, nii kaua toimus asi väga hästi. Koolid olid huvitatud, hoolekogud olid huvitatud, et noh inimesed olid motiveeritud, aga niipea, kui me hakkasime ütleva, et jah me teeme seda, seda, seda, aga me tahaks oma tegevuse eest väikest tasu ka saada, siis öeldi kohe, et me katsume ise hakkama saada. Et noh väga kummaline, et kui tasuta saab, siis võetakse, aga ise ei olda valmis probleemide lahendamise eest maksma.

Kas ministri poolne eelistamine põhjustab kolmanda sektori siseselt konkurentsi?

Teate ma ei tea, sest ma ei tea, mis on toimunud Lastekaitse Liidu eelarvega, et noh Alar Tammega rääkides, siis tema kohtab samasugust ignorantsust Haridusministeeriumi kohapealt. Et võib-olla me oleme valinud vale tegevusvaldkonna võib-olla peab Põllumajandusministeeriumi alla üle kolima. Noh, aga meil kompetents tundub nagu olevat üldse mitte halb, et Valdek Rohtma on selle õpetajate mentoriaasta programmi käivitunud, mina olen töötanud erinevatel hariduse valdkonnaga seotud ametikohtadel, noh ma arvan seda valdkonda üsna hästi tundvat. Aivar Haller Eesti staarkoolitaja, Liisa Pakosta olnud abilinnapea. Tegelikult Üle Vooglaid meie suur juht ja õpetaja kompetentsi nagu oleks, aga ei taheta nagu kasutada seda.

Need ettepanekud, mida Te olete esitanud, neid on kuulda võetud? Mitte siis toetus vaid konkreetsed ettepanekud.

Noh on olnud nagu kaks suuremat kampaaniat. Esimene kampaania, kui ma ei eksi oli aastal 2004. Meil oli nagu konverents „Kogu võim hoolekogudele”. Me püüdsime propageerida seda, et lapsevanemad oleksid koolis julgemad välja ütleva seda, mida nad tahavad ja et riiklikult antaks ka hoolekogule suuremad õigused ja ka vastutus. Teine oli see riikliku õppekava lugu, kus me õnnestusime. Meil õnnestus see hullus peatada. Ja nüüd on kolmas, see on detail, aga puudumistõendite lugu. Kui me oleme väga paljudest Nõukogude iganditest koolis lahti saanud, siis võiks ka veel ühest Nõukogude igandist lahti saada. Noh, me selle eest muidugi sõtta ei lähe, aga me leiame, et see perearstide algatus oli õige.

Millisel viisil Te esitate neid ettepanekuid?

Saatsime kirja ministrile, Haridusametile Tallinnas, kuna see puudutab esialgu Tallinna perearstide otsus, saatsime Tallinna perearstidele kirja ja ministrile kirja. Eile oli abilinnapea juures ümarlaud, Aivar Haller oli seal, ma ei tea, kuidas see lõppes. Noh, kas seal tulemusteni jõuti. Eks me niimoodi püüame oma seisukohti tutvustada.

Põhiliseks probleemiks Te hetkel peate seda, et Teil puudub riiklik toetus ja rahaline ressurss, mille läbi inimressurss, et tegeleda muuga kui vaid kõige hädapärasemaga?

Absoluutselt. Meil on olemas oskused, meil on olemas tahtmine, aga lihtsalt pere tahab ka süüa, ei ole rohkem võimalik aega ja energiat sellesse ettevõtmisse panustada.

Aitäh!

Lisa 9. Intervjuu Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse juhataja Maarika

Kas ANKis on nii munitsipaalnoortekeskused kui ka mittetulundusühingud?

Jaa, kõik noorteühendused võivad saada ANKi liikmeteks.

Milline on ANKi eesmärk?

Esindada ANKide arvamust riiklikul tasandil ja olla ka nõuandev organ nii maavalitsuse kui omavalitsuse tasandil ja ka üksikule ANKile nõu anda.

Poliitiline esindatud?

Ma ei ütleks, et see on poliitiline esindatud. See oma huvide eest seismine ma ei pea seda poliitiliseks. Poliitiline, siis ma läheksin seisaksin mingi kindla suuna eest. Aga meie jaoks on nagu noorsootöös tervikuna see, et kõik on võrdsed õigused ja võimalused. See on meie huvi.

Millised viisil te olete organisatsiooni riiklikul või omavalitsuse tasandil esindanud?

Me oleme väga praktilised inimesed. Eelmisel aastal ANK Varaait projekt, kus jagati noortekeskustele toetust selleks, et nad saaksid endale sebita vahendeid ja neid vahendeid hiljem noortele laenutada. Tasuta tegevuste läbiviimiseks. Et sellel aastal on täpselt samasugune projektikonkurss. Praegu on just käimas ja 1. juunil tehakse otsuses, et kes saab ja kui palju. Et see on nagu üks võimalik lahendus on kindlasti see, et avatud noortekeskuste projektikonkursid maakonnakeskuste juures, igas maakonnas eraldi. Eesti ANKi esindaja käib eksperdina nõu andmas maavalitsuses, et tõepoolest need rahad jõuaksid õigetesse kohtadesse ja praegu on üks tõsine mure...meil on mure....et noortekeskuste projektikirjutamise tase on langenud. Need konkursid on olnud juba viiendat aastat ja ANKi eksperdid on seal alati juures olnud. Kindlasti on paljud ANKi liikmed käinud omavalitsuste juures rääkimas, miks see ANK on hea ja miks sead on vaja ja kuidas on nende inimestega, kes seal töötavad mõistlik suhelda. Et see väga vajalik teenus noore jaoks alles püsiks ja ära ei kaoks. Et ta oleks parim, mis on antud hetkel ühes või teises omavalitsuses võimalik noorele pakkuda.

Rahastamist te ootate pigem erasektorilt ja omavalitsuselt?

Tähendab praegu rahastamissüsteem on selline, et on liikmemaksud, kõik ANKid õigemini juriidilised isikud maksavad oma liikmemaksu ja siis on olnud riiklik toetus. Et sellel aastal kolmekordistus näiteks Eesti ANKi riiklik toetus võrreldes varasemaga.

Projektid?

Ja ka projektid.

Teie näete, et omavalitsus on Teile pigem partner?

Jaa.

Probleeme ei ole tekkinud?

Aga me ei kuulu ju ühelegi omavalitsusele, meie liikmed on üle Eesti laiali igal pool, meie liikmed vajavad meie toetust. Kasvõi see, et nad võivad helistada, kurta oma mure ära ja me koos leiame mingi lahenduse, mõtleme välja, kuidas sellises

olukorras käituda. Et meie huvi ei seisne ju selles, et me tahame kellelegi ära teha, vaid meie huvi seisneb selles, et saavutada parim tulemus. Me ei taha kellelegi näpuga näidata, et sa oled paha või sa oled rumal, meie huvi on see, et antud situatsioonis nende inimestega saavutada parim. Et see on nagu küll see, et meil ei ole kellelegi õigus ette kirjutada, et sa pead niimoodi tegema ja see ei ole meie huvi. Inimesed peavad ise läbi ränkade katsumuste jõudma samade tulemusteni, kus meie oleme erinevates noortekeskustes.

Partnerlussuhe omavalitsustega läbi ekspertide Teil toimib?

No tähendab ikka on. Nii palju kui on inimesi on erinevaid arvamusi. Kui ma lähen ja räägin lihtsalt mingi süsteemi, siis see ei huvita ühtegi volikogu, ühtegi vallavalitsust. Aga kui ma hakkam rääkima oma isiklikust kogemusest selles samas ANK maastikul, siis nende kõrvad lähevad kikki ja nad on huvitatud, sellepärast et mul on neile midagi öelda, et mul on erinevad kogemused erinevates kohtades, erinevad taustad, et ma ei räägi neile ainult suurlinna kogemust, ma võin rääkida maakoha kogemust, ma võin rääkida tõesti väga palju erinevaid variante läbi.

Oma liikmetele on Teil oluline pakkuda koolitust?

Jah niivõrd kuivõrd. See oli algselt võib-olla isegi olulisem kui praegu. Et meil on nagu Eesti ANKis juhatuse vahetus. Mina kuulun vanasse juhatusse, tuleb uus juhatuse ja seal kindlasti mõtted muutuvad natuke ja ja need suunad ka. Meie eesmärk on siiski tasakaalustatud areng üle Eesti. Et keegi ei jääks kuskil hätta ja me mõtleksime ja näeksime asju ühtemoodi enam-vähem.

Palju Teil liikmeid on?

Juriidilisi isikuid on meil 28, aga neil on erinevad hulgad noortekeskusi. Et noortekeskusi üle 40. Tallinna linn on oma ANKidega meie liige, Jõgeva valla ANK, mittetulundusühinguna meie liige, kus on viis noortekeskust. Ja veel mitu omavalitsust, kus on oma allasutused. Selles mõttes on nagu mitu noortekeskust ühes juriidilises isikus koos.

Millisel viisil Te ennast tutvustate uutele liikmetele?

Liikmeks hakkamine on 100% vabatahtlik. Kui me kunagi arutasime selle üle, et peaks rääkima, kui vajalik ja kasulik see on, et te saate seda, seda, seda, et siis me oleme tänaseks päevaks jõudnud sinna, et see on inimeste sisemine sund, et kui ta on valmis ja küps, selleks et rääkida kaasa üldisel tasandil, ei ole mõtet sellisel juhul, kui me lubame talle pudrumäed kokku, mida tegelikult ei ole, et see tähendab väga palju vabatahtlikku tööd. Nii nagu noorsootöös üldse. Et juhatuse on vabatahtlik, töötasu ei saa, meil õnneks sellest aastast on olemas tegevsekretär, kes õpib seda noorsootöö asja ja loodame, et aasta paari pärast on ta supertegija. See on selline kasvamise ja arenemise küsimus. Et noorsootöös on ka üks oluline probleem, et vanad tegijad, kes on, nad on ülekoormatud ja nad ei jõua enam igale poole ja teine asi see, et uued tegijad, kes peale tulevad, ei tea ju vanade kogemusest. Ja me hakkame jälle otsast peale ringiga. See on igavene tore tegevus, sest noored on noored ja nad ei saa teada seda, mida põlvkond ees teab. Mitte midagi ei ole sinan teha.

Aga liikmete omavaheline suhtlus?

No see sõltub hästi paljudest erinevatest asjadest, et suheldaks ja ei suhelda, tehakse ühiseid projekte ja ei tehta. See on hästi hästi erinev.

Kas te soodustate ka mõnel viisil liikmete koostööd nt. projektikirjutamisel?

No näiteks see sama ANK projekti konkurs, siis me oleme soovitanud, et praktiliselt kõikide omavalitsuse juures on ANKide omavahelise koostöö projektid on nagu eelsitatud, aga neid ei ole väga palju. Probleem on selles, et ANKid on üksteisest suhteliselt kaugel. See tähendab, et lävimine läheb kalliks ja olgem ausad, tegemist on nii palju, et lihtsalt ei jõua.

Igäüks on siis oma asja eest välja?

Jah, et kuna meil on kümme valdkonda, kõigis kümnes valdkonnas on vaja tegutseda, et siis võib-olla need rahvusvahelised projektid oleks see koht, kus oleks võimalik koostööd teha, aga seal tulevad jälle teised piirid ette, et see omavaheline sobivus ja kõik muu. Siin on see, et inimesed vahetuvad ja siin on põlvkondade küsimus, kas me sobime ja kas me saame läbi ja siis et noh minu isiklik, mitte Eesti ANKi seisukoht on see, et lõpmatuseni ei jaksa olla lapsehoidja, tahaks täiskasvanutega teha tööd. Et ma lepin kokku, me teeme seda, seda, seda ja mul on see tehtud, mitte, et ma pean ootama, millal see noor järgi jõuab ja teatab viimasel minutil, et oih ups mul oli tegelikult hoopis teine mõte. MA tahtsin hoopis midagi muud ja üleüldse ma ei tule kohale ka. Et see lihtsalt tapab inimese ära. Ma olen 17 aastat noorsootööd teinud ja hetkel on see, et ma pühenduks nendele täiskasvanutele, kes teavad, et nad tahavad noorsootööd teha, et nad on selleks on valmis ja nemad juba tegeleksid seal allpool nende toredate noorte inimestega, kes iga hetk võivad peapeale pöörata. Selleks on vaja nooruslikku särtsu, indu, sallivust ja kõike muud.

Sisekommunikatsioon on teil problemaatiline?

Kindlasti, ma arvan, et inimesed on ülekoormatud, nad lihtsalt ei jõua. Et me saadame kirja välja, palume kommentaare, heal juhul ma saan kaks kommentaari kindlasti mitte kirjalikult vaid telefoni teel. Inimestel on väga raske vastata ja leida aega. Aeda enam, et tihtipeale on need tekstis, mida palutakse kommenteerida väga keerulised ja rasked. Ja ikkagi on vaja üks ühele suhtlemine. Et see, et ma saadan kirja alati ei aita, inimesed ootavad individuaalset lähenemist.

Isiklik suhtlus?

Helistad ja tuled kohale ja ma suhtlen sinuga.

Kui suur teil juhtkond on ja kuidas teil rollid seal on jagatud?

Viis inimest, tähendab ma ei oska uue juhatuse kohta öelda, ma võin rääkida vana juhatuse kohta. Viis inimest sai valitud ka seetõttu, et oli teada ülekoormuse tõttu. Kõik, kes tegutsevad, tegutsevad mitmel rindel mitme organisatsiooni eest. Et mingil hetkel võib toimuda äravajumisi ja nii meil juhtuski, et lõpuks olime kolmekesi. Et...ühel inimesel ütles tervis üles, üks jäi väikse titega koju, et me kolmekesi püüdsime nagu tublid olla. Et..et...on omavahelised kokkulepped, kes mida millal teeb. Et kui kirjavahetus tuli minule, siis ma suunasin vastavalt edasi inimestele, kes olid pädevad ühte või teist asja tegema. Vastavalt sellele sai ka ära jaotatud, et kui sa oled Tallinna inimene, siis sa oled vastutav Tallinna eest ja kui ei saa, siis leiad kellegi teise. Kui ei leia, tuleb minul kohale minna või Tartu omal. Vastavalt kui toimub Tartus üritus, siis on Tartu inimene platsis ja esindab organisatsiooni, et noh kellel on võimalik minna.

Kas te inimressursi puuduse vähendamiseks olete püüdnud lahendusi ka leida?
Palgalist töötajaskonda palgata?

See ongi selle aasta tulemus, et meil on olemas palgaline töötaja. Ministeerium andis meile kolmekordse toetuse, et me saaksime inimese palgata normaalse palgaga. Me ei pea mõtlema, et järgmine hetk, mis nüüd saab. Muidugi me tea, mis järgmine aasta toob, kas me saame sellise toetuse, et see inimene saab jätkata, aga samas on ta ka teadlik sellest ja valmis ise projekte kirjutama.

Kuidas ministeeriumi toetus teile tuli?

Suhtlus. Eks me oleme head tööd teinud.

Tulemused on need, mis loevad?

Just. Ma arvan, et me ei ole paha tööd teinud ja on ka ministeerium jõudnud arusaamiseni, et kogemused ja suhted leovad.

Te suhtlete sotsiaalministeeriumiga?

Ei, haridusministeeriumiga. Noorsootöö on hariduse all. Sotsiaalministeerium on järgmine võimalus. Meil oli idee minna sotsiaalministeeriumi, aga me lihtsalt ei jõudnud see on see inimressurss ja füüsiline ja vaimne jõud. Lihtsalt ei jõua igale poole.

Kuidas teil meediaga suhtlus toimub?

Praegu ANK Varaait on kõige suurem ja maakondlik projektikonkurss on kõige suuremad, et me võime isegi ütelda, et see, kui me iseennast promome ei ole ole oluline. Olulisemad on need väikesed avatud noortekeskused. Et need on nagu erinevad asjad. See, et me läheme teeviidale välja, et me oleksime nähtavad, et ühel väikesel ANKil ei ole mõtet sinna, aga see on nagu Eesti ANKi koht, kus ta tutvustab süsteemi kui sellist, et iga piirkonna noorel on võimalik leida see lähim ANK. See oleks see meie roll sellises kohas. Et jah, kui tekivad probleemid, me oleme olnud nõrgad selle kohapealt, ütleme ausalt, et me ei ole õigeaegselt reageerinud, kui meedias on olnud negatiivne noot ja meie arust ei ole see üldse negatiivne, vaid seda on võimalik kajastada ka teistmoodi, aga meedia on kahjuks see, kes pöörab kõik asjad negatiivseks. Et see on meie jaoks kurb asi, et selle asemel, et positiivselt tunnustada ja esile tuua, tehakse risti vastupidi.

Miks see Teie arvates nii on?

See müüb, otse välja öelda, siin pole midagi kahelda ka. Müügiartiklid.

Teil ei ole inimest, kes oleks kogu meediapoolle eest vastutav?

Ei, ma loodan, et uues juhatuses tuleb. See sõltub jälle inimesest, et need vabatahtlikud, kes tulevad ja kui mul ei ole seda meediasoont, siis ma ei saa seda teha. Et 2005 või 2006 meil oli meediaprojekt, et mingi kaheksa nädalat vist ilmus Postimehe vahel erileht, kus oli ANK ja tutvustati nende tegevusi ja asju, aga see võtab nendelt vabatahtlikelt niipalju energiat ja jõudu ära.

See projekt jäi ka katki inimeste puuduse tõttu?

Jah inimressursi puudus, seejuures karjuv oskustega inimressursi puudus.

Aga Postimees ise oli kergesti nõus vaheleheavaldamisega?
Loomulikult oli, miks ta ei ole, kui makstakse?

Tasuline?

Ikka jah, oleme ausad, me saime väga väga odavalt selle asja kätte tookord. See oli jälle osa PR tööst, aga me jääme sinna taha, et meil võivad olla üüratumalt head ideed, me võime tahta, aga kui meil pole oskusi ja kui need noored toredad inimesed, kes võiksid meid aidata on orienteeritud ainult väga suurtele rahasummadele, siis ei ole see võimalik. Ja meil ei ole õnnestunud leida üles seda toredat noort inimest, kes oleks nõus seda tegema vaid kogemuse saamiseks. See nõuab jälle inimressurssi, aega ja jõudu joosta igale poole. Et meie oleme nagu rääkinud ka selle kohapealt, et meil oleks olemas üks ühtne Eesti PR süsteem, et töötaks üks niisugune kanal, kuhu me suuname sisse ja see inimene promob õigel ajal õigesse kohta meie asju. Aga hetkel seda ei ole, loodame, et tulevikus tuleb. Ja ma arvan, et see võiks olla riiklikult, see ei pea olema kolmas sektor, sest see jääb jälle selle taha, et see jälle jääks mingi asja taha, inimesed on vabatahtlikud ja nii edasi, nii edasi, et see võiks olla miski riikliku süsteemi osa PR noorsootööst. Kas siis Eesti Noorsootöö Keskuse juures näiteks.

Mõnel viisil olete püüdnud seda ideed ministriumile maha ka müüa?

Ma arvan, et me oleme seda rääkinud, et me oleme mitmes ümarlauas osalenud ja seda küsimust arutanud.

Kui tulemuslikud ümarlauad on?

Sõltub ümarlauast ja teisest, kui kõvasti häält teha, kes käib ja kes räägib. Kui läheb noor tegija, kes on esmakordselt, ta ei saa tihtipeale arugi nendest mõistetest, mida seal räägitakse. Et kui on niimoodi, et esmakordselt tuleb uus koosseis kokku, ega siis ei vaevuta vanemate tegijate poolt selgitama mõisteid, arusaamu, tavasid. Sa pead ise olema see, kes hüppab pea eest vette ja hulbib seal. Et need on kogemused paari kuu jooksul, kus maise pole osalenud, aga tagasiside noorte inimeste poolt, kes on läinud sinna kogudesse, ümarlaudadesse ja neil on probleemid, sest nad ei sa aru. Kui ka mina lähen, kes ma natuke rohkem tean ja ma lähen Tallinnasse, kus on mingid otsused vastu võetud, kõik teavad, nad räägivad umbes täpselt, et sa ju tead. Ma ütlen, et ei tea, palun selgitage, neil ei ole aega, see võtab koosolekul aega, siis nad lasevad, et noh on ikka küll. Et koosolekud tihti toimuvad sellisel ajal ja sellises kohas, kuhu inimesel maalt ei ole tihtipeale võimalik minna. Et see on üks väga väga suur probleem.

Info siis ei liigu edasi ka, see, mis kuskil koosolekul otsustatakse?

See on jah sõpruskondade küsimus. Et noh tekivad sellised väikesed, me teame omavahel ja me räägime omavahel ja see on... mõnes mõttes on see paratamatus, aga teisest küljest ole siis salliv nende vastu, kes on maalt ja hobusega ja aita nad reega järgi, et see oleks meie sõnum, üks meie poolt kindlasti, mida me peaksime kasutama ja hoidma ja rakendama sallivuse koht noorsootöös tervikuna ja kaasamine ja osalus. Kui pealinna ja Tartu inimesed teevad osalemise teistele ebameeldivaks, võivad nad ainult unistada, et nendega kampa lüüakse. Peab olema väga tugev isiksus ja suutma ütelda ei.

Kui me võtame nüüd Kurtna keskuse, siis kuidas te lasteni jõuate?

Kõik tuleb kasutada. Parim viis on individuaalne suhtlemine kindlalt läbi lapsevanemate. Sa käid ja vägaväga individuaalne lähenemine.

Millisel viisil?

No näiteks on meil tulemas suvel palju laagreid. Kohe on see koht, et käisin koolis, tutvustasin. Vanematele, kellega varem koostööd oled teinud, saadad meilid, suhtled, vanemad helistavad, ise helistad, näed vanemat, suhtled, räägid, pakud võimalusi välja. Et see suhtlus mitte ainult lapsega vaid ka vanemaga on väga oluline ja leida neid lahendusi ja sobivaid lahendusi ja hajutada hirne. Maapiirkonnas meil siin on teelt Kuremäele hullem kui Tallinn-Narva maantee vahel. Möödasõidul, vanemad ei luba oma lapsi lasta ratastega sõitma, sest see on väga ohtlik. Kitsas tee, väga ohtlik, Väga hull on nädalavahetused ja suveperiood. Et see on ikka individuaalne lähenemine on parim võimalus, lapsevanema ära rääkimine, lapse ära rääkimine, sotsiaaltöötaja tuleb appi ja vallavanem kui vaja. Suhted on selles mõttes head. Vanematepassiivsuse murdmine, nende ettevalmistamine laste toetamiseks.

Kas munitsipaalnoortekeskusele on kergem kui MTÜ-na tegutsemine?

Mina olen läinud seda teed, et MTÜ-na on raske. Omavalitsuse allasutusena on sulle garanteeritud, et olemas on elementaarsed vahendid ja valla toetus ja lisaraha tuleb taotleda vaid tegevuste jaoks. Täpselt samamoodi tuleb kirjutada projekte. Ei saa nõuda kogu raha endale, vald ei saa toetada kogu ulatuses ükskõik, kui rikas ta tundub olevat.

Aitäh!

ZUSAMMENFASSUNG

Die Kommunikationsaktivitäten der Non-Profit-Organisationen, die sich mit das Wohlbefinden der Kinder beschäftigen

Telvi Tonsiver

Das Ziel dieser Bachelorarbeit ist, herauszufinden die Kommunikationsaktivitäten der Non-Profit-Organisationen in Estland, die sich mit das Wohlbefinden der Kinder beschäftigen. Um dieses Ziel zu erreichen, wurde an 94 Non-Profit-Organisationen die Fragebogen über ihre Kommunikationsaktivitäten geschickt und 31 von denen haben den Fragebogen ausgefüllt. Weil quantitative Informationen alleine für die Analyse nicht ausreichend gewesen wären, wurden hinzu vier qualitative Expertinterviews durchgeführt. In der Bachelorarbeit wurden die Organisationen nach ihrer Größe in drei Teilen geteilt: Klein- (bis zu zehn Mitglieder), mittlere (10 bis 30 Mitglieder) und Großorganisationen (mehr als 30 Mitglieder).

Das gemeinsame Problem für alle Organisationen ist, dass es nicht genug Mitglieder gibt, die genug Kompetenz hätten, um verschiedenen Aufgaben in der Organisation zu erfüllen. Die bezahlte Arbeitskraft ist wichtig, um die Stabilität der Organisation zu gewährleisten, aber die meisten Organisationen werden nicht genug finanziell gefördert um Lohn zu bezahlen und man arbeitet nur freiwillig. Am meisten gibt es bezahlte Arbeitskraft in den Kleinorganisationen und die bekommen auch reguläre finanzielle Förderung der Kommunalverwaltung. Die meisten Organisationen gehören zu den Dachorganisationen, was einerseits zeigt, dass es Interesse und Bereitschaft an der gemeinsame Entwicklung gibt, aber andererseits wird in der Arbeit geschrieben, dass die Kommunikationsaktivitäten zwischen Dach- und die Mitgliedorganisationen immer nicht statt finden. Zunächst wurden die Kommunikationsaktivitäten mit diesen Zielgruppen beschrieben: Kommunikationsaktivitäten innerhalb der Dritt-Sektor Organisationen, mit den Unternehmen, mit der Kommunalverwaltung, mit dem Staat, innerhalb der Organisation, mit Kinder und Jugendliche.

Innerhalb des Dritten Sektors sind die wichtigsten Kommunikationskanäle persönliche Kommunikation und E-Mail-Listen. Die Probleme kann man schon innerhalb der Dachorganisation entdecken, weil man in den Interviews sagt, dass man oft auf die E-Mails nicht antwortet und die Nachrichten über verschiedene Veranstaltungen müssen in der persönlichen Form wiederholt werden. Obwohl die persönliche Kommunikation wichtig ist, ist das unregulär und betrifft nur einige Freundschaftsorganisationen. In der Arbeit wird einen Vorschlag gemacht, dass die Organisationen mehr gemeinsame Projekte durchführen und alle Informationen regelmäßig verteilen sollten.

Mit der Kommunalverwaltung hatten alle Organisationen, die an die Fragebogen geantwortet haben, persönliche Kontakte, aber konkrete Vorschläge über Jugendpolitik hat nur die Hälfte der Organisationen gemacht. Auch die Hälfte der Organisationen bekommt reguläre finanzielle Unterstützung der Kommunalverwaltung und die meisten von denen waren Kleinorganisationen. Die Organisationen sollten Schwerpunkt darauf legen, die Kommunalverwaltung zu überzeugen, dass die Dritt-Sektor Organisationen genug Kompetenz und Erfahrungen haben, um die Partnerschaft mit der Verwaltung zu verbinden.

In der Arbeit kommt heraus, dass die Großorganisationen vertreten Kleinorganisationen im Staatssektor und formulieren Jugendpolitik zusammen mit den Ministerien. Der Staat sieht die Dritt-Sektor Organisationen als Partner und es werden Diskussionen über Jugendpolitik durchgeführt. Mit der Finanzierung haben die Organisationen sowohl positive als auch negative Erfahrungen.

Alle Organisationen stellen fest, dass die Kommunikation mit den Medien schwach ist. Es gibt kaum Personen, die für die Kommunikationsaktivitäten verantwortlich sind und dafür auch Ausbildung haben. Am meisten schreiben die Organisationen in der Zeitung Artikel über Jugendpolitik.

Die Rollen sind entsprechend den Fragebogen meistens in den Kleinorganisationen verteilt. Auch die Vertreter der Dachorganisationen haben während des Interviews gesagt, dass die Menschen in der Organisation bestimmte Aufgaben haben. Das Problem liegt darin, dass die Freiwilligen oft wechseln und die, die schon Kompetenz

haben, keine Interesse oder Möglichkeit haben an der Arbeit der Organisation zu beteiligen. Es ist wichtig die bisherigen Mitglieder zu aktivieren. Eine Möglichkeit sind die lokalen Vertretungen, die die Arbeit der lokalen Bündnisse organisieren würden. Obwohl die Antworten in den Fragebogen zeigen, dass die Großorganisationen am meisten und mit verschiedenen Mitteln neue Mitglieder erwerben, bestimmen die Interviews so was nicht. Es sollte auch für die Organisationen wichtiger sein, die alten Mitglieder durch persönliche Kontakte zu aktivieren.

Wenn die Organisationen mit den Kindern kommunizieren, muss man in Acht nehmen, die Wege zu benutzen, die für Kinder attraktiv sind und so das Ziel der Organisation erfüllen. Auch hier sind wichtig persönliche Kontakte mit den Eltern und den Kindern.

Das wichtigste Problem innerhalb der Dritt-Sektor-Organisationen ist die mangelnde Kommunikation zwischen Organisationen. Obwohl die Innenkommunikation funktioniert, tauschen die Organisationen keine Erfahrungen und sogar Informationen. Kommunikation ist beschränkt, weil alle zu wenig Zeit haben und mit Tätigkeiten in ihrer Organisation zu beschäftigt sind. Trotzdem ist die Zusammenarbeit einzige Möglichkeit sich mehr sowohl in der Öffentlichkeit als auch für die Kommunalverwaltung und Staat einführen.